คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

สารนิพนธ์

ของ

นายสมพล ศักดิ์ทวีกุลกิจ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

373.1784
ส2617ค
ร.2

คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

12 ส.ค. 2547

บทคัดย่อ

ของ

นายสมพล ศักดิ์ทวีกุลกิจ

113.8

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2546

ก 236509

สมพล ศักดิ์ทวีกุลกิจ. (2546). *คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา.* *สังกัดกรมอาชีวศึกษา.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานิธิ

คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการบริหารการดำเนินงานและครู-อาจารย์รับผิดชอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรม/โครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการจัดทำคู่มือ ผู้จัดทำได้ศึกษาหลักการจัดทำคู่มือ หลักการเขียนโครงการและศึกษางานวิจัยและเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดเพื่อให้คู่มือมีเนื้อหาที่สมบูรณ์ถูกต้อง หลังจากนั้นได้นำคู่มือฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญคณะที่หนึ่ง ตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา หลักการ แนวคิด หลักจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญคณะที่สองตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้

คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา จัดทำขึ้นตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษาโดยผู้จัดทำได้กำหนดกิจกรรมในรูปแบบของโครงการจำนวน 9 โครงการคือ 1) โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน 2) โครงการทักษะชีวิต 3) โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ 4) โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด 5) โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ 6) โครงการสร้างสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ 7) โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น 8) โครงการสายสัมพันธ์ครูและนักเรียน 9) โครงการตรวจสารเสพติด

จากสรุปผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้มากในระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.47

A MANUAL OF ORGANIZING ANTI-NARCOTIC ACTIVITIES IN EDUCATIONAL INSTITUTION UNDER DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION

AN ABTRACT

BY

Mr. SOMPHON SAKTHAWIKUNKIT

Presented in partial fulfillment of the reguirements

for the Master of education Degree in Educational Administration

at Srinakharinwirot University

October 2003

Somphon Sakthawikunkit. (2003). *A Manual of Organizing Anti-narcotic Activities in Educational Institution under Department of Vocational Education.* Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Lect. Dr. Marasri Suthaniti.

A Manual of Organizing Anti-narcotic Activities in Educational Institution under Department of Vocational Education was created as guideline for principals and instructors who are responsible for narcotic prevention and problems-solving on anti-narcotic as well as organizing anti-narcotic activities or projects in vocational institutions.

The procedures of creating this manual including 1) formulated the draft of manual; 2) checked content validity by the group of five professional experts whose expertise are anti-narcotic principles and theories; 3) developed the final draft; and 4) checked the feasibility of use by another group of ten experts.

A Manual of Organizing Anti-narcotic Activities in Educational Institution under Department of Vocational Education was created according to the strategic of narcotic prevention and problems-solving on anti-narcotic in educational institution under the Department of Vocational Education. There were 9 anti-narcotic individual projects, which were organized exclusively as follows.

1. Students' Home Visitation Project
2. Life-skills Evolution Project
3. Entrepreneur for Career Development Project
4. Sport Field for Anti-narcotic Project
5. Creativity of Musical and Arts Project
6. Contemporary Intervention and Professional Skills Competition Project
7. Thai Cultural and Local Wisdom Project
8. Homeroom Project
9. Narcotic Testing Project

As a result, the overall feasibility study for applying the manual toward organizing anti-narcotic activities indicated that it was highly recognized and accepted to practice. 4.47

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานิธิ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานิธิ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ปิยพร นวรัตน ณ อยุธยา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภเพชร ฉัตรศุภกุล)

วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความเมตตากรุณา เป็นอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานิธิ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ อาจารย์ ดร.ปิยพร นวรัตน ณ อยุธยา ที่ท่านกรุณารับเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสวงศักดิ์ และอาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาณิชย์ กรุณารับเป็นกรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่จัดทำสารนิพนธ์ ซึ่งผู้จัดทำรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตา และขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารและอาจารย์ ในสังกัดสถาบันภาคกลาง 1 และสถาบันภาคกลาง 5 และคุณวรศักดิ์ ธิ่นรุ่งโรจน์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการเป็นคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์นรี ศักดิ์ทวีกุลกิจ อาจารย์สุรชัย แย้มทิม ผู้ช่วยผู้อำนวยการเสน่ห์ ศรีวิลัย อาจารย์กรณิการ์ พุทธทิพย์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือในการให้คำแนะนำในด้านต่างๆ ในการจัดทำ พร้อมทั้งเป็นผู้ให้กำลังใจ แก่ผู้จัดทำสารนิพนธ์อย่างใกล้ชิด ทำให้สำเร็จการศึกษาสมความปรารถนาด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าทั้งปวง อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้จัดทำขอมอบคุณความดี แด่คณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาท ความรู้ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้สร้างชีวิตและแนวทางการดำรงชีวิตอันทรงคุณค่าแก่ผู้จัดทำ

สมพล ศักดิ์ทวีกุลกิจ

สารบัญ

บทที่ หน้า

1 บทนำ

ภูมิหลัง.....1

วัตถุประสงค์..... 4

ขอบเขตในการจัดทำคู่มือ.....4

ประโยชน์ของการจัดทำคู่มือ..... 5

นิยามศัพท์เฉพาะ..... 5

2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา.....9

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งเสพติด.....13

ความหมายของยาเสพติด.....13

ประเภทของยาเสพติด.....15

โทษของยาเสพติด.....17

สาเหตุของการติดยาเสพติด.....19

นโยบายและแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.....24

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.....33

การจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา.....43

คู่มือ

ความหมายของคู่มือ.....49

ประเภทของคู่มือ.....49

องค์ประกอบของคู่มือ.....50

ลักษณะที่ดีของคู่มือ.....52

โครงการ

ความหมายของโครงการ.....54

หลักการเขียนโครงการ.....54

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
	ลักษณะของโครงการที่ดี	58
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
3	ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ	
	การร่างคู่มือ	67
	การพัฒนาคู่มือ	68
	ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา	68
	ตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ	69
	เกณฑ์การตรวจสอบ	70
	การแปลความหมาย	70
	ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้	71
4	คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	
	บทนำ	81
	วัตถุประสงค์	82
	ประโยชน์ของคู่มือ	82
	คำชี้แจงของคู่มือ	83
	การจัดกิจกรรมต้นยาเสพติดในสถานศึกษาประกอบด้วย 9 โครงการ	85
	โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน	86
	โครงการทักษะชีวิต	96
	โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ	104
	โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด	112
	โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ	119
	โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ	127

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ หน้า

โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น.....134
โครงการสายสัมพันธ์ครูและนักเรียน.....146
โครงการตรวจสารเสพติด.....151
บทสรุป.....157
บรรณานุกรม.....158
ภาคผนวก
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา.....162
ภาคผนวก ข. ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ.....164
ภาคผนวก ค. แบบตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา.....166
ภาคผนวก ง. แบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ.....172
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....185

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 โทษของยาเสพติด....18
2 การเยี่ยมบ้าน....71
3 ทักษะชีวิต....72
4 เจ้าสัวสร้างอาชีพ....73
5 ลานกีฬาต้านยาเสพติด....74
6 สร้างสุนทรีย์ภาพ ดนตรี ศิลป....75
7 สิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ....76
8 สืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น....77
9 สายใยสัมพันธ์ครูและนักเรียน....78
10 ตรวจสารเสพติด....79
11 สรุปผล 9โครงการ....80

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1. แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการของกรมอาชีวศึกษา.....10

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ร้ายแรงยิ่งของประเทศเป็นตัวก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ทั้งในด้านสาธารณสุข สังคม พร้อมทั้งบั่นทอนเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจตลอดจนความมั่นคงของประเทศ เพราะยาเสพติดนอกจากจะทำลายสุขภาพทางด้านอนามัยของผู้เสพแล้ว ยังก่อให้มีผลกระทบทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลเป็นจำนวนมาก รวมทั้งก่อให้เกิด อาชญากรรมและทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมนับได้ว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยที่ได้รับ ได้ประสบกับปัญหายาเสพติด ที่รุนแรงกว่าประเทศใดในเอเชียอาคเนย์ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีพื้นที่ส่วนหนึ่งของทางภาคเหนือที่ติดต่อกับบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ รวมทั้งมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกสบายที่สุดในภูมิภาคนี้ ทำให้ประเทศไทยถูกใช้เป็นเส้นทางผ่านไปสู่ประเทศต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีส่วนเอื้อในการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้เป็นไปอย่างกว้างขวาง (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2536 : 4)

จากสถานการณ์ยาเสพติดที่พบในประเทศไทย สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติ (ป.ป.ส.) วิเคราะห์ว่ายาเสพติดได้เป็นปัญหาหนึ่งที่ดำรงอยู่เป็นเวลานานและมีแนวโน้มขยายขอบเขตปัญหามากขึ้นภายใต้สถานการณ์วิกฤติในด้านต่างๆที่นำเข้าสู่ประเทศไทยทั้งเฮโรอีนและยาบ้าจะมีจำนวนมากขึ้น เงื่อนไขและปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้น ขีดความสามารถของรัฐมีข้อจำกัด ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเสพยาเสพติดมากขึ้น นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น และก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพ ชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งนอกจากยาเสพติดจะมีการแพร่ระบาดมากในบุคคลทั่วไปแล้ว ก็ยังแพร่ระบาดเข้าสู่รั้วโรงเรียนก่อให้เกิดปัญหาต่างๆแก่ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องอีกไม่น้อยสำนักงาน ป.ป.ส. ได้วิเคราะห์ ปัญหาสถานการณ์ยาเสพติดภายในสถานศึกษา ปรากฏแนวโน้มของปัญหาที่ก่อ คือประมาณการจำนวนนักเรียนที่เสพยาเสพติดซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้น กลุ่มนักเรียนระดับอาชีวศึกษา มักมีพฤติกรรมเสพยาบ้าและมีแนวโน้มของการแพร่ระบาดมากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 2 - 3) สถานศึกษาเกือบทุกแห่งจะต้องประสบปัญหาในการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ทั้งของภาครัฐและเอกชน หากไม่รีบดำเนินการป้องกันและแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ

สาเหตุของการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษา มีสาเหตุอันเป็นปัจจัยส่งเสริมและเกื้อหนุนอยู่หลายประการ ได้แก่ความอยากรู้อยากลอง เพื่อนชวน ต้องการเข้ากลุ่มเพื่อน ต้องการเลียนแบบ มีเวลามั่วสุมกันมากเกินไป ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่ อันเนื่องมาจากความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวและชุมชน ทำให้เยาวชนตกอยู่ในสภาพครอบครัวแตกแยก ขาดความรักความอบอุ่นและการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด(กัมภณฑ์ จุนโท. 2542 : 49) และเด็กในวัยนี้เมื่อเกิดมีความคับข้องใจ มีปัญหาในใจที่ไม่รู้จะไปปรึกษาใครบางคน ตั้งแต่จำความได้และไม่เคยมีโอกาสไม่เคยสัมผัสกับชีวิตที่มีความสุขส่วนองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่เป็นสาเหตุของการใช้ยาเสพติดคือภายในโรงเรียนที่มีส่วนเอื้อต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนเช่น สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนไม่ดี ขนาดของโรงเรียนใหญ่เกินกว่าที่จะควบคุมได้ ตลอดจนมีขบวนการค้ายาเสพติดภายในโรงเรียนโดยนักเรียนด้วยกันเองในขณะที่โรงเรียนไม่มีระบบป้องกันปัญหายาเสพติด ปัญหาที่ติดตามมาจากการใช้ยาเสพติดของนักเรียน คือ มีการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับการลักทรัพย์ ทั้งนี้เนื่องจากยาเสพติดมีราคาแพง นักเรียนต้องการหาเงินมาใช้ในการซื้อยาเสพติด ปัญหาที่ตามมาในด้านการเรียน คือ มีการหนีการเรียน ขาดเรียน มีการจับกลุ่มเพื่อนในกลุ่มเดียวกันโดยร่วมกันค้า ร่วมเสพยาเป็นปัญหาที่จะนำไปสู่การพนันและ เกิดการทะเลาะวิวาทและสื่อลามกอนาจาร เพราะต้องการที่ใช้จ่ายเงินจำนวนมากในการซื้อยาเสพติดมาเสพ (กัมภณฑ์ จุนโท. 2542 : 50) การติดยาเสพติดของเยาวชนภายในสถานศึกษาจึงนับเป็นปัญหาที่เหนี่ยวรั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ก่อให้เกิดความสูญเสียทางสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพอนามัยของเยาวชน ส่วนนักเรียนที่ติดยาเสพติดจะต้องประสบกับความล้มเหลวในทางการศึกษาสุขภาพอนามัยเสื่อมโทรม เยาวชนจำนวนมากต้องเสียอนาคต อันเนื่องมาจากปัญหาการติดยาเสพติด ยังความโศกเศร้าเสียใจให้กับบิดามารดา ญาติพี่น้อง ตลอดจนครู – อาจารย์

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้วิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดในสถานศึกษา ปรากฏแนวโน้มปัญหาในกลุ่มนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา หรือเทียบเท่า ที่มีฐานะยากจนจนถึงปานกลาง มักมีพฤติกรรมเสพยาบ้า เฮโรอีน กัญชา เป็นหลัก โดยเฉพาะยาบ้าที่มีมากที่สุดในระยะหลังและน่าจะเป็นยาเสพติดที่กำลังมีแนวโน้มของการแพร่ระบาดมากที่สุด และจากการสุ่มตรวจปัสสาวะของนักเรียนทั่วประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2538-2539 โดยความร่วมมือของกระทรวงสาธารณสุขพบว่า การแพร่ระบาดของยาบ้าในกลุ่มนักเรียนขยายตัวมากขึ้น โดยระดับที่มีปัญหายาบ้ามากที่สุดได้แก่ ระดับอาชีวศึกษา ซึ่งมีนักเรียนเสพยาบ้าประมาณร้อยละ 2.4 ของระดับชั้นนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 2-3) จากปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการโดยนายชุมพล ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักและทราบถึงปัญหาจากยาเสพติดและอบายมุข ภายในสถานศึกษา ให้สถานศึกษาทุกแห่งถือว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา จึงเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา รวมถึงภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียน นักศึกษาที่ติดยาเสพติดโดยมีแนวทาง ดำเนินการโครงการโรงเรียนสีขาวจึงก่อกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2541 (วันชัย ธรรมสัจการ. 2543 : 1) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษาปลอดยาเสพติด สื่อลามกอนาจาร และการทะเลาะวิวาท

การดำเนินงานการป้องกันปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการในระยะที่ผ่านมาเป็นไปในลักษณะการปรับปรุงในเรื่องการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล มากกว่าการแก้ปัญหายาเสพติด ที่ทุกฝ่ายมองว่าเป็นเรื่องปกติของการจัดการศึกษาที่ไม่ต้องใช้เงินงบประมาณเพิ่มขึ้นงานหลักที่ปรากฏและสนองนโยบายรัฐบาลเห็นอย่างชัดเจนคือการสอดแทรกความรู้เรื่องยาเสพติด เข้าไปในหลักสูตร (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 1-2) แต่ในสภาพปัจจุบันการให้ความรู้เพียงอย่างเดียวเป็นสิ่งที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากสภาพของสังคมเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จึงควรเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดและอบายมุขให้แก่นักเรียน ด้วยการสร้างสังคมที่อบอุ่น สังคมแห่งความสุข สร้างสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง สร้างทักษะชีวิต และสร้างภูมิคุ้มกันด้านจิตใจ (กรมสุขภาพจิต. มปป. : 6) การสร้างภูมิคุ้มกันในสถานศึกษา ต้องเกิดจากความร่วมมือของสถานศึกษาและชุมชนภายนอกสถานศึกษา โดยเน้นการแก้ไขปัญหาหลักใน 3 ด้าน คือ จะต้องทำบ้านให้อบอุ่น ทำชุมชนให้น่าอยู่ และทำให้สถานศึกษาเป็นที่พึ่งของนักเรียนและผู้ปกครอง ยุทธศาสตร์เหล่านี้จะทำให้นักเรียนนักศึกษาสามารถมีที่พึ่ง มีภูมิคุ้มกันที่จะพ้นจากยาเสพติดได้ จากยุทธศาสตร์หลัก 3 ด้านข้างต้น ทำให้สามารถที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยที่ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาแต่ละแห่งต่างก็ได้ดำเนินการแก้ไขไปในลักษณะตามลำพังตามความคิดเห็นของผู้ที่รับผิดชอบในแต่ละสถานศึกษาในลักษณะลองผิดลองถูก โดยที่ไม่มีแนวทางในการดำเนินการอย่างถูกต้องทำให้ผลที่ได้ไม่สมบูรณ์ หากได้จัดทำโครงการเข้าสู่แผนปฏิบัติการ ซึ่งจะทำให้ยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นรูปธรรมสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ในรูปการหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนหลีกพ้นปัญหายาเสพติดได้ และเป็นการพัฒนาให้นักเรียนนักศึกษา มียุทธศาสตร์ ในการป้องกันตนเองให้พ้นยาเสพติด จึงได้มีหลักในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดที่ได้จัดทำขึ้นซึ่งจะสามารถเสริมสร้างให้นักเรียนนักศึกษามีคุณลักษณะดังกล่าวได้ จะเป็นแนวทางให้ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม สามารถเลือกกิจกรรมในคู่มือมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งช่วยให้ผู้รับผิดชอบสามารถติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษาที่จะนำไปใช้ในการดำเนินกิจกรรม โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยที่

สถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งมีจำนวนถึง 112 แห่ง จึงเป็นการยากในการที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความพร้อมที่แตกต่างกันคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดจึงเป็นอีกแนวทางให้กับฝ่ายกิจการและผู้เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้นักเรียนมีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกัน จากยาเสพติดและสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ขอบเขตในการจัดทำคู่มือ

คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ถูกจัดสร้างขึ้นตามแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในแผนยุทธศาสตร์ของกรมอาชีวศึกษา รวมทั้งอาศัยยุทธศาสตร์หลัก 3 ด้านในการดำเนินการ คือการทำครอบครัวให้อบอุ่น, ทำชุมชนให้น่าอยู่และทำสถานศึกษาเป็นที่พึ่งพิงของนักเรียนและผู้ปกครอง โดยผู้จัดทำคู่มือได้กำหนดกิจกรรมในรูปแบบของโครงการไว้เป็นแนวทาง จำนวน 9 โครงการ

โครงการที่ 1 โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน
โครงการที่ 2 โครงการทักษะชีวิต
โครงการที่ 3 โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ
โครงการที่ 4 โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด
โครงการที่ 5 โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ
โครงการที่ 6 โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ
โครงการที่ 7 โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น
โครงการที่ 8 โครงการกิจกรรมสายสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน
โครงการที่ 9 โครงการตรวจสารเสพติด

ประโยชน์ของคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

1. ผู้บริหารจะได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายของกรมอาชีวศึกษา

2. ครู-อาจารย์ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมดโดยปรับแผนงาน/กิจกรรม/โครงการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3 เมื่อผู้จัดทำคู่มือนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว จะก่อให้เกิดผลดังนี้ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดดีขึ้นนักเรียนมีภูมิคุ้มกันยาเสพติดลดจำนวนของกลุ่มเสี่ยง

3.1 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดดีขึ้น

3.2 นักเรียนมีภูมิคุ้มกันยาเสพติด

3.3 ลดจำนวนของกลุ่มเสี่ยง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกาย ซ้ำ ๆ กันไม่ว่าจะด้วยวิธีใด เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ

2. กิจกรรม หมายถึง สิ่งที่สถานศึกษาจัดขึ้นในรูปแบบของโครงการซึ่งจัดให้กับนักเรียนนอกชั่วโมงสอนหรือนอกตารางสอน โดยที่มีความหลากหลายตามความต้องการและความสนใจของ นักเรียนนักศึกษา และคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการต้านยาเสพติด

3. คู่มือ หมายถึง หนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แก่ผู้ใช้ โดยมุ่งหวังให้ผู้ใช้ สามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง

4. คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติด หมายถึง เอกสารที่แสดงกิจกรรม ที่จัดทำขึ้นอยู่รูปแบบของโครงการ เพื่อส่งเสริมให้มีการป้องกันตนเองให้พ้นจากยาเสพติด โดยได้กำหนดไว้เป็น 9 โครงการ ดังนี้

4.1 โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน

โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นโครงการที่จะศึกษาสภาพการในดำรงชีวิตและพื้นฐานของครอบครัวของนักเรียนสามารถจัดเป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน ครู – อาจารย์ เพื่อให้ข้อมูลมาวิเคราะห์หาแนวทางการแก้ปัญหา โดยให้แก้ไขปัญหาร่วมกัน จะเป็นการสร้างให้ผู้ปกครอง และนักเรียนมีเจตคติที่ดีกับโรงเรียน

4.2 โครงการทักษะชีวิต

โครงการทักษะชีวิตจัดเป็นโครงการ ที่จะสร้างให้นักเรียนและครอบครัวเกิดความ เข้มแข็ง เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนเข้าค่ายต้านยาเสพติด เพื่อสร้างเครือข่ายต้านยาเสพติดในโรงเรียน

4.3 โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ

โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการจัดกิจกรรมบริการวิชาชีพฝึกอบรมให้นักเรียนมีความรู้ด้านวิชาชีพและนำวิชาชีพที่นักเรียนมีอยู่ร่วมอาสาพัฒนาชุมชมท้องถิ่น

4.4 โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด

โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด เป็นสถานที่ส่งเสริมให้นักเรียน ได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นนิสัยเพื่อที่จะพัฒนาสุขภาพกายและใจ โดยจัดค่ายกีฬาประเภทต่างๆ ตามความเหมาะสม และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้สถานที่ในการออกกำลังกาย

4.5 โครงการสร้างสุนทรียภาพทางดนตรี ศิลป

โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลป เป็นกิจกรรมที่ช่วยกล่อมเกลาจิตใจและเสริมสร้างสุนทรียภาพ โดยจัดตั้งวงดนตรีไทย-สากล นาฏศิลป์ จัดการประกวดร้องเพลงอ่านกลอนในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ และส่งเสริมให้มีการแสดงออกตามโอกาสและความเหมาะสม

4.6 โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ

โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กค้นพบศักยภาพของตนเอง โดยจัดให้มีการประกวดสิ่งประดิษฐ์ จัดให้มีการแข่งขันทักษะวิชาชีพและจัดสถานที่โชว์ผลงานของนักเรียน

4.7 โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยจัดเป็นกิจกรรมที่ให้ความสำคัญมากและเสริมสร้างการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจและพฤติกรรมต่อรากฐานทางวัฒนธรรม โดยจัดให้มีการประกวดผลผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นการเสริมกิจกรรมให้มีการสืบสานวัฒนธรรมไทยตามเทศกาลต่าง ๆ

4.8 โครงการกิจกรรมสายสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

โครงการกิจกรรมสายสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ เสริมสร้างจิตสำนึกทักษะชีวิตและมีภูมิต้านทานต่อยาเสพติดและอบายมุข โดยให้ครู-อาจารย์ที่ปรึกษาเสริมเรื่องทักษะชีวิตในทุก ๆ สัปดาห์ และให้นักเรียนสร้างเครือข่ายเรื่องยาเสพติด

4.9 โครงการตรวจสารเสพติด

โครงการตรวจสารเสพติด เป็นกิจกรรมที่เน้นความร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อบำบัดรักษา ฟื้นฟูนักเรียนที่ติดยาเสพติด โดยโรงเรียนร่วมมือกับผู้ปกครองในการตรวจยาเสพติด โดยให้ถือว่าผู้ติดยาเป็นผู้ป่วย แล้วนำมาเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพจิตใจ

5. กรมอาชีวศึกษา หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นจากการปรับส่วนราชการ ณ วันที่ 7 กรกฎาคม 2546

6. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 142 แห่ง

7. ครู หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีที่ทำการสอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

8. อาจารย์ หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปที่ทำการสอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

9. นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่ศึกษาในสถานศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

10. นักศึกษา หมายถึง ผู้เรียนที่ศึกษาในสถานศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชีพชั้นสูง

บทที่ 2
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผู้จัดทำได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดทำคู่มือ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา

1.1 กองวิทยาลัยเทคนิค

1.2 กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

1.3 การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งเสพติด

1.1 ความหมายของยาเสพติด

1.2 ประเภทของยาเสพติด

1.3 โทษของยาเสพติด

1.4 สาเหตุของยาเสพติด

1.5 นโยบายและแผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.6 กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

3. คู่มือ

3.1 ความหมายของคู่มือ

3.2 ประเภทของคู่มือ

3.3 องค์ประกอบของคู่มือ

3.4 ลักษณะของคู่มือที่ดี

4. โครงการ

4.1 ความหมายของโครงการ

4.2 หลักการเขียนโครงการ

4.3 ลักษณะของโครงการที่ดี

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

การศึกษาวิชาชีพได้เริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1800 – 1921) การศึกษา วิชาชีพจะเป็นการถ่ายทอดกันภายในครอบครัว เช่น งานทอ ช่างไม้ ช่างเหล็ก งานศิลปะ และการประกอบอาหาร ต่อมาในยุคสมัยอยุธยามีชาวต่างชาติเข้ามาค้าขายกับประเทศไทย ได้นำเทคโนโลยีเข้ามาเผยแพร่ เช่น การต่อเรือ การใช้ปืนใหญ่ การทำขนม งานเครื่องปั้นดินเผาและงานจักสาน การศึกษาวิชาชีพได้รับการพัฒนา สนับสนุนเป็นอย่างดีในสมัยรัตนโกสินทร์

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงตั้งกรมช่างสิบหมู่ เพื่อฝึกบุคคลให้เป็นช่างหลวง คือ ช่างเขียน ช่างปั้น ช่างแกะ ช่างปูน ช่างกลึง ช่างหิน ช่างหล่อ ช่างบุ ช่างรัก ช่างสลัก สำหรับเด็กผู้หญิงก็จะได้รับการศึกษาในด้านความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเห็นความสำคัญเรื่องการศึกษา ที่จะให้แก่ประชาชน ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เมื่อปี พ.ศ. 2414 ขึ้นเป็นครั้งแรก

กรมอาชีวศึกษาได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2484 ภายหลังจากกระทรวงธรรมการได้ยุบกรมศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2481 แล้วตั้งกรมใหม่ขึ้น 2 กรม คือ กรมสามัญและกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาสายอาชีพ จัดสอบไล่ และทำตำราเรียน ต่อมาปี พ.ศ. 2484 ได้เปลี่ยนชื่อจากกรมอาชีวศึกษามาเป็นกรมอาชีวศึกษา (ทัศนา แสวงศักดิ์.2542:2)

กรมอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหนึ่งใน 15 หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกระทรวงศึกษาธิการจะมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมรับผิดชอบการจัดดำเนินการศึกษาให้เป็นไปตามแผนนการศึกษาชาติและแนวนโยบายด้านการศึกษาของรัฐ โดยรับผิดชอบการศึกษาระดับต่างๆ คือ ระดับอุดมศึกษาที่นอกเหนือจากความรับผิดชอบของทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา และการศึกษาอื่นๆ เช่น การศึกษาพิเศษ การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งความรับผิดชอบนี้จะครอบคลุมทั้งในด้านการกำหนดหลักสูตร พัฒนาหลักสูตร การสอนและการประเมินผล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.2542 : 54) โดยกรมอาชีวศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการด้านเศรษฐกิจสังคมและนโยบายของประเทศ กรมอาชีวศึกษา แบ่งการบริหารงาน ออกเป็น 10 หน่วยงาน ได้แก่ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขานุการกรม หน่วยศึกษานิเทศก์ กองแผนงาน กองออกแบบและก่อสร้าง กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กองบริการเครื่องจักรกล กองวิทยาลัยเทคนิค กองวิทยาลัยเกษตรกรรม และกองคลัง ดังแผนภูมิต่อไปนี้

การแบ่งส่วนราชการของกรมอาชีวศึกษา

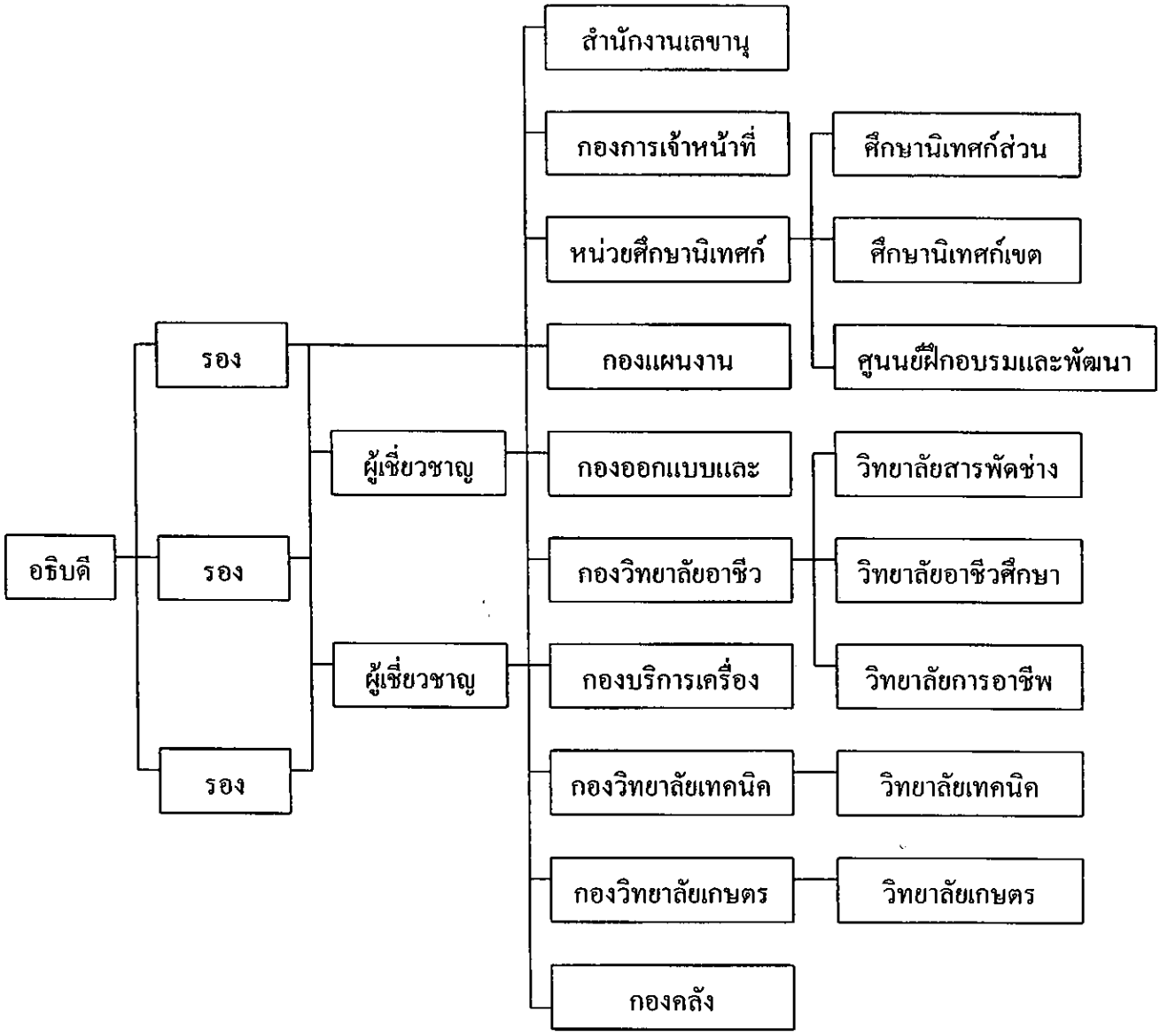

ภาพประกอบ 1 การแบ่งส่วนราชการของกรมอาชีวศึกษา

ที่มา : กรมอาชีวศึกษา .(2536). ระเบียบบริหารราชการกรมอาชีวศึกษาหน้าที่ 10

1.1 กองวิทยาลัยเทคนิค

รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา 116 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิค 112 แห่ง วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือ 3 แห่ง วิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์ 1 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและหลักสูตรระยะสั้น รองรับการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี แก่ประชาชน โดยจะสามารถผลิตผู้สำรัจการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานในปริมาณที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และศิลปกรรม พร้อมทั้งจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครูเทคนิคชั้นสูงเทียบเท่าระดับปริญญาตรี เพื่อผลิตบุคลากรครูวิชาชีพ

1.2 กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

รับผิดชอบการบริหารการศึกษา 249 แห่งประกอบด้วยวิทยาลัยพณิชยการ 5 แห่ง วิทยาลัยอาชีวศึกษ 36 แห่ง วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม 2 แห่ง วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว 3 แห่ง วิทยาลัยสารพัดช่าง 54 แห่ง และวิทยาลัยการอาชีพ 149 แห่ง โดยจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ หลักการประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและฝึกวิชาชีพระยะสั้น ในประเภทวิชาพาณิชยกรรม คหกรรม และศิลปกรรม ที่มีคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพและเหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ

1.3 การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

1. การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

1.1 การศึกษาระบบปกติ ได้ดำเนินจัดการศึกษา โดยบ่างออก เป็น 2 รอบ ได้แก่ รอบเช้า(7.40-15.30) และรอบบ่าย(12.00-19.30)

1.2 การศึกษาในระบบทวิภาคีจัดเป็นการศึกษาโดยความร่วมมือของสถานประกอบการ โดยนักศึกษาจะเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษา ทำการและจะฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ

2. หลักสูตรที่เปิดทำการสอน เป็นหลักสูตรสาขาวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์และศิลปกรรม แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

2.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรับจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) เข้าศึกษา ระยะเวลา 3 ปี

2.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยดำเนินการรับจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่าเข้าศึกษา ระยะเวลา 22 ปี

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับยาเสพติด

2.1 ความหมายของยาเสพติด

คำว่ายาเสพติดมีความหมายครอบคลุมทั้งยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ สารระเหย ได้มีผู้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ดังนี้

อรเพ็ญ นาควัชระ (2526 : 10-11) ได้ให้ความหมายของสิ่งเสพติดให้โทษไว้ดังนี้

1. จะต้องเป็นสิ่งที่ใช้แล้วเกิดอาการติดทางใจ โดยเป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญที่สุดของสิ่งเสพติด คือเมื่อเสพแล้วจะพยายามขวนขวายให้ได้สิ่งนั้นมา มีความคิดถึงจดจ่อต่อสิ่งนั้น ทำให้ต้องหันกลับไปใช้ใหม่อีกและถือว่าสิ่งนั้นเป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างปกติ

2. มีอาการติดทางกาย คือ ต้องเพิ่มขนาดของการเสพขึ้นทุกวัน ลักษณะอันดับที่ 2 นี้ ไม่จำเป็นต้องพบในสิ่งเสพติดทุกชนิดในบางชนิดไม่มีลักษณะเช่นนี้ การเพิ่มของขนาด สิ่งเสพติดก็มีขีดจำกัดด้วย แม้แต่เฮโรอีนซึ่งมีรายงานว่าขนาดใช้ สูงสุดเคยมี 1,400 มิลลิกรัม ต่อวัน ซึ่งผู้เสพก็ไม่ได้ตายทันที ยกเว้นในระยะที่เพิ่มขนาดผิดอย่างกะทันหันอาการคือ ยาเสพติดนี้เป็นภาวะทางสรีระวิทยาที่ร่างกายต้องได้สารนั้นมาเพื่อไม่ให้เกิดอาการถอนยา

3. ต้องมีอาการถอนยา คือการทนทุกข์ทรมานทางกายและจิตใจเมื่อเลิกใช้สารนั้น อาการถอนยานี้เป็นดัชนีอันหนึ่งที่สามารถชี้บอกได้ว่า บุคคลผู้นั้นติดยาเสพติดหรือไม่

4. เป็นพิษภัยต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพสิ่งเสพติด ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้เกี่ยวข้อง ต่อครอบครัว เกิดปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจรวมทั้งความมั่นคงของประเทศชาติ

จากที่ได้กล่าวมาพอสรุปความหมายของยาเสพติด ยาเสพติด หมายถึง ยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กัน ไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ เป็นช่วงระยะนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นตกอยู่ในอำนาจหรือเป็นทาสของสารนั้นทั้งร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังต้องเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาเสพ แล้วไม่ได้เสพ จะมีอาการผิดปกติทั้งด้านร่างกายและจิตใจของผู้เสพนั้น

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2537:13-15) กำหนดให้ความหมายของยาเสพติดไว้เป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ความหมายโดยทั่วไปของยาเสพติดหมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กันแล้วไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม โดยจะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจ หรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจอย่างเดียว นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเกิดเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพ แล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั้น

2. ความหมายตามกฎหมายของยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยแก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2534 แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

2.1 ยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่าสารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดย รับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆมีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่ได้หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

2.2 วัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

วัตถุออกฤทธิ์หมายความว่าวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ที่เป็นสิ่งธรรมชาติ หรือได้กำเนิดจากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2.3 สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

สารระเหย หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศว่าเป็นสารระเหย

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522(กรมสามัญศึกษา 2539:1)กำหนดความหมายของคำว่ายาเสพติดให้โทษ เป็นสารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบ ฉีดหรือด้วยวิธีการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและ จิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น

1. ผู้ที่เสพยา ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเป็นลำดับ
2. ผู้ที่เสพยา จะเกิดอาการถอนยา เมื่อหยุดใช้ยาหรือขาดยา
3. ผู้ที่เสพยา จะเกิดความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา
4. ผู้ที่เสพยา จะมีสุขภาพร่างกายที่ทรุดโทรม

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ความหมายของยาเสพติด ยาเสพติด หมายถึง ยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กัน ไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ เป็นช่วงระยะนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นตกอยู่ในอำนาจหรือเป็นทาส

ของสารนั้นทั้งร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังต้องเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาเสพ แล้วไม่ได้เสพ จะมีอาการผิดปกติทั้งด้านร่างกายและจิตใจของผู้เสพนั้น

2.2 ประเภทของยาเสพติด

ปัจจุบันยาเสพติดมีมากว่าร้อยชนิดซึ่งสามารถจัดแบ่งเป็นประเภทต่างๆ นอกจากแบ่งตามการออกฤทธิ์แล้วยังแบ่งตามแหล่งที่มาแบ่งตามกฎหมาย และแบ่งตามองค์การอนามัยโลกได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2537:16-19)

2.2.1 แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง ยาเสพติดจะมีคุณสมบัติสำคัญ คือ สามารถออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง โดยสามารถแบ่งยาเสพติดออกเป็น 4 ประเภทคือ

2.2.1.1 ประเภทกดประสาท เช่น กลุ่มฝิ่น (ฝิ่นยา มอร์ฟีน โคเดอีน เฮโรอีน ฯลฯ) ยาใช้ระงับประสาท และยานอนหลับ (เซโคบาบิตาล อะโมบาร์บิตาล ฯลฯ) ยากล่อมประสาท (เมโปรบาเมท โดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์ ฯลฯ) สารระเหย (ทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาว น้ำมัน เบนซิน ฯลฯ) เครื่องดื่มมึนเมา (เหล้า เบียร์ วิสกี้ ฯลฯ)

2.2.1.2 ประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน อีเฟดรีน กระท่อม โคเคอีน (โคเคน) กาแฟ ฯลฯ

2.2..1.3 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย ฯลฯ

2.2.1.4 ประเภทออกฤทธิ์แนบผสมผสาน อาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาท ผสมร่วมกันเช่น กัญชา ฯลฯ

2.2.2 แบ่งตามแหล่งที่มา

2.2.2.1 ประเภทที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน กระท่อม กัญชา ฯลฯ

2.2.2.2 ประเภทที่ได้จากการสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน เซโคบาร์บิตาล แอมเฟตามีน ฯลฯ

2.2.3 แบ่งตามกฎหมาย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.2.3.1 ประเภทถูกกฎหมาย เช่น ยาแก้ไอน้ำดำ บุหรี่ เหล้า กาแฟ ฯลฯ

2.2.3.2 ประเภทผิดกฎหมาย ได้แก่

1) ยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติม โดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2528 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2530 จัดแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

ประเภท 1 ได้แก่ เฮโรอีน อาเซทอร์ฟีน อีทอร์ฟีน แอมเฟตามีนฯลฯ(เป็นยา เสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง)

ประเภท 2 ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคอีน (โคเคน) (เป็นยาเสพติดให้โทษทั่วไป)

ประเภท 3 ได้แก่ ยาแก้ไอที่มีฝิ่น หรือ โคเคอีน เป็นส่วนผสม ยาแก้ท้องเสียที่มีไอฟีน็อคซีเลท เป็นส่วนผสม(เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดเป็นตำรับยาที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ปรุงผสมอยู่ด้วย)

ประเภท 4 ได้แก่ อาเซติดแคนไฮไดรด์ อาเซติลคลอไรด์(เป็นสารเคมีใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2)

ประเภท 5 ได้แก่ กัญชา กระท่อม (เป็นยาเสพติดให้โทษที่มิได้เข้าข่ายอยู่ในประเภท 1 ถึง ประเภท 4)

2) วัตถุออกฤทธิ์ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2528 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2535 จัดแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภท 1 ดีเอ็มที เมสคาลีน แอลเอสดี เตตราไฮไดร แคนนาบินอล ฯลฯ

ประเภท 2 เมทแอมเฟตามีน อีเฟดรีน เมธิลเฟนีเดท เซโคบาร์บิตาล ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์

ประเภท 3 อะโมบาร์บิตาล ไซโคลบร์บิตาล กลูเตธิไมด์ เมโปรบาแม ฯลฯ

ประเภท 4 บาร์บิตาล ฟีโนบาร์บิตาล ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพพอกไซด์ ฯลฯ

3) สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. สารเคมี เช่น อาซีโทร เอทิล อาซิเตท โทลอีน ฯลฯ
2. ผลิตภัณฑ์ เช่น แล็กเกอร์ ทินเนอร์ กาว ฯลฯ

2.2.4 แบ่งตามองค์การอนามัยโลก องค์การอนามัยโลกได้จัดแบ่งยาเสพติดออกเป็น 9 ประเภท คือ (สำนักงาน ป.ป.ส. 2537 : 21-23)

2.2.4.1 ประเภทฝิ่นหรือมอร์ฟีนรวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟีน เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน เพธิดีน

2.2.4.2 ประเภทบาบิทูเรท รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาบิตาล อะโมบาร์บิตาล พาราลดีไฮด์ เมโปรบาเบท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์

2.2.4.3 ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้

2.2.4.4 ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน

2.2.4.5 ประเภทโคเคน เช่น โคเคน ในโคคา

2.2.4.6 ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา

2.2.4.7 ประเภทคัท เช่น ใบคัท ใบกระท่อม

2.2.4.8 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลีน เมล็ด มอร์นิ่งโกลลี่ ต้นลำโพง เห็ดเมาบางชนิด

2.2.4.9 ประเภทอื่น ๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถจัดเข้าประเภทใดได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

จากที่กล่าวมาแล้วเราพอสรุปได้ว่า ในปัจจุบันยาเสพติดมีจำนวนมากมายพอที่จะจัดแบ่งออกได้ตามประเภทต่างๆ ทั้งที่ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง และแบ่งแยกตามแหล่งที่มา แบ่งตามกฎหมายและแบ่งตามองค์การอนามัยโลก

2.3 โทษของยาเสพติด

โทษของยาเสพติดมีนักวิชาการได้อธิบายไว้ดังนี้

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา (2539 : 25) โดยกำหนดโทษพิษภัยอันเกิดจากการใช้ยาเสพติดนอกจากจะมีผลกระทบโดยตรงก่อให้เกิดโทษอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพเองแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมต่อระบบครอบครัว ระบบสังคมและประเทศชาติได้ ดังนี้

2.3.1 โทษพิษภัยต่อผู้เสพ ฤทธิ์ของยาเสพติดจะมีผลต่อระบบประสาทและอวัยวะต่าง ๆ ของผู้ที่เสพโดยทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรม เช่น มีรูปร่างผอม ซูบซีด ผิวคล้ำ ไม่มีแรงอ่อนเพลียง่าย สมองเสื่อม ความคิดความจำสับสน และเป็นโรคติดเชื้ออื่น ๆ ได้ง่าย เช่น โรคตับอักเสบ ไตอักเสบ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ โรคมะเร็งปอด ภูมิต้านทานในร่างกายจะลดลงมีสภาวะทางจิตใจไม่ปกติสมรรถภาพทางจิตใจเสื่อมลงอารมณ์แปรปรวนง่ายได้ ซึมเศร้า วิตกกังวล ความรู้สึกฟุ้งซ่าน ซึ่งจากผลร้ายที่เกิดขึ้นดังกล่าวจะผลักดันให้ผู้เสพยาเสพติดกลายเป็นบุคคลที่ไร้ความสมรรถภาพทั้งร่ายกาย และจิตใจในการจะดำเนินชีวิตในสังคม ขาดความเชื่อมั่นไม่สนใจในตนเอง ไม่สนใจในด้านการเรียน การทำงานและอาจประสบอุบัติเหตุได้อันเนื่องจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่มีผลต่อระบบประสาทและสมอง

2.3.2 โทษพิษภัยต่อครอบครัว การที่ติดยาเสพติด นอกจากที่จะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนเองและครอบครัว แล้วยังทำให้ผู้ที่เสพกลายเป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ห่วงใยดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติทำให้สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น ผู้ที่เสพต้องนำเงินมาซื้อยาเสพติดบางรายอาจต้องนำเงินมาซื้อยาเสพติดและ บางรายอาจต้องนำเงินไปรักษาตนเองจากโรคร้ายแรงต่าง ๆ อันเกิดจากการใช้หรือยาเสพยาเสพติดทำให้รายจ่ายของครอบครัวเพิ่มขึ้นมาก กลายเป็นภาระของครอบครัวในที่สุดอีกทั้งนำไปสู่ปัญหาการทะเลาะวิวาทและเกิดความแตกแยกภายในครอบครัว

2.3.3 โทษพิษภัยต่อสังคมและเศรษฐกิจ ผู้ที่เสพยาเสพติดจะมีพฤติกรรมที่นำไปสู่ปัญหาสังคมส่วนรวมได้ เช่น ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาอุบัติเหตุและปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น เป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันมีค่า และเสียงบประมาณของประเทศส่วนรวมอย่างไร้ประโยชน์ ที่จะต้องจัดสรรเงินเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร เจ้าหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

2.3.4 โทษพิษภัยต่อประเทศชาติผู้เสพยาเสพติดและตกเป็นทาสของยาเสพติดเป็นผู้ที่บ่อนทำลายเศรษฐกิจความมั่นคง ความสงบสุขของประเทศชาติ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียกำลังคนและงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก เพื่อใช้จ่ายในการป้องกันปราบปรามตลอดจน บำบัดรักษาผู้ที่ติดยาเสพติดจะเห็นว่ายาเสพติดทุกประเภทมีแต่โทษไม่มีคุณประโยชน์เลย โทษที่เห็นก็คือ สุขภาพ ร่างกายเสื่อมโทรมลง ต่อมาจิตใจก็เลวลง ไม่สนใจในการศึกษา ทำลายชื่อเสียงวงศ์ตระกูล มีผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจของประเทศซึ่ง สรุปโทษของยาเสพติดไว้ดังนี้

ตาราง 1 โทษของยาเสพติด

โทษทางร่างกาย	โทษทางเศรษฐกิจ	โทษทางสังคม	โทษทางการปกครอง
1. จิตใจไม่ปกติ	1. บั่นทอนประสิทธิภาพในการผลิต	1. ทำลายชื่อเสียงของตนเองและของวงศ์ตระกูล	1. เพิ่มรายจ่ายในการปราบปราม
2. อ่อนแอและเกียจคร้าน	2. สูญเสียแรงงานโดยไร้ประโยชน์	2. เป็นที่รังเกียจของสังคม	2. เพิ่มภาระภาษีแก่ประชาชน
3. สุขภาพทรุดโทรม	3. เป็นผลกระทบกระเทือนต่อรายได้ของชาติ	3. สูญเสียเงินและทรัพย์สิน	3. สูญเสียกำลังเจ้าหน้าที่ในการป้องกันปราบปราม
4. เกิดโรคแทรกซ้อน		4. เป็นต้นเหตุให้เกิดอาชญากรรมประเภทต่างๆ	

ที่มา : ธนวัน จันทศักดิ์. (2540). *ผลการรณรงค์ป้องกันการใช้ยาเสพติดตามโครงการเพื่อนเตือนเพื่อน. หน้า 16.*

สุพัตรา สุภาพ (2539 : 63) อธิบายการติดยาเสพติดคิด ว่ามีสาเหตุทางสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรม และที่สำคัญคือความอ่อนไหวทางอารมณ์และจิตใจของผู้ใช้ โดยสรุปไว้ดังนี้

1. สภาพสังคมและเศรษฐกิจ ปัญหายาเสพติดจะมีในเมืองมากกว่าในชนบทถ้าพูดถึงด้านเศรษฐกิจแล้ว คนยากจนติดยาเสพติดมากกว่าคนร่ำรวยหรือคนชั้นกลาง แต่ก็มีปรากฏเสมอว่าที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมไม่ดี อาจไม่มีผู้ติดยาเสพติดเลยก็ได้

2. ด้านวัฒนธรรม ในชุมชนบางแห่งโดยเฉพาะในกลุ่มที่ยึดประเพณี วัฒนธรรมของตนเอง บางแห่งก็นิยมใช้ยาเสพติด ที่เสพไม่ใช่เพราะติดยา หรือเพราะมีความทุกข์ใจ แต่เสพเพราะกลุ่มเสพ หรือทำตามค่านิยมของกลุ่ม เช่น พวกฮิปปี้

3. ด้านอารมณ์ ช่วยปลดเปลื้องความทุกใจ อึดอัดใจ ความเจ็บปวดต่าง ๆ หรือทดลองของใหม่ เช่น อยากสนุก อยากรู้ อยากทดลอง ในที่สุดเลยติดหรือการทำตัวเข้าพวกเดียวกันหรือให้กลุ่มยอมรับตน เช่น ในกลุ่มที่เสพยาเสพติดเข้าไปเสพก็เข้ากลุ่มไม่ได้

2.4 สาเหตุของการติดยาเสพติด

อรวรรณ หุ่นดี (2531 : 101 - 105) ได้กล่าวถึง คนที่ติดยาเสพติดส่วนมากมักจะเป็นคนที่มีบุคลิก "ชอบเอาแต่พึ่งพิงผู้อื่น" คนประเภทนี้เมื่อได้พบสิ่งใดที่ทำความพึงพอให้ตนสบายใจก็จะยึดเหนี่ยวเอาไว้เป็นที่พึ่งโดยที่จะเอาตนเองไปเกาะเกี่ยวกับสิ่งนั้นอย่างถาวรไม่คิดจะเปลี่ยนแปลง สาเหตุของการติดยาเสพติด สรุปได้ 8 ประการ ดังนี้

1. บุคคลนั้นมีโอกาสอยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติด สามารถหยิบยาเสพติดมาใช้ โดยสะดวก
2. อยู่ใกล้ชิดกับผู้ติดยาเสพติด
3. ใช้ยาอันตรายเพื่อลดปัญหา
4. ความอยากรู้อยากเห็น
5. หลบหนีจากความจริง
6. ความประมาทของแพทย์
7. ผู้เจ็บป่วยใช้ยาเอง
8. ใช้เพื่อแสดงความเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม

อรอนงค์ หงษ์ชุมแพ (2538 :11-12) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการติดยาเสพติดไว้ว่าประกอบด้วยสาเหตุ 3 ประการคือ ตัวบุคคล ตัวยา และสิ่งแวดล้อม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สาเหตุจากตัวบุคคลที่ทำให้เกิดการติดยาเสพติด ได้แก่

1.1 ด้านบุคลิกภาพพวกติดยาเสพติดมักมีพื้นฐานเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพผิดปกติ อ่อนแอ ต้องพึ่งผู้อื่นตลอดเวลาหรือมีบุคลิกภาพเบี่ยงเบน ก้าวร้าว ต่อต้านสังคม

1.2 ด้านจิตใจเคยเป็นโรคจิตโรคประสาทมาก่อนหรือใช้ยากล่อมประสาทเป็นประจำ

1.3 ด้านร่างกาย ใช้ยาเพื่อบรรเทาความเจ็บปวดหรือเพื่อให้สบายขึ้น

2. สาเหตุจากตัวยาที่ทำให้ติดยาเสพติดได้ ได้แก่

2.1 เกิดจากฤทธิ์ของตัวยาเสพติดซึ่งออกฤทธิ์ระงับความเจ็บปวด ขณะเดียวกันก็ทำให้จิตใจอารมณ์สดใส เคลิบเคลิ้ม หลุดพ้นจากโลกแห่งความเป็นจริงที่เป็นทุกข์ในใจเป็นประจำต้องการหนีจาฏภาวะความเป็นจริงและหาทางออกโดยการใช้ยาเสพติดทำให้ติดยาได้

2.2 เกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติดเองและเมื่อใช้บ่อยครั้งจะเกิดการติดยาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เมื่อหยุดจะเกิดอาการขาดยาทำให้ต้องไปใช้ยาเสพติดอีก

2.3 สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมและสังคมที่เป็นตัวทำให้ติดยาเสพติด ได้แก่ อยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติด ใกล้ชิดกับผู้ติดยาเสพติด อยู่ในสังคมที่มีการขายยาเสพติดกันแพร่หลาย ในแหล่งชุมชนแออัดซึ่งมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด หาซื้อง่าย และทำให้วัยรุ่นซึ่งอยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็น อยากลอง ในสิ่งที่ตนไม่เคยมาก่อน ถูกแนะนำชักชวนให้ลองใช้ บางครั้งมีความเชื่อผิด ๆ โดยเชื่อว่ายามีฤทธิ์ทำให้ขยันสามารถทำงานได้มากขึ้น และเด็กที่มีปัญหาทางครอบครัวโดยขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดการดูแลเอาใจใส่ ก็จะเป็นสาเหตุที่ทำให้ติดยาเสพติดได้

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้คนเราใช้หรือเสพย์ยาเสพติด (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 15-19) มีหลายประการ เช่น

1. การอยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติด หรือผู้ติดยา
2. การใช้ยาเพื่อลดปัญหา
3. การถูกล่อลวง ชักชวน ถูกหลอกให้ทดลองโดยไม่รู้ว่าเป็นยาเสพติด
4. ความอยากรู้ อยากทดลอง ความคึกคะนอง
5. เพื่อระงับความเจ็บป่วย
6. เพื่อหลบหนีความจริง เพื่อปกปิดปมด้อยของตนเอง
7. เพื่อแสดงความเป็นปฏิปักษ์ต่อครอบครัว ต่อสังคม
8. มีจิตใจที่อ่อนแอ มีความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ
9. เพื่อกระตุ้นประสาท
10. การใช้ยาในทางที่ผิด

สาเหตุการติดยาเสพติดมีอยู่หลายประการขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและสิ่งแวดล้อม โดยมี แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาของสาเหตุการติดยาเสพติดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 30-35)

1. สาเหตุจากตนเอง ได้แก่

1.1 การไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด จึงทำให้

1.1.1 ใช้ยาเสพติดโดยรู้ไม่เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น การทาสีหรือการทำงานที่ต้องสูดดมสารระเหยประเภททินเนอร์ แลคเกอร์ กาวยาง เบนซินอยู่เป็นประจำในที่ ๆ ไม่มีการ ถ่ายเทอากาศได้อย่างรวดเร็วและโดยไม่มีผ้าปิดจมูก หรือการใช้แอมเฟตามีน (ยาบ้า) เพื่อลดความอ้วนเพื่อให้ทำงานได้ทัน การใช้ยากแก้ปวดติดต่อกันในระยะเวลานาน เป็นต้น

1.1.2 ถูกหลอกลวงหรือชักจูงให้เสพยาเสพติดโดยการเข้าใจผิดหรือโดยไม่รู้ตัว เช่น การปลอมปนยาเสพติดมาในรูปเครื่องดื่ม ทอฟฟี่ อาหารต่าง ๆ หรือโดยอ้างว่ายาเสพติดเหล่านั้นเป็นยาช่วยระงับความทุกข์ ความวิตกกังวล และเพิ่มรสชาติให้กับชีวิต เป็นต้น

1.1.3 อยากลอง เนื่องจากเห็นคนอื่นเสพและเห็นมีการโฆษณาต่าง ๆ ทำให้อยากรู้ว่ายาเสพติดชนิดนั้น ๆ มีรสอย่างไร แนวทางการป้องกันในเรื่องนี้คือจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องแก่เด็กและประชาชนเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด และวิธีการใช้ยาเสพติดต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดการติดได้ ตลอดถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้น เพื่อจะได้ป้องกันและแก้ไขได้ถูกต้อง โดยการให้ความรู้ข้อมูลเรื่องยาเสพติดนี้ หากให้ไม่ถูกวิธีจะเป็นดาบ 2 คม คืออาจเป็นผลตรงข้าม เช่น ทำให้อยากรู้อยากลอง หรือทำให้รู้สึกชินชาจนไม่กลัวก็ได้

1.2 การแก้ปัญหาในทางที่ผิด เมื่อมีปัญหา ความวิตกกังวลต่าง ๆ ปัญหาได้ชั่วขณะ ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อผู้ใหญ่มีปัญหากลุ้มใจจะดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ส่วนเด็กที่ไม่มีเงินซื้อสิ่งเหล่านี้ก็หันไปใช้พวกสารระเหย ซึ่งมีราคาถูกและหาได้ง่ายกว่า
แนวทางในการป้องกันและแก้ไขในเรื่องนี้ ก็คือ โดยการฝึกเทคนิคการแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด เช่น การแก้ปัญหาเหตุการณ์เฉพาะหน้า การแก้ปัญหาอย่างมีระบบ โดยมีขั้นตอนที่จะกลั่นกรองทางเลือก การหาเหตุผลและข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ

1.3 การมีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง เช่น สมัยก่อนมีค่านิยมว่าการสูบบุหรี่ ดื่มสุราเป็นสัญลักษณ์แสดงความเป็นผู้ใหญ่ หรือผู้ชายเต็มตัว หรือเห็นว่าสิ่งเหล่านี้คือเครื่องมือในการช่วยให้เข้าสังคมได้ง่าย มีบางสมัยที่ผู้หญิงที่เรียนจบจากต่างประเทศก็จะนิยมสูบบุหรี่ ทำให้การสูบบุหรี่ในสตรีมีมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันนี้หลังจากได้มีการรณรงค์การไม่สูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องก็สามารถช่วยลดปัญหานี้ลงได้มาก

แนวทางด้านการป้องกันและแก้ไขในเรื่องนี้ ก็คือ ทำการสร้างค่านิยมที่ดีให้แก่เยาวชนและประชาชนใหม่ ค่านิยมที่ควรปลูกฝัง คือ ค่านิยมที่ใช้ปัญญาเน้นในเรื่องคุณค่าแท้ เช่น ความปลอดภัย ความประหยัด และประโยชน์ระยะยาว แทนคุณค่าเทียมที่มุ่งความสนุกสบายชั่วขณะหรือความสุขจอมปลอมที่อาศัยมายาสิ่งลวงตาต่าง ๆ

ค่านิยมเรื่อง ความปลอดภัย ความประหยัด และประโยชน์นี้ นับว่าสำคัญและมีความจำเป็นมากสำหรับการสร้างชีวิตและสังคมที่มั่นคง ถ้าคนมีค่านิยม 3 ประการนี้ อย่างน้อยคนที่จะเลือก

เสพ เลือกบริโภคอุปโภคสิ่งใดก็ต้องพิจารณาก่อนว่าสิ่งที่เรากำลังเสพนั้นปลอดภัย ไม่มีอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ และประหยัดคือไม่เปลืองเงินทอง เวลา หรือทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์ ทั้งเมื่อเสพเข้าไปแล้วจะต้องเป็นประโยชน์ ทำให้สุขภาพกายและสุขภาพจิตดีขึ้นอีกด้วย

สำหรับค่านิยมพื้นฐานที่ควรมี คือ ความรักและเห็นคุณค่าในชีวิตของตนซึ่งจะช่วยทำให้เด็กรู้จักคุ้มครองตนเอง มีแรงจูงใจ และมีเป้าหมายที่ดีงามในชีวิต ก่อให้เกิดความเข้มแข็งทนต่ออุปสรรคต่าง ๆ และถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกปลูกฝังให้รู้จักรักและเห็นคุณค่าของผู้อื่นด้วย นอกจากเด็กจะรู้จักคุ้มครองตนเองแล้ว เด็กยังสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้อีกด้วย

1.4 การไม่มีพลังจิตหรือกำลังใจ ในการต่อสู้กับอุปสรรคหรือความกดดันในชีวิต รวมทั้งการฝืนตนเองมิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ดี ปรากฏว่ามีคนจำนวนมากที่ติดยาเสพติดเพราะความเครียด ความผิดหวัง และความเสียใจต่าง ๆ และเมื่อติดแล้วคนจำนวนไม่น้อยก็อยากเลิก แต่เลิกไม่ได้ เพราะไม่มีพลังใจมากพอที่จะช่วยฉุดดึงตัวเองจากขึ้นขุมนรกของความอยาก ความต้องการยาเสพติดได้

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ คือ การฝึกพลังจิตหรือกำลังใจให้เกิดขึ้นในตนเอง และรู้จักผ่อนคลายความเครียดไปในทางสร้างสรรค์ คือ มีการพักผ่อนและออกกำลังเพื่อเสริมเพิ่มพลังให้กับตนเอง มีการตั้งสัจจะหรือการกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะทำในสิ่งที่ดีงามมีคุณประโยชน์ และรู้จักเทคนิคในการผลักดันของตนเองไปสู่จุดหมายนั้น

1.5 การไม่มีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารกับผู้อื่นซึ่งมีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ติดยาเสพติดเพราะถูกเพื่อนชักชวนแล้วไม่รู้จักปฏิเสธ หรืออยากได้การยอมรับจากเพื่อน จึงเป็นจุดอ่อนให้กลุ่มที่แสวงหาเหยื่อเพื่อมาเป็นสมาชิกยาเสพติด สามารถชักจูงล่อมาติดกับได้ง่ายเพราะผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีสภาวะจิตใจใกล้เคียงกัน คือ เป็นผู้มีปัญหา ขาดความอบอุ่น เมื่อมารวมกันโดยมีสื่อ คือยาเสพติด ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น เป็นพวกเดียวกันได้ง่าย

ฉะนั้นแนวทางในด้านการป้องกันและแก้ปัญหาในเรื่องนี้ คือ การฝึกทักษะในการสร้างสัมพันธภาพ รู้จักหามิตรที่ดี และการรู้จักสื่อสารพูดคุย โดยเฉพาะรู้จักปฏิเสธการชักชวนไปในทางที่ไม่ดี เพื่อจะได้ไม่หลงเข้าไปสู่กับดักของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดได้ง่าย

1.6 เหงา ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นสาเหตุที่ทำให้คนใช้ยาเสพติดเพื่อแก้เหงาหรือเพื่อเพิ่มรสชาติให้ชีวิต จะเห็นว่าในสังคมไทยเป็นสังคมที่มีการสร้างสรรค์ซึ่งอาศัยการกิน โดยเฉพาะด้านการดื่มสุราเพื่อเป็นสื่อในการรวมกลุ่มมากกว่าสังคมชาวตะวันตกที่นิยมอยู่เงียบ ๆ กับครอบครัว และเสาะหาความเพลิดเพลินในการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ เล่นกีฬา ฟังดนตรี ทำงานอดิเรกต่าง ๆ

2. มีนักเรียนติดยาเสพติด เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดให้กับเพื่อน ๆ ในโรงเรียน โดยหวังรายได้เพื่อนำไปซื้อหายาเสพติดมาใช้ จึงจำเป็นต้องแสวงหาลูกค้าที่เป็นนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีเป็นลูกค้า

3. มีขบวนการค้ายาเสพติดอยู่ในโรงเรียน นอกเหนือจากนักเรียนที่ติดยาเสพติดเป็นผู้ขายให้เพื่อนแล้ว ยังมีขบวนการค้ายาเสพติดเข้าไปขายยาเสพติดให้กับนักเรียน โดยอาจจะเป็นนักเรียนที่ปลอมตัวเข้ามาในโรงเรียน พ่อค้า แม่ค้าในโรงเรียนหรือใกล้โรงเรียน นักการภารโรง หรือในบางโรงเรียนพบว่าครูบางคนมีส่วนในกระบวนการค้ายาเสพติดในโรงเรียนนั้น

4. โรงเรียนมีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะควบคุมให้นักเรียนอยู่ในวินัยที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนถูกปล่อยปละละเลย

5. โรงเรียนขาดความเอาใจใส่จริงจังต่อปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ครูและผู้บริหารเกรงกลัวว่าจะเสียชื่อเสียงของโรงเรียน ครูก็มีภาระงานสอนมากเกินกว่าจะคอยดูแลความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม

6. ครูและผู้บริหารโรงเรียนขาดความตระหนักต่อปัญหายาเสพติดขาดความรู้ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

7. โรงเรียนขาดความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ปล่อยให้โรงเรียนแบกภาระอยู่ตามลำพัง ทุกคนถือว่าธุระไม่ใช่

8. ไม่มีแผนการดำเนินงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาในโรงเรียน โดยที่คิดว่าไม่มีปัญหา นักเรียนติด ยาเสพติดในโรงเรียน แล้วไม่ต้องทำงานในเชิงป้องกัน

จากที่กล่าวมาแล้วพอที่จะสรุปได้ว่า สาเหตุของการติดยาเสพติดนั้นมาจากสาเหตุหลายประการได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในบ้านและภายในสถานศึกษา สถานะทางสังคม จากตัวบุคคล และจากตัวยา

2.5 นโยบายและแผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

รัฐบาลได้ดำเนินการจัดทำนโนบายและแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีรายละเอียด

2.5.1 ความหมายของการป้องกันยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2538 : 1) กล่าวว่า การป้องกันยาเสพติด หมายถึง การให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้ และข้อมูลในเรื่องของยาเสพติดอย่างถูกต้องด้วยวิธีการต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ประชาชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อตนหรือครอบครัวประสบปัญหาและในขณะเดียวกันก็ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของตัวยา รวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมมิให้มีส่วนผลักดันให้คนไปใช้ ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วย

ส่วนปวีณา ศรีบูรณ์ (2539 : 15) ได้ให้ความหมายว่า การป้องกันยาเสพติด หมายถึง การให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้และข้อมูลในเรื่องคุณภาพชีวิต ยาและยาเสพติดตลอดจนการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้รอดพ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและให้สามารถอยู่ท่ามกลางยาเสพติดได้โดยไม่พึ่งยาเสพติดถึงแม้จะประสบปัญหาตนเองและครอบครัว รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายไปใช้ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วย

จิรารัตน์ ขุนณรงค์ (2544 : 20) ได้ให้ความหมายของการป้องกันยาเสพติด สามารถสรุปได้ว่าการป้องกันยาเสพติด หมายถึง การให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารในเรื่องของยาเสพติด รวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติ และทักษะในการป้องกันและแก้ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว มิให้หันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อประสบปัญหาและสามารถป้องกันตนเองจากยาเสพติดได้

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอที่จะสรุปได้ว่า ความหมายของการป้องกันยาเสพติดหมายถึง การให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้ เพื่อให้บุคคลมีความเข้าใจมีเจตนคติและมีทักษะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อมิให้หันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางแก้ไขปัญหานั้น

2.5.2 นโยบายของรัฐบาลในการป้องกันปัญหายาเสพติด

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้เน้นทิศทางการแก้ปัญหาสารเสพย์ติด โดยดำเนินการในลักษณะแบบบูรณาการในทุกมิติของปัญหา และระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่ายเข้าร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างผสมผสาน ทั้งด้านการป้องกัน และปราบปราม ยาเสพติดและบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร โดยเป็นบทบาทของชุมชน หรือองค์การประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังกล่าว ทั้งนี้ในส่วนยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญ คือการลดอุปสงค์ยาเสพติดควบคู่ไปกับการลด อุปทาน ด้านยาเสพติด เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบรรลุเป้าหมายสูงสุดเดียวกัน คือการกำจัดปัญหา ยาเสพติดให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย (เพลินตา กะลัมพากร 2544 : 15 – 16) รัฐบาลได้ตระหนักถึงสารเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดให้เป็นนโยบายเร่งด่วน ผู้เสพยาได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับโทษเด็ดขาด เข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมายควบคุมในการนำเข้าสารเคมี สร้างความร่วมมือกับองค์กรในประเทศและต่างประเทศ ทำการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่างๆ พร้อมทั้งสนับสนุนกองทัพบก ให้ความร่วมมือกับส่วนราชการและประชาชนทำการแก้ไขปัญหาในด้านนี้ให้บรรลุผล (สำนักงานคณะกรรมการและป้องกันปราบปรามยาเสพติด.2544:1)

2.5.3 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะแผนที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549 ขึ้น (กรมอาชีวศึกษา.ม.ป.ป:1-6) ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

เนื่องจากในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะแผนที่ 9 ได้ให้ความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ในระดับสำคัญ และกว้างขวางทั้งต่อตัวบุคคลและสังคมโดยรวม โดยเฉพาะจะกระทบต่อการพัฒนาทางร่างกาย จิตประสาท และทำลายสมองของเด็ก เยาวชนและแรงงาน ที่เป็นพลังสำคัญในอนาคต และได้มอบหมายให้หน่วยงานหลัก 3 หน่วยงาน คือสำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมกันจัดทำแผนแม่บท เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะแผนที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ขึ้น (กรมอาชีวศึกษา. ม.ป.ป : 1-6) ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

2.5.3.1 กรอบแนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

แนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีรายละเอียดดังนี้

1) ต้องเร่งรณรงค์สร้างกระแสสังคมให้ทุกคนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และมีจิตสำนึกที่จะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังในฐานะที่เป็นปัญหาของสังคม และของประเทศชาติ

2) ต้องแก้ปัญหาแบบองค์รวมครบวงจร โดยจะยึดชุมชนเป็นศูนย์กลาง และยึดพื้นที่เป็นเป้าหมายเน้นการระดมสรรพกำลังและบูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรมและทรัพยากร

3) ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการป้องกันปัญหาโดยสร้างภูมิคุ้มกันและการบำบัดรักษาฟื้นฟู เพื่อลดอุปสงค์ยาเสพติดควบคู่กับการปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการทางกฎหมายที่ รวดเร็วเด็ดขาด และจริงจัง

4) ต้องเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางสังคม

5) ต้องมีเอกภาพเชิงนโยบาย มียุทธ์ศาสตร์ และมาตรการที่มีความหลากหลายหรือยืดหยุ่นเหมาะสมกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย มีการบริหารจัดการที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ

6) ต้องมีการร่วมมือระบบเครือข่ายกับต่างประเทศในเชิงรุก

2.5.3.2 วัตถุประสงค์ของแผนงาน

แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

1) เพื่อเสริมสร้างให้คน ครอบครัว ชุมชนและทุกๆ ฝ่ายในสังคมมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการป้องกันและและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกขั้นตอน

2) เพื่อลดปริมาณความต้องการยาเสพติดในประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและ เยาวชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

3) เพื่อเร่งบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ และผู้ติดยาทุกคนให้กลับมาเป็นพลังสำคัญใน การต่อต้านยาเสพติดและการพัฒนาประเทศ

4) เพื่อลดปริมาณยาเสพติด จำนวนผู้ผลิต ผู้ลำเลียง ผู้จำหน่ายและผู้ให้การสนับสนุน

5) เพื่อหยุดยั้งความรุนแรง และควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในแต่ละพื้นที่

2.5.3.3 ยุทธศาสตร์ แนวทาง และกรอบแนวคิดสำคัญ

แผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดฉบับนี้ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไว้ 5 ส่วนคือ

1) ยุทธศาสตร์ในการสร้างพลังแผ่นดิน และลดเงื่อนไขการระบาด ยุทธศาสตร์นี้ประกอบด้วยแนวทางสำคัญ คือ

1.1) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหา และกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข โดยทางสื่อมวลชนและผ่านสื่อบุคคลในการประชุมสัมมนาและฝึกอบรม

1.2) เสริมสร้างความเข้มแข็งและพลังทางสังคม เพื่อให้มีการร่วมมือของภาคต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และ เอกชน นักวิชาการ สื่อมวลชน และประชาชน ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับชาติ โดยกระบวนการพัฒนาวิทยากร พัฒนาศักยภาพแกนนำ สร้างเวทีประชาคม พัฒนาเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ สร้างกระแสความร่วมมือเฝ้าระวัง เปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนมีส่วนร่วม ตลอดจนสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ

1.3) การเสริมสร้างด้านภูมิคุ้มกันและการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันผู้ที่ยังไม่เคยใช้ยาเสพติดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดซึ่งเน้นการพัฒนากระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา การสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การจัดระบบสอดส่องเฝ้าระวัง ให้มีครู อาจารย์ที่ปรึกษา และแนะแนวส่งเสริมกิจกรรมการใช้เวลาว่างและให้มีการฝึกวิชาทหารเพื่อสร้างวินัย

3.7) การดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

4) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศประกอบด้วยแนวทางสำคัญ 4 ประการ คือ

4.1) การพัฒนาความสัมพันธ์ยั่งยืนตั้งแต่ระดับพื้นฐาน

4.2) การแสวงหาความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากองค์กรในประเทศและต่างประเทศ

4.3) การสร้างกระแสสังคมในระดับนานาชาติ

4.4) การส่งเสริมการค้า ทางการลงทุนระหว่างประเทศเพื่อสร้างความ มั่นคงทางเศรษฐกิจในพื้นที่แหล่งผลิต และพื้นที่ข้างเคียงบริเวณชายแดน

5) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ซึ่งจะประกอบด้วยแนวทางสำคัญ 4 ประการ คือ

5.1) การกำหนดนโยบายและการจัดองค์กร เกิดเพื่อการตัดสินใจที่มีเอกภาพชัดเจน และรวดเร็ว

5.2) การจัดทำแผนและงบประมาณปรับปรุงระบบจัดสรรงบประมาณ ให้เอื้อต่อการดำเนินงานแบบองค์รวม ไม่มีความไม่ซ้ำซ้อน

5.3) ประสานงานและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้การดำเนินงาน ในพื้นที่มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

5.4) การติดตามประเมินผลและพัฒนาเครื่องวัด รวมถึงการจัดทำระบบฐานข้อมูลที่ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ และสนับสนุนการวิจัยหารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

2.5.3.4 การบริหารจัดการงบประมาณ

สำหรับการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางบริหารจัดการด้าน งบประมาณ โดยให้แยกงบประมาณเป็น 2 ส่วน คือ

1) งบประมาณส่วนกลางซึ่งราชการส่วนกลางใช้สำหรับในดำเนินการบริหารงานประจำและสนับสนุนด้านงานของหน่วยงาน ในสังกัดในส่วนภูมิภาค ซึ่งสำหรับกระทรวงศึกษาธิการงบประมาณส่วนกลางจะเป็นงบประมาณเพื่อการพัฒนาด้านหลักสูตร พัฒนาวิทยากร พัฒนาบุคลากร วางแผน นิเทศและติดตามประเมินผลและประสานงานทั่วไป

2) งบประมาณส่วนพื้นที่ จัดเป็นงบปฏิบัติการที่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนและโครงการของส่วนราชการในพื้นที่

เพื่อให้การบริหารจัดการ งบประมาณ ในส่วนของงานทางด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2545 จะตัดเงิน

งบประมาณด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการและทุกหน่วยงานไปตั้งไว้ใต้ร่มของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรีเพียงแห่งเดียวในลักษณะเงินก้อนเดียว (Block grant) เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ เสนอโครงการกิจกรรมต่อสำนักงาน ปปส. เพื่อขอรับการสนับสนุนเป็นรายโครงการ

สำหรับในปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นไป ด้านสำนักงานงบประมาณจะจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้สำหรับหน่วยงานส่วนกลางเฉพาะส่วนที่หน่วยงานส่วนกลางเป็นผู้ปฏิบัติเท่านั้น ด้านงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของหน่วยงานในส่วนภูมิภาคจะจัดสรรให้กับองค์กรในส่วนภูมิภาคโดยตรง โดยจะให้หน่วยงานที่ต้องการใช้งบประมาณรวมถึงสถานศึกษาต่าง ๆ ต้องทำโครงการของบประมาณผ่านโครงการของจังหวัด ผ่านสำนักงาน ปปส. เพื่อพิจารณารวบรวมคำขอจากทุกจังหวัด และทุกหน่วยงานในส่วนกลาง จัดทำเป็นคำของบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศเป็นเงินก้อนเดียวภายใต้ร่มของสำนักงาน ปปส.

2.5.4 แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ

แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (กรมอาชีวศึกษา ม.ป.ป : 6-11) ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

2.5.4.1 วิสัยทัศน์การศึกษาเพื่อป้องกันยาเสพติด

เยาวชนนักเรียนนักศึกษามีบุคลิกภาพที่มั่นคง ครอบครัว และชุมชนเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกันยาเสพติดมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทุกภาคส่วนร่วมมือร่วมใจกันสร้างสรรค์สังคมให้ปลอดภัยจากยาเสพติด

2.5.4.2 พันธกิจของหน่วยงานจัดการศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1) ส่งเสริม สนับสนุนปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนครบวงจรนับตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร สื่อวิธีสอน และกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด

2) เร่งรัด ส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักการและกระบวนการที่ถูกต้องสำหรับการเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนนักเรียนนักศึกษา เพื่อการพัฒนาด้านบุคลิกภาพให้สามารถทำการใคร่ครวญไตร่ตรอง ยับยั้งชั่งใจได้อย่างฉับไว เพื่อการตัดสินใจเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงการเสี่ยงที่ไม่พึงประสงค์

3) พัฒนาศักยภาพ และส่งเสริม บทบาทของครู อาจารย์ที่ปรึกษา และแนะแนวให้สามารถเป็นบุคลากรหลักส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2.5.4.3 วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาเพื่อการป้องกัน เพื่อให้เยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ ในโทษและพิษภัยของ ยาเสพติด และตระหนักในผลร้ายที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ สำนึกในความจำเป็นที่ทุกคนจะต้องช่วยกันป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดและไม่ให้เกิดลุกลาม โดยเน้นกิจกรรมที่แตกต่างสู่นักเรียนนักศึกษากลุ่มต่าง ๆ ได้แก่

1) กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด ให้มีความรู้ เกี่ยวกับการป้องกัน ยาเสพติดเป็นอย่างดี และมีความปรารถนาร่วมเพื่อต่อต้านยาเสพติด

2) กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติดมาแล้ว ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยา ค้ายาต่อไป เน้นการหยุดยั้งพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดและแนะนำและช่วยเหลือให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่บรรทัดฐานที่เหมาะสม

3) กลุ่มนักเรียนที่ติดสารเสพติด ควรจะเน้นการสนับสนุนให้มีโอกาสได้รับการบำบัดรักษา และ ฟื้นฟูจิตใจให้สมบูรณ์ เข้มแข็งเพื่อเลิกใช้ยาเสพติดอย่างถาวร

2.5.4.4 นโยบายการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการโดยคณะกรรมการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดกระทรวงศึกษาธิการ (ปปส. ศธ.) ได้กำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดเพื่อให้หน่วยงานในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยกำหนดให้ปีการศึกษา 2544 เป็นปีแห่งสถานศึกษาปลอดยาเสพติด และให้ถือเป็นนโยบายสำคัญและ เร่งด่วน ที่ทุกสถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัดต้องถือปฏิบัติดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนี้

1) สถานศึกษาต้องกำหนดให้ ครู อาจารย์ รับผิดชอบและดูแลนักเรียนนักศึกษาอย่าง ใกล้ชิด โดยกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างครู อาจารย์ ต่อจำนวนนักเรียนนักศึกษาและครอบครัวของนักเรียนนักศึกษา

2) สถานศึกษาจะต้องประสานงาน และขอความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น สมาคมวิชาชีพ ตำรวจและทหาร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในรูปแบบคณะกรรมการประจำสถานศึกษา

3) หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา ต้องถือว่างานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความสำคัญยิ่ง และต้องกำหนดไว้ในแผนงานและกิจกรรมตลอดทั้งปี รวมทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจ ถึงโทษที่เกิด และพิษภัยของยาเสพติดกับนักเรียนนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4) ให้สถานศึกษาถือว่านักเรียนนักศึกษาที่ติดยาเสพติด เป็นเสมือนผู้ป่วยจะต้องไม่ไล่ออกต้องให้ความช่วยเหลือ ดูแล และส่งไปบำบัดรักษา กรณีที่นักเรียน

นักศึกษาที่ได้รับการบำบัดแล้ว หากมีความประสงค์ไม่กลับมาเรียนในสถานศึกษาเดิม ให้สถานศึกษาจัดหา สถานศึกษาใหม่ให้ โดยสถานศึกษาใหม่ต้องร่วมมือรับนักเรียนนักศึกษา และไม่ทอดทิ้งนักเรียน นักศึกษาเหล่านี้

5) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ทุกคน ต้องมีส่วนร่วมและรับ ผิดชอบในด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายให้ลดจำนวนผู้ติดยาเสพติดภายในสถานศึกษา และให้ปลอดยาเสพติดภายในปีการศึกษา 2544

6) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา หากพบข้อมูลหรือเบาะแส ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานศึกษา ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับทราบทันที จนถึงกรมต้นสังกัด เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไข

7) ให้หน่วยงานทางด้านการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการลงโทษตามขั้นตอนของวินัยและกฎหมายอย่างเด็ดขาดทันทีที่พบว่า ครู อาจารย์ และบุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและกรณีที่กระทำความผิดอย่างชัดแจ้งหรือถูกจับกุมดำเนินคดี ให้ดำเนินการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และหาก ผู้บริหารขาดความ เอาใจใส่และรับผิดชอบ ผู้บริหารจะต้องได้รับการลงโทษ

8) ครู อาจารย์ บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาที่มีผลงานและได้รับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังจนสำเร็จตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และตามโครงการโรงเรียนสีขาว จะได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ

9) หน่วยงานในระดับกรม ต้องให้ความสำคัญในการควบคุม กำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานทางด้านการศึกษา และสถานศึกษาในการที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างใกล้ชิดและจริงจัง

10) ให้กรมและหน่วยงานทางด้านการศึกษา ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดของสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และรายงานผลให้คณะกรรมการ ปปส. ศธ. ทราบ

2.6 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

คณะกรรมการป้องกันและแก้ปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ป.ป.ส. ศธ.) ได้กำหนดองค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในโรงเรียนไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 45 – 49)

1. ความนับถือตนเอง คือ การส่งเสริมบุคคลให้สามารถวินิจฉัยคุณค่าของตนต่อสังคม ทำให้รู้ว่าตนเองมีคุณค่า มีประโยชน์ มีความสามารถ มีความสำคัญต่อผู้อื่น

2. ความสัมฤทธิ์ผล คือ การส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จจากการเรียน การทำงาน การทำกิจกรรม ทั้งโดยตนเองและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3. ความรู้สึกมั่นคง คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสำนึกในคุณค่าของงานรู้จักสร้างสรรค์เป้าหมายในชีวิต โดยมองเห็นจุดประสงค์ของตนเองและของคนอื่นในทางสร้างสรรค์มีอิสระที่จะคิดและตัดสินใจในการต่อสู้อุปสรรคเพื่อบรรลุเป้าหมายของชีวิต

4. ความเคารพตนเองและเกียรติภูมิของบุคคล คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ได้รับมอบหมายด้วยความอดทน รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและของบุคคลอื่นและยกย่องบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม

5. ทักษะส่วนตัวและทักษะสังคม คือ การพัฒนาความสามารถส่วนตัวและด้านสังคมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ในการอ่าน การคิด การใช้เหตุผลในการตัดสินใจและแก้ปัญหา การทำงานด้วยตนเอง การสื่อความ การติดต่อ และการสร้างความสัมพันธ์การทำงานเป็นหมู่คณะ การช่วยเหลือคนอื่น

6. ทักษะในการประกอบอาชีพ คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิต และเตรียมตัวที่จะทำงานตามความสามารถของตน รู้จักช่องทางในการดำรงชีวิตอย่างสุจริต จัดประสบการณ์ตรงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการช่วยตนเอง มีการพัฒนาความชำนาญหรือความสามารถในด้านการแสวงหาอาชีพ มีโอกาสฝึกงานอาชีพจนมีความชำนาญและสามารถมีอาชีพอิสระได้

2.6.1 หลักการป้องกันปัญหายาเสพติด หลักการป้องกัน หมายถึง การให้การศึกษา การให้ข้อมูลและความรู้แก่เยาวชนหรือประชาชนอย่างถูกต้อง ซึ่งจะต้องอาศัยยุทธวิธีและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อข้อความและการให้ความรู้ตรงตามเป้าหมาย (อรเพ็ญ นาควัชระ. 2526 : 167) และ วีณา นนทพันธาวาทย์ (2530 : 22) กล่าวว่า การป้องกัน หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ต่อเนื่องและสัมพันธ์ระหว่างกันจากการให้บุคคลใด ๆ ระงับการกระทำในสิ่งที่ได้ทำมาแล้วโดยวิธีการกักขัง การบำบัดรักษา การสั่งการ ไปจนถึงการไม่ส่งเสริมในการริเริ่มใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมซึ่งไม่พึงประสงค์ของสังคม

อรวรรณ หุ่นดี (2531 : 108) กล่าวถึงหลักการป้องกันปัญหายาเสพติดโดยมุ่งเน้นพัฒนา "คน" เป็นสำคัญ ด้วยการให้การศึกษา การปลูกฝังอบรมเลี้ยงดูให้เยาวชนมีพัฒนาการและความเจริญงอกงามไปตามวัย ให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ รู้จักปรับปรุงคุณภาพแห่งชีวิตของตน ของครอบครัวและสังคม สร้างเสริมให้มีค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักการป้องกันโดยมุ่งพัฒนาคนนั้นควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกนับถือ

2. การส่งเสริมให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการดำเนินชีวิต เช่น การให้มีการแสดงออกในด้าน ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความถนัด และความสนใจ ฯลฯ

3. การสนับสนุนให้มีความมุ่งหมายในการทำงาน และให้รู้จักเผชิญกับปัญหาซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเช่น ความผิดหวัง ความเสียใจ เป็นต้น

4. การส่งเสริมให้มีโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ที่ดีทั้งในบ้าน สถานที่ทำงานและชุมชน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และให้เกิดความเคารพในเกียรติภูมิของผู้อื่นด้วย

5. การพัฒนาทักษะสำหรับตนเอง และสังคมในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อ ผลของการ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาทักษะในการตัดสินใจ ทักษะในการสื่อข้อความและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นต้น

2.6.2 การดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด

การดำเนินงานป้องกันยาเสพติด จะดำเนินการเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ลดจำนวนผู้ติดยาเสพติดให้น้อยลง เป็นการดำเนินงานป้องกันผู้ที่ติดยาเสพติดอยู่แล้วหลังจากได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพไม่ให้หันกลับไปเสพ หรือติดยาเสพติดอีกหรือแม้แต่การนำไปแพร่ระบาดในกลุ่มผู้ไม่เสพ

2. เพิ่มจำนวนผู้ได้รับภูมิคุ้มกันจากยาเสพติดเป็นการดำเนินการป้องกันในกลุ่มผู้ไม่เสพติดและผู้ที่เคยเสพยาเสพติดมิให้กลับไปเสพติดอีก (อรเพ็ญ นาควัชระ. 2526 : 175)

ปวีณา ศรีบูรณ์ (2538 : 17 – 19) ได้นำเสนอการดำเนินงานด้านป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยสรุปดังนี้คือ

1. การจัดตั้งทีมงานป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ซึ่งอาจจะประกอบด้วยครู อาจารย์หลายฝ่าย เช่น ฝ่ายแนะแนว ฝ่ายปกครอง ฝ่ายกิจกรรม ฯลฯ โดยอาจจะมีผู้ช่วยผู้บริหารเป็น หัวหน้าทีมงานหรือบุคคลอื่นที่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสม

2. การจัดตั้งทีมงานของนักเรียนที่จะช่วยครู อาจารย์ โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน หรือในลักษณะกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

1. ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทสำคัญคือ ยึดและปฏิบัติงานสนองนโยบายของกรมสามัญศึกษาตลอดจนกำกับดูแล ติดตามและทำการประเมินผลการดำเนินงานในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ควรดำเนินงานต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสารเสพติดชนิดต่าง ๆให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ซึ่งต้องเข้าใจว่ายาเสพติดหมายถึง บุหรี่ สุรา กัญชา ยาบ้า เฮโรอีน ฯลฯ นอกจากนี้ยังต้องเข้าใจรายละเอียดอื่น ๆ ด้วย เช่น พิษภัย อาการที่เกิด วิธีเสพ แหล่งจำหน่าย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแนะนำนักเรียน ครู อาจารย์ และบุคลากรทุกคนได้ถูกต้อง ถึงแม้ว่าเราไม่ใช่แพทย์แต่ควรรู้ไว้อย่าถือว่าธุระไม่ใช่เพื่อประโยชน์หลายประการ

1.2 โดยไม่เปิด หรือปล่อยโอกาสให้ผู้หนึ่งผู้ใดเข้ามาแสวงหาประโยชน์จากยาเสพติดในสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่าง โดยการไม่เสพยาเสพติด

1.4 ผู้บริหารต้องรับผิดชอบ และดูแลครอบครัวของตนเองให้เป็นสุขดูแลและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาด้านยาเสพติดของบุตรหรือญาติในครอบครัวตนเอง

1.5 ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นข้าราชการครูระดับใดก็ตาม ต้องตระหนักเสมอว่า "เราคือครูคนหนึ่ง" ที่ต้องดูแลอบรมนักเรียนทุกคนด้วยความเอาใจใส่ และสามารถประสานงานกับทุกคนทุกฝ่ายคือ ผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่าย ครู ประจำชั้น ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตำรวจ ชุมชน ในการร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหานี้

1.6 การคัดเลือกครู อาจารย์ เพื่อทำหน้าที่ครูประจำชั้นหรืออาจารย์ที่ปรึกษาต้องดำเนินการอย่างสุขุมรอบคอบ มีคุณสมบัติเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนด้วย

1.7 สนับสนุนการทำงานของครู อาจารย์และบุคลากรทุกคนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดภายในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด

1.8 สร้างเสริมด้านขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความรับผิดชอบ และเอาใจใส่

2. ผู้ช่วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายในโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดร่วมกัน จะถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองหรือของผู้บริหารไม่ได้ จะต้องถือว่าเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน

2.1 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองโดยหน้าที่และงานของฝ่ายปกครองนักเรียนนั้นมีไว้เพื่อให้นักเรียนมีผู้ปกครองดูแลแทนบิดา มารดา ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียนภายใต้ระเบียบวินัยที่กำหนดไว้อย่างมีความสุขพอสมควร จะต้องรับภาระการป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน และส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้พัฒนายิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และอุดมการณ์ของโรงเรียนที่ตั้งไว้ ดังนั้น

งานด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดจึงเป็นงานที่ผู้ช่วยฝ่ายปกครองจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ด้วยความเอาใจใส่อย่าง เข้มงวดกวดขันตลอดจนการประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารทราบทุกระยะ และต้องประสานงานกับทุก ๆ คน (ผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่าย ครูประจำชั้น ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตำรวจ ชุมชน) ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

2.2 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการต้องวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการสอดแทรกการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกรายวิชาซับและติดตามให้ครูผู้สอนปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ยังต้องมีบทบาทเช่นเดียวกันกับผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง

2.3 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายบริการ ต้องวางแผนและดำเนินการให้บริการนักเรียนให้ได้รับความสะดวกในทุกด้าน อาทิ อาหาร น้ำดื่ม ห้องน้ำห้องส้วม ฯลฯ จัดกิจกรรมเสริมตามความเหมาะสม กำชับและติดตามให้ครู อาจารย์และบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติอย่างจริงจังและ ต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานที่ที่เป็นแหล่งเสพยา เช่น ห้องน้ำห้องส้วม ต้องจัดการให้ดี สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมออาจจ้างเอกชนดำเนินการก็ได้จะเป็นการระวังป้องกันการใช้สถานที่ในการเสพยาได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังต้องมีบทบาทเช่นเดียวกันกับผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองด้วย และควรมีการจัดเวรยามรักษาการณ์ดูแลอย่างสม่ำเสมอ

2.4 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายธุรการ ต้องวางแผนและดำเนินการให้บริการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ได้รับความสะดวก จัดกิจกรรมเสริมที่เหมาะสมและกำชับ/ติดตามให้ ครู อาจารย์และบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และยังต้องมีบทบาทเช่นเดียวกันกับผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง

3. ครูประจำชั้น คือบุคคลที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดต้องมีความเสียสละอย่างมาก ต้องมีบทบาทดังต่อไปนี้

3.1 มีความเอื้ออาทรต่อนักเรียนทุกคนรู้จัก และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนเข้าใจปัญหาครอบครัว ปัญหาส่วนตัวของนักเรียนทุกคน ให้คำปรึกษา แนะแนวได้ทุกเมื่อ

3.2 เยี่ยมเยียนบ้านหรือที่พักของนักเรียน ทุกคนรู้จักสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน หาโอกาสเข้ากลุ่มนักเรียน รับประทานอาหารร่วมกัน ซักถาม หาข้อมูลปัญหาความต้องการของนักเรียนรายบุคคล

3.3 ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน ถือเป็นลูกหลาน เป็นน้อง เป็นพ่อแม่ที่เหมาะสมตามวัยของครูประจำชั้นหรืออาจารย์ที่ปรึกษา

3.4 จำชื่อของนักเรียนในห้องได้ทุกคนเรียกชื่อถูกต้อง รู้ข้อมูลพื้นฐาน รู้จักบ้านของนักเรียนทุกคน

3.5 ไม่พูดถึงปมด้อยของนักเรียนหาจุดดีและยกย่องชมเชยเมื่อมีโอกาส เสริมสร้างขวัญและกำลังใจนักเรียนอย่างจริงจังสม่ำเสมอ

3.6 สอนและฝึกให้นักเรียนเป็นคนเข้มแข็ง แข็งแกร่ง เป็นตัวของตัวเอง และสามารถช่วยเหลือตนเองได้

3.7 ครูประจำชั้นต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ทั้งส่วนตัวการงาน คุณธรรม จริยธรรม ไม่เสพยาเสพติด ต้องรับผิดชอบหรือดูแลครอบครัวของตนเองให้เป็นสุข ดูแลและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาด้านยาเสพติดของบุตรหรือญาติในครอบครัวตนด้วย

4. ครูผู้สอน คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากมีส่วนพบปะกับนักเรียนในคาบสอน ต้อง ดูแลแนะนำนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียน และควรมีบทบาทอื่น ๆ เช่นเดียวกับครูประจำชั้น

5. นักเรียน นักเรียนทุกคนในโรงเรียนต้องตระหนักในผลร้าย ด้านและพิษภัยของยาเสพติดตลอดจนเป็นหูเป็นตา แนะนำตักเตือนเพื่อน หากเห็นว่าจะมีพฤติกรรมเสพยาหรือออกนอกลู่ นอกทาง ในลักษณะ "เพื่อนเตือนเพื่อน" การจัด "คู่สัญญา" หรือ "ผูกเสี่ยว" เป็นต้น นอกจากนี้ นักเรียนควรทำหน้าที่รายงานข้อมูลให้แก่ครูประจำชั้นทราบด้วย

6. นักการ นักการเป็นบุคลากรที่มีส่วนสำคัญต้องสอดส่องดูแล และช่วยกันป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนได้ส่วนหนึ่ง เพราะมีหน้าที่ดูแลบริเวณทั่วไป ของโรงเรียนและอาคารต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ห้องน้ำห้องส้วม หากพบนักเรียนหรือทราบว่านักเรียนใช้ยาเสพติดก็อาจรายงานให้ครู อาจารย์ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

สรุปบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนทุกระดับต้องมีส่วนในการให้ความร่วมมือที่จะดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สอดคล้องตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

2.6.4 การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ในปี พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 33 – 38) ได้ศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา และแนวทางในการดำเนินงานช่วยกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้มีวิธีการดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมายได้คือ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา จำเป็นจะต้องผสมผสานมาตรการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ทั้ง 3 มาตรการ คือ มาตรการป้องกันยาเสพติด มาตรการปราบปรามยาเสพติด และมาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพขึ้น ทั้งนี้การที่จะเลือกใช้มาตรการใดในการดำเนินงานขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาจากการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1. กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติดนักเรียนที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยา เสพติดเป็นอย่างดี และมีเจตคติที่ต่อต้านยาเสพติดจึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันต้านยาเสพติดในระยะยาว โดยจะมีมาตรการในการดำเนินงานแก่นักเรียน ดังนี้

1.1 มาตรการทางการศึกษา ในการให้การศึกษาเพื่อการป้องกันยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ปรับเปลี่ยน เจตคติ และการปฏิบัติตนของนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีลักษณะของการดำเนินงาน 3 ลักษณะคือ

1.1.1 การกำหนดเนื้อหาความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติดในหลักสูตร เพื่อให้มีการเรียน การสอนในทุกระดับชั้นที่กำหนดหลักสูตรไว้ในระดับประถมศึกษาจะมีเนื้อหาดังกล่าวอยู่ในวิชาเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ส่วนในระดับมัธยมศึกษา จะมีเนื้อหาความรู้ เกี่ยวกับยาเสพติดในวิชาสุขศึกษาและพลานามัย

1.1.2 การผนวกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเข้าไปในวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยจะไม่มีในหลักสูตรกำหนดไว้ แต่เป็นการที่ครู - อาจารย์ผนวกเนื้อหาความรู้ที่เหมาะสมเข้าไปในวิชาที่ตนสอน หรือมอบหมายในให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า เขียนรายงานหรือเรียงความในวิชาภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ เป็นต้น

1.1.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการป้องกันด้านยาเสพติดที่เสริมหลักสูตร ได้แก่ การจัดตั้งชมรมต่อต้านยาเสพติดในรงเรียนการจัดค่ายฝึกทักษะชีวิต กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีและกิจกรรมกลุ่มเพื่อน กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ที่ได้รับการส่งเสริมให้ดำเนินการในสถานศึกษา

1.2 มาตรการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มาตรการในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มุ่ง รณรงค์ให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกัน แก้ไขยาเสพติดแก่นักเรียน เพื่อสร้างความตระหนักต่อปัญหายา เสพติด และรู้จักการปฏิบัติตนในการป้องกันปัญหายาเสพติด กิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียนได้ดำเนินการมีดังนี้

1.2.1 การจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียน หรือตามบอร์ดต่างๆในโรงเรียน

1.2.2 การจัดนิทรรศการในเวลาและโอกาสสำคัญ เช่น วันต่อต้านยาเสพติด วันงดสูบบุหรี่ เป็นต้น

1.2.3 การจัดเสียงตามสายในโรงเรียน

1.2.4 กิจกรรมหน้าเสาธง

1.2.5 การจัดทำโปสเตอร์ และแผ่นพับ เพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษา

1.2.6 การจัดบรรยายและ การจัดอภิปรายโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.7 การจัดรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนกิจกรรมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ดังกล่าวนี้นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมดำเนินการได้ โดยมีครู-อาจารย์เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

1.3 มาตรการทางเลือกหรือกิจกรรมทางเลือก มาตรการทางเลือกเป็นมาตรการที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคมของนักเรียน โดยมีการดำเนินกิจกรรมทางเลือกด้านต่างๆ

1.3.1. ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ การส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา เช่น การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การจัดการแข่งขันระหว่างโรงเรียน การออกกำลังกายและการเล่นกีฬาตามโครงการลานกีฬาเพื่อการป้องกันด้านยาเสพติด และดำเนินการนันทนาการอื่นๆ

1.3.2. ด้านจริยธรรม ได้แก่ การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา การอบรมศีลธรรม การฝึกนั่งสมาธิและการส่งเสริมประเพณีไทย

1.3.3. ด้านสังคม เช่น การรวมตัวกันจัดตั้งเป็นชมรมต่างๆในโรงเรียน เช่น ชมรมคณิตศาสตร์ ชมรมห้องสมุด ชมรมภาษาอังกฤษ และชมรมต่อต้านยาเสพติด-เอดส์ โดยการร่วมกิจกรรมอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ ในโรงเรียนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี กิจกรรมค่ายเยาวชน เป็นต้น

1.3.4. ด้านการฝึกอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมบริษัทจำกัดในโรงเรียนและกิจกรรมโครงการส่งเสริมการเกษตรในโรงเรียน

1.4 มาตรการฝึกทักษะ การฝึกทักษะชีวิต มีวัตถุประสงค์ในการสร้างคุณลักษณะ หรือความสามารถในเชิงสังคมจิตวิทยาให้กับนักเรียน เพื่อให้สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทักษะชีวิตที่จะเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานที่ทุกคนจำเป็นต้องใช้ในสังคมที่ได้มาจากการฝึกฝนจนชำนาญนั่นเอง

ทักษะชีวิตที่สำคัญในการดำรงชีวิตให้ปลอดภัยจากยาเสพติด ได้แก่ ทักษะในการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ทักษะในการประเมินศักยภาพของตนเอง ทักษะในการคิดหาทางเลือกและตัดสินใจ ทักษะในการปฏิเสธต่อรองรักษาประโยชน์ของตน ทักษะในการสื่อสาร และทักษะในการควบคุมอารมณ์และความเครียด เป็นต้น

การฝึกทักษะชีวิตจะต้องใช้การสอนแบบมีส่วนร่วมโดยเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน การฝึกจะต้องเน้นด้านการแสดงแบบอย่าง การระดมสมองการฝึกปฏิบัติโดยอาศัยบทบาทสมมุติเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ โดยทำการสอดแทรกการฝึกทักษะชีวิตเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ โดยครูผู้สอนวิชานั้น ๆ หรืออาจจัดเป็นกิจกรรมแยกต่างหากจากการเรียน การสอน เช่น การจัดค่าย หรือการจัดกิจกรรมฝึกทักษะชีวิตโดยเฉพาะ ดังนั้น จึงต้องพัฒนา ชุดการฝึกทักษะชีวิต ให้หลากหลายรูปแบบและหลาย ๆ ทักษะ เพื่อให้ครูอาจารย์นำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 มาตรการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อน

ในช่วงวัยรุ่น "เพื่อน" นับเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิด เจตคติ และพฤติกรรมของวัยรุ่นด้วยกัน การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดได้ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่า ของกลุ่มเพื่อน จึงได้มีการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติด โดยมีรากฐานและความเชื่อมั่นในด้านความสำคัญของกลุ่มเพื่อน ว่ามีอิทธิพลสามารถที่จะโน้มน้าวชักจูงเพื่อนในกลุ่มด้วยการแนะนำให้ความช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มที่มีปัญหาให้ได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสม ก็สามารถที่จะป้องกันนักเรียนที่มีปัญหามิให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่ถูกต้อง นอกจากกลุ่มเพื่อน ยังสามารถให้ความช่วยเหลือกันในเรื่องการเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพกิจกรรมกลุ่มเพื่อนดำเนินการโดยการฝึกอบรมนักเรียนนักศึกษาที่มีบุคลิกเป็นผู้นำ ให้ไปเป็นแกนนำของกลุ่มเพื่อนและมอบหมายบทบาทให้ปฏิบัติ เช่น บทบาทในการเป็นเพื่อนเรียน เพื่อนสนิท ซึ่งสอดคล้องกับสภาพของปัญหาและความต้องการของกลุ่ม โดยมีครู - อาจารย์เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานของกลุ่มอย่างใกล้ชิด

ผู้นำของกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดี ก็น่าสามารถที่จะเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มเพื่อการแก้ปัญหาของสมาชิกในกลุ่มในด้านการเรียนรู้ การป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตด้านต่าง ๆ รวมถึงปัญหาการใช้ยาเสพติด กิจกรรมกลุ่มเพื่อนมีชื่อเรียกหลากหลาย เช่น เพื่อนเพื่อเพื่อน และ เพื่อนเตือนเพื่อน

2. กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด (เคยลองใช้) กลุ่มนักเรียนกลุ่มเสี่ยงนี้ส่วนมากจะเริ่มใช้ยาเสพติดประเภทยาบ้า กัญชา และสารระเหยโดยจะมีลักษณะและพฤติกรรมกล่าวคือ นักเรียนกลุ่มนี้จะไม่รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากครู - อาจารย์ ไม่เอาใจใส่การเรียน ผลการเรียนต่ำ มีค่านิยมในการใช้ยาเสพติดและการคบเพื่อนที่ผิดมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่นๆ เช่น หนีเรียน หลับในชั้นเรียน มั่วสุมกับเพื่อนเพื่อเสพ ยาเสพติดก่อนเข้า โรงเรียนช่วงพักเที่ยง และหลังจากเลิกเรียน

นักเรียนกลุ่มนี้มีความจำเป็นรีบด่วนที่โรงเรียนจะต้องเข้าไปดำเนินการแก้ไขมิฉะนั้นนักเรียนจะใช้ยาเสพติดประเภทที่รุนแรงขึ้นใน การแก้ปัญหาให้กับนักเรียนกลุ่มนี้ควรใช้มาตรการแทรกแซงเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนี้

1. โรงเรียนจัดการบริการให้คำปรึกษา แนะนำ โดยอาจารย์แนะแนวและการจัดการเรียน การสอนเสริมพิเศษให้กับนักเรียน

2. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม โดยการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

3. สร้างค่านิยมใหม่ในการคบเพื่อน และการไม่ใช้ยาเสพติด

4. โรงเรียนดำเนินมาตรการป้องกัน โดยเข้มงวดในการตรวจค้นการลักลอบนำยาเสพติดมาใช้ หรือ นำเข้ามาเผยแพร่ในโรงเรียน และสุ่มการตรวจปัสสาวะแก่นักเรียนกลุ่มนี้เป็นครั้งคราวโดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้า

5. จัดทำกลุ่มบำบัดในลักษณะของค่ายนักเรียนภายในโรงเรียน โดยมีครู-อาจารย์คอยดูแลอย่างใกล้ชิด มีระเบียบรัดกุม และมีกรณีที่นักเรียนได้รับผลจากการใช้ยาเสพติดโรงเรียนแนะนำให้ผู้ปกครองพาไปพบแพทย์เพื่อรักษาอาการที่ปรากฏ

6. โรงเรียนได้ประสานงานกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาโดยผู้ปกครองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการจัดทำกลุ่มบำบัดรักษานักเรียนที่เริ่มมีปัญหาการใช้ยาก็จะช่วยให้การทำกลุ่มบำบัดประสบความสำเร็จ

3. กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด (ยังใช้ยาอยู่) นักเรียนกลุ่มนี้จะยังใช้ยาเสพติดเป็นประจำจนติด พฤติกรรมโดยทั่วไปจะไม่สามารถเรียนหนังสือ ต่อไปได้อีก ทั้งนี้ เนื่องมาจากฤทธิ์ยาเสพติด โกหกหลอกลวง ลักขโมยทรัพย์สิน ของเพื่อน นักเรียน ครู อาจารย์ และโรงเรียนเพื่อหาเงิน มาซื้อยาเสพติด นอกเหนือจากนั้นยังมีพฤติกรรมในการหาเงินโดยการขายยาเสพติดแก่เพื่อนนักเรียนอื่น ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดไปสู่นักเรียนกลุ่มอื่น โรงเรียนควรจะต้องดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนี้ต่อไปโดยควรประสานให้ผู้ปกครอง ส่งนักเรียนกลุ่มนี้เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ ในกรณีที่พ่อแม่และผู้ปกครองไม่พร้อมที่จะส่งบุตรหลานเข้ารับการบำบัดรักษา โรงเรียนควรดำเนินการส่งนักเรียนเข้าบำบัดรักษาตัวโดยไม่ควรไล่ออกจากโรงเรียนด้วยเหตุผลของการติดยาเสพติดนอกจากนั้นบางโรงเรียนครู-อาจารย์ในโรงเรียนได้จัดทำค่ายบำบัดรักษาขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหายาเสพติดของนักเรียน ดังเช่นในกรณีของโรงเรียนสามชุกรัตนโภคาราม อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น

4. กลุ่มนักเรียนที่ติดยาและบำบัดหายแล้ว (เลิกใช้แล้ว)

การดำเนินการกับนักเรียนกลุ่มนี้ให้ใช้มาตรการในการให้ความช่วยเหลือ สอดส่องดูแลและเฝ้าระวัง เพื่อมิให้กลับไปใช้อีก โดยครูแนะแนวจะต้องชี้แจงและทำความเข้าใจให้สังคมทั้งทางโรงเรียนและทางบ้านยอมรับ และให้โอกาสในการกลับตัวเป็นคนดี นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องดำเนินการตามแนวทางเช่นเดียวกับนักเรียนกลุ่มที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในระยะยาวต่อไป

5. กลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมในการค้ายาเสพติด

นักเรียนที่มีพฤติกรรมในการขายยาเสพติดให้แก่เพื่อนักเรียนด้วยกันในโรงเรียนมี 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มนักเรียนที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด โดยเป็นส่วนของกระบวนการค้ายาเสพติดที่อยู่นอกโรงเรียนหรือเป็นผู้ค้ารายย่อย นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มนี้ถือว่าเป็นอาชญากร ทางโรงเรียนควร

ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด และให้ออกจากโรงเรียนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายก่อนที่ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนจะขยายตัวมาก

2. กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด และขายยาเสพติดให้เพื่อน เพราะต้องการเงินเพื่อซื้อยาเสพติดใช้ นักเรียนกลุ่มนี้ไม่ถือว่าเป็นอาชญากร โดยสันดาน โรงเรียนจะตักเตือนและภาคทัณฑ์สั่งให้ยุติการกระทำดังกล่าว และส่งนักเรียนผู้นั้นเข้ารับการบำบัดรักษาหรือให้ปกครองดำเนินการพานักเรียนไปบำบัด ถ้านักเรียนยังไม่ยุติการกระทำดังกล่าว โรงเรียนจะให้นักเรียนผู้นั้นออก และประสานงานกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย เมื่อมีปัญหาเกินกำลังที่ทางโรงเรียนจะแก้ไขได้

3. กลุ่มนักเรียนที่ไปซื้อยาเสพติดมาจากภายนอกแล้วแบ่งขายให้เพื่อนเสพ นักเรียนกลุ่มนี้จะถูกดำเนินการเช่นเดียวกับนักเรียนกลุ่มที่ 2

ในกรณีของกลุ่มนักเรียนที่น่าสงสัยว่าค้ายาเสพติดให้ใช้มาตรด้านการสอดส่อง ดูแล และแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปราม ผสมผสานกับมาตรการป้องปราม โดยการตรวจสุขภาพ ประจำปีตรวจค้นหายาเสพติด และสุ่มตรวจปัสสาวะ ในรายที่ค้ายาเสพติดและว่ากล่าวตักเตือนไม่ได้ผล ให้ใช้มาตรการทางกฎหมายโดยแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินการต่อไป

2.7 การจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดในสถานศึกษา

นอกจากการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด กิจกรรมด้านยาเสพติด เป็นสิ่งสำคัญต่อการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนได้ ได้มีนักการศึกษาให้คำนิยามคำว่า กิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

กรมอาชีวศึกษา (2543 : 4) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่วิทยาลัยจัดขึ้นด้วยความร่วมมือร่วมใจของครูอาจารย์และนักเรียนนักศึกษา เพื่อสนองความต้องการความสนใจและส่งเสริมการพัฒนาของนักเรียนนักศึกษา นอกเหนือจากกิจกรรมด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่วิทยาลัยจัดขึ้นนั้นมุ่งให้นักเรียนได้พบปะกัน สามารถวางแผนดำเนินการหรือจัดการและทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้อย่างมีความสุข มีความพร้อมจะออกไปประกอบอาชีพหรือดำรงชีวิตหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้วเป็นอย่างดีเป็นที่ยอมรับของสังคม

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 148) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียนว่ากิจกรรมนักเรียนน่าจะหมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นด้วยความร่วมมือของนักเรียน เพื่อสนองต่อความต้องการและความสนใจอันจะเป็นทางเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาการด้านต่างๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียน แต่อาจมีกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยส่งเสริมกิจกรรมในห้องเรียนให้มีคุณค่าและมีประโยชน์มากขึ้น กิจกรรมที่นักเรียนส่วนมากจัดนอกห้องเรียนมีบรรยากาศเป็นกันเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานร่วมด้วย

สำเนาว์ ขจรศิลป์ (2538 : 128) ได้จำแนกประเภทของการจัดกิจกรรมนักเรียน ดังนี้

1. กิจกรรมทางด้านวิชาการ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ และประสบการณ์ทางด้านวิชาการให้แก่นักเรียน เช่น ชุมนุมพืชสวน ชุมนุมห้องสมุด เป็นต้น

2. กิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางศิลปวัฒนธรรมให้แก่นักเรียน เช่น ชุมนุมดนตรี ชุมนุมศิลปะการแสดง เป็นต้น

3. กิจกรรมทางด้านบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างสาธารณสมบัติ และช่วยเหลือผู้อื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทและชุมชนแออัด เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนา เป็นต้น

4. กิจกรรมทางด้านการกีฬา เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทางด้านร่างกาย และทักษะทางการกีฬา เช่น ชุมนุมกีฬาประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

5. กิจกรรมทางด้านนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความสนุกสนาน และเพลิดเพลินแก่นักเรียน เช่น กิจกรรมสังสรรค์ กิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์หรือดนตรี เป็นต้น

6. กิจกรรมส่วนกลาง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมของนักศึกษา และเป็นฝ่ายสนับสนุนควบคุมการจัดกิจกรรมทางด้านต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยนักเรียนในรูปแบบคณะกรรมการนักเรียน เช่น สภานักเรียน เป็นต้น

จากความหมายที่ได้กล่าวถึงมาแล้วสรุปได้ว่ากิจกรรมนักเรียนนักศึกษาหมายถึงกิจกรรมนอกห้องเรียนที่นักเรียนนักศึกษาร่วมกันจัดขึ้น โดยมีครูอาจารย์เป็นผู้ให้คำปรึกษาอำนวยความสะดวก และกำกับดูแล ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ด้านต่างๆ ให้แก่นักเรียนนักศึกษา

2.7.1 ยุทธศาสตร์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา

การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดแนวนโยบายให้ปฏิบัติดังนี้

ยุทธศาสตร์	โครงการ / กิจกรรม	ตัวอย่างโครงการ/ กิจกรรม
1. "ครอบครัวเข้มแข็ง โรงเรียนอบอุ่น" เพื่อเชื่อมและหลอมรวมพลังระหว่าง บ้านและ โรงเรียนให้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง	1. จัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด – เอดส์ 2. จัดประชุมผู้ปกครองและออกเยี่ยมบ้าน/หอของพักนักเรียนนักศึกษา เพื่อหารือวางแผนป้องกันร่วมกัน และสถานศึกษามีโทรศัพท์สายตรงคอยให้คำปรึกษา	โครงการเยี่ยมบ้าน

ยุทธศาสตร์	โครงการ/กิจกรรม	ตัวอย่างโครงการ/กิจกรรม
	3. จัดให้อาจารย์ที่ปรึกษามีนักเรียนในการควบคุมดูแลในอัตรา ครู 1 ต่อนักเรียน 20 คน 4. จัดระเบียบความดี โดยผู้ปกครองตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อบันทึกลงในระเบียนความดี	
2. นำศาสนธรรมสู่เด็ก และเยาวชน เพื่อเป็นหลักในการดำรงชีวิตด้วยความร่วมมือระหว่างสถาบันทางศาสนาและโรงเรียน	1. จัดให้นักเรียนนักศึกษา ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเข้าค่ายยุวชนต้านภัยยาเสพติด โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. โครงการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เพื่อชีวิตใหม่ฟื้นฟูสภาพจิตใจให้ เข้มแข็ง ตระหนักในคุณค่าของตนโดยร่วมมือกับโรงพยาบาล และให้ผู้นำแต่ละศาสนาผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษา 3. จัดบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมทุกรายวิชา เช่น โครงการ ครู พระสอน จริยธรรม โดยให้มีคะแนนจิตพิสัยร้อยละ 20 4. สร้างเครือข่ายระหว่างบ้านวัดโรงเรียน ชุมชน	โครงการทักษะชีวิต
3. สร้างเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีและเดารพในประโยชน์ส่วนตนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรและแนวทางของ ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และการฝึกตามหลักสูตรของนักศึกษาวิชาทหาร	1. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับลูกเสือ เนตรนารี และส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพิ่มมากขึ้น 2. จัดค่ายอาสาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยให้นักศึกษามีความสามารถ สมัครใจมีส่วนร่วม 3. จัดกิจกรรมบริการวิชาชีพฝึกอบรมและให้ความรู้ด้านวิชาชีพ	โครงการเข้าสัวสร้างอาชีพ

ยุทธศาสตร์	โครงการ / กิจกรรม	ตัวอย่างโครงการ/ กิจกรรม
4. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัยเพื่อพัฒนาสุขภาพกายและใจ เสริมสร้างวินัยในตนเองและสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม	1. จัดหาอุปกรณ์กีฬาเพิ่มขึ้นและจัดให้มีการแข่งขันกีฬาเพิ่มอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้เล่นกีฬาตามที่ตนเองถนัดอย่างน้อยคนละ 1 ประเภท 2. จัดค่ายกีฬาประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสมในแต่ละสถานที่เพื่อเสริมสร้างพลานามัยสุขภาพที่ดีแก่เด็กและเยาวชนสถานศึกษาทำการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาให้สถานที่ในการออกกำลังกาย	โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด
5. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เล่นดนตรี เพื่อทำการกล่อมเกลาจิตใจและเสริมสร้างสุนทรียภาพ	1. จัดตั้งวงดนตรีไทย นาฏศิลป์ ดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีสากล จัดกิจกรรม ประกวดร้องเพลง อ่านกลอน ขับเสภา ในวันสำคัญต่าง ๆ 2.ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษาได้แสดงออกทางด้านดนตรี นาฏศิลป์ ตามโอกาสและเหมาะสม	โครงการสร้างสุนทรียภาพทางดนตรี ศิลปะ
6. ส่งเสริมกิจกรรมด้านศิลปะเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ค้นพบความสามารถของตนเองที่ช่องทางการแสดงออกและสื่อสารที่หลากหลายและสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับโลกแห่งอนาคต 7. ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมไทย เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความภาคภูมิใจ และผูกพันต่อรากฐานทาง วัฒนธรรมและสามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงด้วยความมั่นคงและรู้เท่าทัน	1. จัดให้มีการประกวดสิ่งประดิษฐ์ของคน รุ่นใหม่ จัดให้มีการแข่งขัน และมีสถานที่โชว์ ผลงานของนักเรียนนักศึกษา 2..จัดให้มีห้อง “ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วนตนเอง” ที่มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและค้นพบตัวเองอย่างที่ตนต้องการ 1. จัดให้มีการประกวดผลผลิต โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือสินค้าในท้องถิ่นนั้น ๆ 2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น 3. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการสืบสานวัฒนธรรมไทยตามเทศกาลต่าง ๆ	โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะชีวิต โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์	โครงการ/กิจกรรม	ตัวอย่างโครงการ/กิจกรรม
	4. จัดให้มีสถานที่เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่นของนักเรียนนักศึกษา บุคลากรของสถานศึกษา	
8. ถือเป็นหน้าที่สำคัญที่ทางโรงเรียน จะต้องจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ความรู้เสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะชีวิตและภูมิต้านทานต่อยาเสพติดและอบายมุข และจัดระบบดูแล นักเรียนทุกคนให้ทั่วถึงโดยสร้างเครือข่ายแนะแนวภายในโรงเรียน	1. ในวันหยุด หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ให้สถานศึกษาเปิดห้องสมุด ห้องดนตรีให้นักเรียนนักศึกษาเข้ามาใช้อย่างเต็มที่ 2. จัดสายสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาเสริมเรื่องทักษะชีวิตในทุก ๆ สัปดาห์ 3. จัดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึก เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง ศิษย์ลูกสานสัมพันธ์ 4. สานสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของรัฐและเอกชน ร่มรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้โทษ 5. ส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาไปทัศนศึกษางานทัณฑสถาน บ้านพินิจเยาวชน และงานของตำรวจ เพื่อให้เกิดการปลูกจิตสำนัก	โครงการกิจกรรมสายสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน
9. วางแนวทางที่จะร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อบำบัดรักษา ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้หลงติดยาเสพติด	1. สถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครองในการตรวจยาเสพติด โดยให้ถือว่าผู้ติดยาเป็นคนป่วยเพื่อนำเข้ามาสู่กระบวนการบำบัดรักษา ฟื้นฟูสภาพจิตใจ 2. ให้ความร่วมมือทุกด้านกับสถาบันทางศาสนา โรงพยาบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	โครงการตรวจสารเสพติด

ในการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดภายในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ครั้งนี้ ได้จัดกิจกรรม โดยอาศัยยุทธศาสตร์ของสังกัดกรมอาชีวศึกษาเป็นแนวทางในการจัดโดยยกตัวอย่างยุทธศาสตร์ละ 1 โครงการ ดังนี้

1. โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน

โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นโครงการที่จะศึกษาสภาพการดำรงชีวิตและพื้นฐานของครอบครัวของนักเรียน จัดเป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน ครู – อาจารย์ เพื่อให้ข้อมูลมาวิเคราะห์หาแนวทางการแก้ปัญหา โดยให้แก้ไขปัญหาร่วมกัน จะเป็นการสร้างให้ผู้ปกครอง และนักเรียนมีเจตคติที่ดีกับโรงเรียน

2. โครงการทักษะชีวิต

โครงการทักษะชีวิต เป็นโครงการที่จะสร้างให้นักเรียนและครอบครัวมีความเข้มแข็ง เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนเข้าค่ายต้านยาเสพติด เพื่อสร้างเครือข่ายต้านยาเสพติดในโรงเรียน

3. โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ

โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการจัดกิจกรรมบริการวิชาชีพ ฝึกอบรมให้นักเรียนมีความรู้ด้านวิชาชีพ และนำวิชาชีพที่นักเรียนมีอยู่ร่วมอาสาพัฒนาชุมชมท้องถิ่น

4. โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด

โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติ โดยเป็นสถานที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นนิสัยเพื่อพัฒนาสุขภาพกายและใจ โดยจัดค่ายกีฬาประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้สถานที่ในการออกกำลังกาย

5. โครงการสร้างสุนทรียภาพทางดนตรี ศิลปะ

โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ เป็นกิจกรรมที่ช่วยกล่อมเกลาจิตใจ และเสริมสร้างสุนทรียภาพ โดยจัดตั้งวงดนตรีไทย-สากล นาฏศิลป์ จัดประกวดร้องเพลง อ่านกลอนในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ และส่งเสริมให้มีการแสดงออกตามโอกาสและความเหมาะสม

6. โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ

โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กค้นพบศักยภาพของตนเอง โดยจัดให้มีการประกวดสิ่งประดิษฐ์ จัดให้มีการแข่งขันทักษะวิชาชีพและจัดสถานที่โชว์ผลงานของนักเรียน

7. โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย เป็นกิจกรรมที่ให้ความสำคัญ แก่การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจและพฤติกรรมต่อรากฐานทางวัฒนธรรม โดยจัดให้มีการประกวดผลผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้าน เสริมกิจกรรมให้มีการสืบสานวัฒนธรรมไทยตามเทศกาลต่าง ๆ

8. โครงการกิจกรรมสายสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

โครงการกิจกรรมสายสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน โดยเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้และสริมสร้างจิตสำนึกทักษะชีวิตและมีภูมิต้านทานต่อยาเสพติดและอบายมุข โดยให้ครู-อาจารย์ที่ปรึกษาเสริมเรื่องทักษะชีวิตในทุก ๆ สัปดาห์และให้นักเรียนสร้างเครือข่ายเรื่องยาเสพติด

9. โครงการตรวจสารเสพติด

โครงการตรวจสารเสพติด เป็นกิจกรรมที่เน้นความร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อบำบัดรักษา ฟื้นฟูนักเรียนที่ติดยาเสพติด โดยโรงเรียนร่วมมือกับผู้ปกครองในการตรวจยาเสพติด โดยให้ถือว่าผู้ติดยาเป็นผู้ป่วย แล้วนำมาเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพจิตใจ

3. คู่มือ

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีคู่มือ เพราะคู่มือเป็นสิ่งกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดทำกิจกรรม มีวิธีการในการปฏิบัติ ดังนั้นผู้จัดทำจึงได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือ ซึ่งจะได้นำเสนอสาระสำคัญโดยสังเขปดังนี้

3.1 ความหมายของคู่มือ

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2535 : 77) ได้ให้ความหมายของคู่มือไว้ว่า คู่มือหมายถึงเอกสารหรือหนังสือที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ครูใช้จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดประสงค์

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคนอื่น ๆ (2539 :127) ให้ความหมายของคู่มือว่า เป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่ไปกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นหนังสือที่ให้แนวทางการปฏิบัติให้กับผู้ใช้ให้สามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

จากพจนานุกรม เวบเสตอร์ (Webster. 1983 : 1097 –1098) ให้ความหมายของคู่มือการสอนว่าคู่มือการสอนคือหนังสือที่บรรจุเนื้อหาตามหลักวิชา และใช้เป็นหลักการสอนระหว่างครูกับนักเรียน

จากความหมายของคู่มือ ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า คู่มือเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้คู่มือได้ศึกษาทำความเข้าใจและง่ายต่อการปฏิบัติตามได้ ในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

3.2 ประเภทของคู่มือ

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคนอื่น ๆ (2535 : 77) แบ่งคู่มือเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. คู่มือการสอนหรือคู่มือการจัดกิจกรรม เป็นคู่มือที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนเช่น คู่มือการจัดประชาธิปไตยในโรงเรียน คู่มือปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา คู่มือด้านการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน เป็นต้น

2. คู่มือหนังสือเรียน เป็นคู่มือที่จัดขึ้นควบคู่กับหนังสือเรียนที่เราต้องการอธิบายให้ใช้หนังสือนั้นให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียน จึงมีลักษณะกึ่งแผนการสอนกึ่งคู่มือนักเรียน

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคนอื่น ๆ (2539 :127) อธิบายว่าโดยทั่ว ๆ ไปหนังสือ คู่มือที่พบกันมีอยู่ 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. คู่มือครู เป็นหนังสือที่ให้แนวทางและคำแนะนำให้แก่ครูเกี่ยวกับสาระ วิธีการ กิจกรรม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ ปกติใช้ควบคู่กับตำราเรียน

2. คู่มือเรียน คือ หนังสือที่ผู้เรียนใช้ควบคู่ไปกับตำราที่เรียนปกติประกอบด้วย สาระ คำสั่ง แบบฝึกหัด ปัญหาหรือคำถาม ที่ว่างสำหรับเขียนคำตอบและการทดสอบ

3. คู่มือทั่วไป จัดเป็นหนังสือที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่าน โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจ และสามารถที่จะดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

กรมวิชาการ (2538) กรมวิชาการได้จัดทำคู่มือการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมอาชีพการเรียนรู้ควบคู่การทำงานเป็นคู่มือจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน โรงเรียนในโครงการ นักเรียนในโครงการ หลักสูตร การลงทะเบียน แนวทางดำเนินงานในโรงเรียน การวิเคราะห์งาน การจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินการเรียน บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ และผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นนั้น นายอนุชิต เชิงจำเนียร (2545 : 24) ได้ทำการศึกษาและสรุปได้ว่าคู่มือแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. คู่มือเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร จัดเป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางหรือเทคนิควิธีการสอน การใช้สื่อหรือนวัตกรรมที่สัมพันธ์กับรายวิชาหนึ่งหรือระดับชั้นเรียนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้น ๆ เช่น คู่มือรายวิชา คู่มือระดับชั้นเรียน คู่มือการใช้สื่อนวัตกรรมการเรียน การสอน เป็นต้น

2. คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนทั่วไป เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางหรือเทคนิคการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นคู่มือที่มิได้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระ หรือคำอธิบายรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยตรง เช่น คู่มือการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยภายในโรงเรียน คู่มือปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า คู่มือไม่ว่าจะเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมเป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางหรือเทคนิคในการดำเนินการสอนหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

3.3 องค์ประกอบของคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือนั้นมีส่วนประกอบที่สำคัญ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้ ดังได้รวบรวมความเห็นของนักวิชาการไว้ต่อไปนี้

ปรีชา ข้างขวัญยืน และคนอื่น ๆ (2539 : 129) อธิบายองค์ประกอบของคู่มือไว้ดังนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ

2. คำชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมการที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ เป็นต้น

3. เนื้อหาสาระและกระบวนการหรือขั้นตอนในการดำเนินการ

4. ความรู้เสริมหรือแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกหัดปฏิบัติเพื่อช่วยในการฝึกฝน

5. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา

6. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ

เอกวุฒิ ไกรมาก (2541 : 54) องค์ประกอบของคู่มือครู คู่มือครูควรประกอบด้วยรายละเอียดที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ โดยปกติจะครอบคลุมถึง

1.1 วัตถุประสงค์ของคู่มือ

1.2 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ

1.3 วิธีการใช้

1.4 คำแนะนำ

2. เนื้อหาสาระที่จะสอนปกติจะมีการให้เนื้อหาสาระพร้อมที่จะสอน โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบและอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่จะอ่าน

3. การเตรียมการสอน ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

3.1 การเตรียมสถานที่ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น

3.2 การเตรียมวัสดุ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัดและแบบปฏิบัติ

3.3 ข้อสอบ คำเฉลย ฯลฯ

3.4 การติดต่อประสานงานที่จำเป็น ฯลฯ

4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญของคู่มือคู่มือครูจำเป็นต้องให้ข้อมูลหรือรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

4.2 คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนที่จะให้การสอนบรรลุผล

4.3 คำถาม ตัวอย่าง แบบฝึกปฏิบัติ และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอน

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งควรทำ ไม่ควรท ซึ่งมักเกิดจะมาจากประสบการณ์ผู้เขียน ฯลฯ

5. การวัดและประเมินผล คู่มือที่ดีควรจะต้องให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับการสอนอย่างครบถ้วน การวัดและการประเมินผลการสอนนับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอนอีกองค์ประกอบหนึ่งที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่าง ๆ เช่น

5.1 เครื่องมือวัด

5.2 วิธีวัดผล

5.3 เกณฑ์การประเมินผล

6. ความรู้เสริม คู่มือครูที่ดีควรจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้และสามารถคาดคะเนได้ว่าผู้ใช้มักจะประสบปัญหาในเรื่องใด และจัดหาหรือจัดทำข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ของครูอันจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เขียนคู่มือควรจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องที่เขียนมามากพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้รู้ว่าในการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ มักจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น และจุดอ่อนในเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง การเป็นผู้มีประสบการณ์และสามารถนำเอาประสบการณ์เหล่านั้นมาช่วยผู้ใช้หรือผู้อ่านให้สามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างราบรื่นไม่เกิดอุปสรรค ปัญหา นับว่าเป็นจุดเด่นของคู่มือ ผู้เขียนคู่มือครูที่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือ จึงถือได้ว่าได้ทำหน้าที่ของผู้เขียนหนังสือที่ดี

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ หนังสือที่ดีไม่ควรขาดการให้แหล่งอ้างอิงหรือแหล่งข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการไปศึกษาค้นคว้าต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่มือครูนั้นเป็นหนังสือที่ใช้เป็นแนวทางในการสอน หากครูได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสอน

จากความหมายและองค์ประกอบของคู่มือครูพบว่าคู่มือครูเป็นเรื่องที่เขียนให้สัมพันธ์โดยตรงกับเนื้อหาสาระในหลักสูตร เพื่อให้ความรู้ แนวทาง และข้อเสนอแนะแก่ครูได้ปฏิบัติตาม

คู่มือทั่วไปเป็นเรื่องที่คนทั่วไปสนใจ และจะสามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้ด้วยตนเองโดยให้ผู้ใช้ ผู้อ่านเข้าใจและสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่แตกต่างจากคู่มือครู

3.4 ลักษณะที่ดีของคู่มือ

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคนอื่น ๆ (2539 : 132) ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะการเขียนคู่มือที่ดีกว่า คู่มือจะต้องมีความชัดเจน ให้รายละเอียดครอบคลุม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง การเขียนคู่มือต้องครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรระบุให้ชัดเจนว่า คู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้
2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการให้ผู้ใช้ได้อะไรบ้าง
3. คู่มือนี้ช่วยผู้ใช้ได้อย่างไร ผู้ใช้จะได้ประโยชน์อะไรบ้าง
4. ควรมีส่วนที่ให้หลักการ หรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ในการใช้คู่มือเพื่อให้การใช้ คู่มือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
5. ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว การเตรียมวัสดุอุปกรณ์
6. ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการ ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

7. ควรมีคำถามหรือกิจกรรมให้ผู้ใช้คู่มือทำ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านหรือการปฏิบัติขั้นตอนที่เสนอแนะ และเว้นที่ว่างสำหรับผู้ใช้คู่มือในการเขียนคำตอบรวมถึงมี คำถามหรือแนวในการตอบ

8. ควรใช้เทคนิคต่างๆ ในด้านการช่วยให้ผู้ใช้คู่มือได้รับโดยสะดวก เช่น การจัดทำรูปเล่มขนาด การเลือกตัวอักษร การใช้ตัวดำ การใช้สี การใช้ภาพ การเน้นข้อความบางตอนเป็นต้น

9. การใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นบรรณานุกรม รายชื่อชมรม รายชื่อสื่อ รายชื่อสถาบัน รายชื่อบุคคลสำคัญ เป็นต้น

เอกวุฒิ ไกรมาก (2541 : 57) ได้กล่าวถึง ลักษณะที่ดีของคู่มือดังนี้

1. สามารถเข้าใจลักษณะในเนื้อหาและขอบข่าย หรือสิ่งที่จะสอนได้อย่างกระจ่างชัดเช่น มองเห็นโครงร่างของการสอนทั้งหมด

2. ช่วยให้สามารถดำเนินการตามแนวทางและขั้นตอนต่างๆ ได้ดี โดยสามารถดัดแปลง และ ยืดหยุ่นได้เอง ไม่เป็นแนวทางบังคับ ต้องเสนอแนะแนวทางโดยสามารถให้ปฏิบัติงานคล่องขึ้น

3. กิจกรรมที่เสนอแนะหรือกำหนดไว้ ควรมีการทดลองใช้กับเด็กวัยนั้น ๆ เด็กสนใจปฏิบัติได้ จึงควรใช้และเลือกได้บ้าง

4. แนวการเขียน เน้นย้ำแนวปฏิบัติที่มุ่งไปสู่จุดหมายอย่างต่อเนื่องนั่นคือมีจุดเน้นย้ำไปทางเดียวกัน เช่น มุ่งฝึกงานกลุ่มทำงานเป็นกลุ่มก็ฝึกอย่างต่อเนื่อง จนเด็กมีแนวทางได้แนวทางแล้วจึงฝึกเป็นรายบุคคล เป็นต้น

5. ความแปลกใหม่ของกิจกรรม ควรส่งเสริมแก้ผู้ปฏิบัติโดยค่อยเป็นค่อยไปมิได้มุ่งกระจายให้แนวใหม่ทั้งหมด แต่การใช้แนวปฏิบัตินั้น ๆ ต้องเป็นการปฏิบัติได้และได้ผลด้วย

6. รูปแบบและวิธีการ (ขั้นตอน) ที่เป็นแนวทางในการเขียนคงรูปแบบขั้นตอนโดยสม่ำเสมอ เพื่อสะดวกแก่การใช้ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คู่มือที่ดีต้องมีลักษณะ 1) สามารถเข้าใจลักษณะในเนื้อหาและขอบข่าย 2) ช่วยให้สามารถดำเนินการตามแนวทางและขั้นตอนต่างๆ ได้ดี 3) กิจกรรมที่เสนอและหรือกำหนดไว้ ควรมีการทดลองใช้ 4) แนวการเรียน เน้นย้ำแนวปฏิบัติที่มุ่งไปสู่จุดหมายอย่างต่อเนื่อง 5) ความแปลกใหม่ของกิจกรรมควรส่งเสริมแก่ผู้ปฏิบัติโดยค่อยเป็นค่อยไป 6) รูปแบบและวิธีการ(ขั้นตอน) ควรที่จะคงรูปแบบขั้นตอนโดยสม่ำเสมอ

4. โครงการ

ในการจัดทำคู่มือ โครงการจัดทำกิจกรรมต้านยาเสพติด ผู้จัดทำจึงได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ ซึ่งจะได้นำเสนอสาระสำคัญโดยสังเขปดังนี้

4.1 ความหมายของโครงการ ได้มีผู้นำเสนอไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 7) ได้อธิบายไว้ว่า โครงการหมายถึง แผนงานย่อยหรือการดำเนินงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่าง ชัดแจ้ง มีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอน

พวงรัตน์ เกษรแพทย์ (2543 : 69) กล่าวว่าโครงการจะต้องเป็นแผนงานย่อยที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะและเป้าหมายของโครงการให้ชัดเจนเพื่อเป็น แนวทางในการปฏิบัติ

สุวิมล ติรกานันท์ (2543 : 17) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง แผนย่อยที่เป็นแผนปฏิบัติการถูกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นรูปธรรมมีความชัดเจนในระดับที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้

สุภรณ์ ศรีพหล และคนอื่น ๆ (2543 : 617) กล่าวถึงโครงการว่าหมายถึงการนำเอาแผนที่กำหนดไว้มาแตกย่อยออกไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนที่กำหนดไว้เมื่อเป้าหมายของแผนบรรลุแล้วก็เท่ากับการดำเนินงานนั้นเป็นไปตามนโยบายที่กำหนด

จากความหมายของโครงการดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า โครงการ หมายถึงแผนงานย่อยหรือการดำเนินงานที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจนจนสามารถปฏิบัติได้และมีระยะเวลาที่แน่นอนจากการเริ่มต้นและสิ้นสุดของแผนงาน

4.2 หลักการเขียนโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 8) ได้อธิบายว่า การจัดทำโครงการเป็นการกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติงานของโครงการ เพื่อจะให้การปฏิบัติงานของโครงการสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของแผนงานที่กำหนดไว้โดยมีประสิทธิภาพสูงสุดมีหลัก การเขียนโครงการดังต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการเป็นการกำหนดที่มาของโครงการนั้น จะมีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร

2. หลักการและเหตุผล การกำหนดที่มาของโครงการนั้นเป็นผลมาจากอะไร เช่น นโยบายของรัฐบาล นโยบายของแผนพัฒนาการต่าง ๆ เป็นต้น ผู้เขียนโครงการจะต้องกำหนด รายละเอียดของโครงการ จะต้องศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวกับโครงการด้วย

3. กำหนดวัตถุประสงค์ คือ ผลงานที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานสำหรับการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

4. เป้าหมาย เป็นการแสดงถึงความต้องการในเชิงปริมาณ คุณภาพ หรือลักษณะเฉพาะและมักถูกกำกับด้วยเวลา

5. การกำหนดกิจกรรม กิจกรรมจัดเป็นขั้นตอนหรือรายละเอียดของโครงการที่จะเป็นผลให้เกิดการปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้โดยมีประสิทธิภาพสูงสุด

6. การกำหนดระยะเวลา การกำหนดระยะเวลาของโครงการนั้น ควรจะต้องกำหนดให้เด่นชัดว่าโครงการดังกล่าวใช้เวลานานเท่าใดจากเริ่มต้นและสิ้นสุด

7. การกำหนดทรัพยากรในโครงการ หมายถึง องค์ประกอบหรือปัจจัยที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยประสิทธิภาพสูงสุด

8. ค่าใช้จ่ายของโครงการ จะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าโครงการจะดำเนินการนั้นต้องใช้งบประมาณเท่าใดจากเริ่มต้นโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการ

9. ผลตอบแทนหรือผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการ การกำหนดหรือวิเคราะห์ผลตอบแทนของโครงการจะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพและความคุ้มทุนกับค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการดำเนินโครงการว่าสูงต่ำมากน้อยเพียงใด

สุวิมล ติรกานันท์ (2543 : 11) ได้อธิบายถึงหลักการเขียนโครงการซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการ ส่วนใหญ่มาจากงานปฏิบัติ ได้แก่ โครงการปรับปรุง โครงการ ส่งเสริม โครงการจัดทำ โครงการสัมมนา โครงการวิจัย โครงการฝึกอบรม เป็นต้น

2. หลักการและเหตุผล จะเป็นการกล่าวถึงสาเหตุของการจัดทำโครงการความจำเป็นของโครงการ ความสำคัญในช่วงเวลาที่จัดทำโครงการ แหล่งที่มาของโครงการความต้องการในการพัฒนานโยบายและแผน การดำเนินงานที่ผ่านมาจากทฤษฎีและงานทางวิชาการ

3. วัตถุประสงค์ เป็นการกล่าวถึงเจตจำนงในการปฏิบัติและผลงานที่คาดว่าจะได้รับโดยจะต้องมีความสอดคล้องกับความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

4. เป้าหมาย เป็นการระบุถึงสิ่งที่เป็นผลสุดท้าย ที่คาดว่าจะได้จากการดำเนินโครงการโดยมีผลที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

5. วิธีการดำเนินการ จะต้องเป็นขั้นตอนในการให้รายละเอียดในการปฏิบัติเทคนิควิธีในการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

6. บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรเป็นการระบุว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบและมีขอบเขตรับผิดชอบอย่างไร

7. งบประมาณ เป็นการระบุค่าใช้จ่ายที่ต้องดำเนินกิจกรรมในขั้นต่าง ๆโดยทั่วไปจะแจกแจงเป็นรายการย่อย ๆ

8. สถานที่ดำเนินการเป็นการระบุถึงที่ตั้งของโครงการ

9. การติดตามและการประเมินผล จะเป็นการแสดงรายละเอียดว่าจะควบคุมให้มีการปฏิบัติการอย่างไร การดำเนินงานเป็นไปตามที่มอบหมายให้หรือไม่

10. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เป็นการระบุถึงผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการประกอบด้วยผลทางตรงและทางอ้อม

ทัศนา แสวงศักดิ์ (2544 : 1) กล่าวว่า การเขียนหรือจัดทำโครงการเป็นการกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อให้การดำเนินการของโครงการสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของแผนงานที่กำหนดไว้ โดยมีองค์ประกอบในการจัดทำโครงการดังนี้

1. ชื่อโครงการ 2. หลักการและเหตุผล 3. วัตถุประสงค์ 4. เป้าหมาย
5. การดำเนินงาน 6. ระยะเวลาดำเนินการ 7. ค่าใช้จ่าย 8. การประเมินผล
9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การจัดทำโครงการโดยทั่วไป มีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1. ชื่อโครงการ ให้ระบุชื่อโครงการตามความเหมาะสม มีความหมายชัดเจนและใช้ชื่อเดียวกันทุกครั้งจนกว่าโครงการจะแล้วเสร็จ

2. หลักการและเหตุผลในส่วนนี้จะต้องแสดงให้เห็นสภาพปัญหาและความจำเป็นในการจัดทำโครงการขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างชัดเจนที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ รวมทั้งแสดงให้เห็นว่าโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่จะสนองต่อน นโยบายของหน่วยงานที่สังกัดหรือสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับชาติหรือระดับเขต ฯลฯ ด้วย และอาจเพิ่มเติมข้อความว่า ถ้าไม่จัดทำโครงการดังกล่างจะมีผลเสียหายโดยตรงหรือมีผลเสียหายในระยะยาวอย่างไรบ้างทั้งนี้เพื่อจะได้เห็นประโยชน์ของโครงการได้กว้างขวางขึ้น ในกรณีที่มีแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งเคยดำเนินการมาแล้วหรือมีผลการประเมินของแผนงานโครงการดังกล่าวให้ยกมาอ้างอิงเพื่อสนับสนุน ให้มีน้ำหนักมากขึ้นด้วย

3. วัตถุประสงค์ เป็นส่วนที่แสดงให้ทราบว่าสิ่งที่จะดำเนินการให้บรรลุผล คืออะไร ตอบสนองหรือสอดคล้องกับแผนหรือแผนงานอย่างไร วัตถุประสงค์ของโครงการจะต้องสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล ที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น จะต้องมีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ สามารถวัดและประเมินผลได้ ทั้งนี้เพื่อช่วยผู้บริหารในการพิจารณาโครงการ ดังนั้น ในระยะหลัง ๆ จึงมีผู้นิยมเขียนวัตถุประสงค์ออกมาในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมคือเป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม โครงการหนึ่ง ๆ อาจมีวัตถุประสงค์มากกว่าหนึ่งวัตถุประสงค์ได้แต่ไม่ควรจะมีหลายข้อเกินความจำเป็นเพราะทำให้ไม่ชัดเจนสำหรับผู้ปฏิบัติและดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ไม่ได้

4. เป้าหมาย เป้าหมายของโครงการแรกจะบอกให้ทราบว่าจะดำเนินการอะไรในประมาณเท่าใด ภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การระบุเป้าหมายจะแสดงในลักษณะของปริมาณคุณภาพ

5. การดำเนินการองค์ประกอบส่วนนี้ นับเป็นหัวใจสำคัญของการจัดทำโครงการ เพราะแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมพร้อมทั้งขั้นตอน ในการดำเนินงานอย่างครบกระบวนการ ในการทำแผนดำเนินการ ขั้นแรก ผู้ทำโครงการจะต้องตั้งคำถามว่าจะทำอะไร เพื่อให้ได้ คำตอบ คือ รายการกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติ

6. ระยะเวลาดำเนินการ เป็นการระบุระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของโครงการ โดยแสดง วัน เดือน ปี ที่เริ่มต้นและสิ้นสุดไว้อย่างชัดเจน การระบุช่วงระยะเวลาของโครงการ เช่น 3 เดือน หรือ 1 ปี ถือว่าเป็นการกำหนดระยะเวลาดำเนินการที่ไม่สมบูรณ์

7. ค่าใช้จ่าย ค่าใช้จ่ายของโครงการ หมายถึง ประมาณการใช้จ่ายทั้งสิ้นของโครงการซึ่งประกอบด้วย

7.1 รายละเอียดของค่าใช้จ่ายจำแนกตามหมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่า ก่อสร้าง ค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น

7.2 ยอดรวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นตอน หรือในช่วงเวลาต่าง ๆ พร้อมทั้งรายละเอียดค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาและการเตรียมการด้านการเงิน ถ้าโครงการได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ

8. การประเมินผล ผู้จัดทำโครงการควรแสดงแนวทางในการตรวจสอบ ติดตาม กำกับ นิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งระบุระยะเวลา จำนวนครั้ง รูปแบบ ผู้รับผิดชอบและงบประมาณไว้ด้วย

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับหมายถึงผลที่เกิดขึ้นจากการที่โครงการได้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือผลที่เกิดขึ้นอื่น ๆ ซึ่งสามารถแสดงได้ทั้งผลประโยชน์โดยตรง และผลกระทบจากโครงการ

จากหลักการเขียนโครงการดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเขียนโครงการนั้นจะมีการกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของโครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และมีการระบุเป้าหมายของโครงการ และมีการกำหนดสถานที่จัดทำโครงการซึ่งในการจัดทำคู่มือครั้งนี้ การเขียนโครงการจะกำหนดหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการ
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ
3. หลักการและเหตุผล
4. วัตถุประสงค์
5. เป้าหมาย
6. ระยะเวลาในการดำเนินงาน
7. ขั้นตอนการดำเนินงาน

8. สถานที่

9. งบประมาณ

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

11. การติดตามประเมินผล

4.3 ลักษณะของโครงการที่ดี

สุภรณ์ ศรีพหล และคนอื่น ๆ (2543 : 375) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีไว้ดังนี้

1. เป็นโครงการที่ริเริ่มขึ้นเพื่อสนองความต้องการของนักเรียนและครู

2. ต้องเป็นที่เข้าใจง่ายและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย โดยเขียนไว้อย่างชัดเจนและสมบูรณ์ทุกกระบวนการ

3. เป็นโครงการที่ต้องอาศัยความร่วมมือและความคิดเห็นจากหมู่คณะ

4. เป็นโครงการที่ยืดหยุ่นได้ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

5. เป็นโครงการที่ทุกคนรับผิดชอบ ได้มีโอกาสแสดงความสามารถ

6. เป็นโครงการที่สามารถปฏิบัติได้ตามที่ระบุไว้ในโครงการ

7. เป็นโครงการที่ง่ายต่อการควบคุมและการติดตามผล

สุวิมล ติรกานันท์ (2543 : 19) ได้ให้ความหมายของโครงการที่ดีประกอบด้วย

1. เข้าใจง่าย มีการใช้ภาษาที่เข้าใจกันทั่วไป

2. มีวัตถุประสงค์หรือผลที่คาดหวังจากการดำเนินการชัดเจน

3. เห็นลำดับขั้นในการปฏิบัติงาน

4. กำหนดเรื่องที่ต้องการปฏิบัติ

5. กำหนดทรัพยากรอย่างชัดเจนและเหมาะสม

6. มีวิธีการติดตามและกำกับงาน

มนทิรา พาณิชยิ่ง (2544 : 9) กล่าวว่าการเขียนโครงการจะเป็นแบบใดก็ตามรูปแบบของการเขียนโครงการที่ดีจะต้องมีคือ

1. ความชัดเจน เข้าใจง่าย

2. มีความสมบูรณ์ทั้งหลักการและเหตุผล มีเป้าหมาย มีขั้นตอนดำเนินงานชัดเจนมีการติดตามประเมินผลและการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. มีความถูกต้อง การจัดกิจกรรมนักเรียนนักศึกษานั้นผู้รับผิดชอบในการเขียนโครงการ ต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้องและชัดเจนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การเขียนโครงการที่ดีจะช่วยเป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบหรือผู้ปฏิบัติดำเนินการจัดทำกิจกรรมได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

สำเริง แย้มโสภี (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินการตามนโยบายป้องกันและปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยสรุปจากรายการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุสูงสุดพบว่าสภาพการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการด้านป้องกันปัญหายาเสพติดของกรมสามัญศึกษา มีการกำหนดและแจ้งนโยบายและมาตรการให้โรงเรียนปฏิบัติ โดยโรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาโรงเรียนเคยสำรวจจำนวนนักเรียนที่ใช้ยาเสพติดโดยมีการดำเนินการให้นักเรียนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดโดยจัดนิทรรศการ จัดบอร์ดข่าวสาร ผู้บริหารแจ้งให้ที่ประชุมครูให้ดูแลเอาใจใส่ในการป้องกันปัญหายาเสพติด ติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของครู-อาจารย์จากการรายงานหรือการบอกเล่า มีการรายงานนักเรียนที่ใช้ยาเสพติดตามข้อมูลที่เป็นจริง ส่วนสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดทำหน้าที่ กำกับ ควบคุม ดูแลให้สถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายป้องกันปัญหายาเสพติดโดยให้รายงานผลการปฏิบัติงานตามกำหนด ปัญหาที่มีผู้ระบุเกินร้อยละ 50 ได้แก่ ครู – อาจารย์ไม่รู้จักยาเสพติดชนิดร้ายแรงและสารเสพติดชนิดอื่นๆ ครู-อาจารย์ไม่ดูแลเอาใจใส่ ขาดความรับผิดชอบผู้ปกครองไม่ดูแลเอาใจใส่ ชุมชนมียาเสพติดแพร่ระบาดมากและสภาพชุมชนไม่ปลอดภัยสำหรับครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปัญหายาเสพติด

รุ่งทิวา พันธุ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ายาเสพติดที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือ บุหรี่ รองลงมาคือ แอมเฟตามีน สุรา เฮโรอีน และกัญชา ตามลำดับ ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน พบว่าขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระหว่างอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่ามีปัญหาในการนำผลการนิเทศมาใช้ในการดำเนินงานผลความร่วมมือของบุคลากรในการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมากกว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ธนพัฒน์ หาพิพัฒน์ (2539 : 107 – 110) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ยาบ้าของนักศึกษา : กรณีศึกษานักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมและ วิทยาลัยเทคนิค ในภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาใช้ยาบ้าร้อยละ 12.7 เหตุผลที่ใช้ยาบ้าก็เพื่อแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่เป็นอันดับที่หนึ่ง ส่วนเหตุผลรองมาคืออยากรู้ฤทธิ์ของยาเพื่อนชวนให้ลองและเพื่อให้อ่านหนังสือหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้นานขึ้น แหล่งซื้อยาบ้าของกลุ่มตัวอย่างพบว่าสถานศึกษาเป็นแหล่งซื้อขายที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ผู้จำหน่ายที่สำคัญได้แก่ เพื่อนนักศึกษา รองลงมาคือตัวแทนจำหน่ายและบุคคลทั่วไป ในด้านความรู้ความเข้าใจที่มีต่อยาบ้าจากกลุ่มตัวอย่างพบว่านักศึกษามามองว่ายาบ้ามีประโยชน์และโทษ ทางด้านครอบครัวพบว่านักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่สมบูรณ์ มีแนวโน้มจะใช้ยาบ้าต่ำกว่านักศึกษาที่มีครอบครัวแตกแยกและพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ยาสูงสุดคือ ความรู้สึกผูกพันกับสถาบันและครู อาจารย์ สำหรับ

ความผูกพันต่อบิดา มารดา และความเชื่อในบรรทัดฐานกฎเกณฑ์ของสังคม จะเป็นเครื่องมือที่มีส่วนป้องกัน เหนี่ยวรั้ง นักศึกษาไม่ให้ใช้ยาบ้ามากที่สุด

ทิชากร กันหะ (2540 : 72 – 72) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารและการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการติดยาเสพติด และเสนอแนวทางในการบริหารและจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการติดยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ ยาเสพติดที่พบมากในโรงเรียน คือ บุหรี่ สำหรับการดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติดนั้นดำเนินการในรูปของคณะกรรมการประกอบการด้วยผู้บริหาร ครู อาจารย์ มีสมาคมผู้ปกครอง ครูและกรรมการศึกษา โรงเรียนกิจกรรมป้องกันยาเสพติดที่จัดมาก คือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้และจัดทำป้ายนิเทศ

สานิต ธนทวี (2541 : 122 – 125) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทัศนะของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อนโยบายในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด : กรณีศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัจจุบันกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีความครบถ้วนพอสมควรแล้ว แต่อาจขาดในบางเรื่อง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน ส่วนในเรื่องของการนำเอากฎหมายไปบังคับใช้ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยหลายอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในตัวบทกฎหมายและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างแท้จริง อีกทั้งขั้นตอนในการปฏิบัติมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ล่าช้า ขาดการประสานงานทั้งระดับหน่วยและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือปัจจัยภายนอก ได้แก่ กลุ่มผู้มีอิทธิพลทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น จึงทำให้การป้องกันปราบปรามด้านยาเสพติดไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยสามารถปราบปรามได้เฉพาะผู้ค้าและผู้เสพรายย่อยเท่านั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นที่ตรงกันเกือบทั้งหมดว่า สถานการณ์ยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มขึ้นมากในปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2540) โดยเฉพาะยาบ้าทั้งนี้เพราะซื้อขายง่าย ผลิตได้ง่าย ต้นทุนต่ำ กำไรมาก จึงทำให้เกิดการผลิตและแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง สำหรับในด้านนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้นมีความชัดเจนดี แต่ปัญหาอยู่ที่การปฏิบัติเพราะมีปัญหาหลายประการคือ ขาดการประสานนโยบายและแผน ขาดการประสานงาน ขาดงบประมาณขาดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินคดีมีความยุ่งยากซับซ้อน

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : บทคัดย่อ) กระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา และแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่าในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา จะต้องจำแนกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน แล้วดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมาย โดยการผสมผสานทั้ง 3 มาตรการอย่างเหมาะสม คือมาตรการป้องกัน มาตรการปราบปราม และมาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งระดมความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนนักเรียนนักศึกษากลุ่มที่ติดยาหรือยังใช้ยาอยู่ ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 0.27 หรือประมาณ 46,543 คน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

มาแรนโกนิ (Marangoni. 1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทัศนคติของผู้บริหาร ครู และนักเรียนนักศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในชุมชน และโรงเรียนอาชีวศึกษา ที่มีต่อนักเรียนที่ใช้สารเสพติด เพื่อที่จะวัดความแตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้บริหาร ครู และนักเรียนที่มีต่อนักเรียนที่ใช้สารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาในชุมชน และโรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย โดยใช้แบบสอบถามในนักเรียนระดับ 11 และ 12 จำนวน 560 คน ครู 32 คน และผู้บริหาร 24 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มมีทัศนคติที่เป็นลบต่อนักเรียนนักศึกษาที่ใช้สารเสพติด ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในชุมชนและโรงเรียนอาชีวศึกษา รวมทั้งบุคลากรในโรงเรียนที่มีทัศนคติที่เป็นลบน้อยต่อนักเรียนที่ใช้สารเสพติดจำพวกแอลกอฮอลล์ แต่มีทัศนคติที่เป็นลบมากต่อนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยากล่อมประสาท และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การให้การศึกษาคือทางออกที่ดีที่สุดในการป้องกันการใช้สารเสพติด และการให้การศึกษาเป็นส่วนเป็นในการช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้สารเสพติด

เวลล์ไชเมอร์ และ แฮริส (Welshimer and Harris. 1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางโปรแกรมด้านสุขภาพในโรงเรียน เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่และการใช้สารเสพติด เพื่อหาแนวทางของโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน ในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการใช้สารเสพติด เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูบบุหรี่ทุกวันในสหรัฐ เริ่มสูบบุหรี่ก่อนอายุ 18 ปี และมีนักเรียนวัยรุ่นสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นกว่า 3,000 คนต่อวัน จึงคาดว่าโครงการสุขภาพในโรงเรียนจะเป็นยุทธวิธีที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการสูบบุหรี่และลดการสูบบุหรี่ของสหรัฐ และได้เสนอแนะแนวทางดังนี้ 1) พัฒนาและนำนโยบายว่าด้วยการสูบบุหรี่มาบังคับใช้ 2.)สอนเกี่ยวกับผลที่ตามมาทางสังคมต่อการสูบบุหรี่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวทางด้านจิตวิทยา 3.)ให้การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการใช้บุหรี่ 4.)ให้การอบรมเฉพาะแก่ครู – อาจารย์ 5.) ขอความสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันการใช้บุหรี่6.)สนับสนุนการหยุดสูบบุหรี่และการใช้บุหรี่ของบุคลากรในโรงเรียน 7.) ประเมินผลโครงการป้องกันการสูบบุหรี่เป็นระยะ ๆ

วูดแมน (Woodman. 1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเข้าร่วมในการให้การศึกษาเรื่องแอลกอฮอล์ และยาเสพติดชนิดอื่นในโครงการป้องกันยาเสพติด ในนักเรียนระดับเกรด 6 ถึง 12 เพื่อหารูปแบบของการเข้าร่วมในโครงการให้การศึกษาและป้องกันยาเสพติดตามตัวแปรเพศ ที่ตั้งตำบล ระดับเกรดและจำนวน โครงการที่นักเรียนเข้ามีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรเพศ มีผลต่อความแตกต่างในการเข้าร่วมโครงการ โดยเพศหญิงเข้าร่วมโครงการค่ายป้องกันยาเสพติดมากกว่าเพศชาย ส่วนเพศชายเข้าร่วมโครงการกีฬามากกว่าเพศหญิงและพบว่านักเรียนเข้าร่วมโครงการป้องกันที่จัดขึ้นต่ำกว่าร้อยละ 50 ' โดยเฉลี่ยนักเรียนระดับประถมศึกษาเข้าร่วมโครงการป้องกัน 1 โครงการ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าร่วมในโครงการป้องกัน 2 โครงการ

โบเวน และ คณะ (Bowen and others. 1995) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เพื่อศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพของพฤติกรรมการสูบบุหรี่โดยทำการศึกษาในกลุ่มผู้สูบบุหรี่ส่วนหนึ่งจากโรงเรียนนานาชาติในทุก ๆ ระดับชั้น ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองไม่เพิ่มขึ้นในระยะเวลาอันสั้น แต่ความรู้และทัศนคติหลังการทดสอบเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และพบว่าความรู้ และทัศนคติมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อการตัดสินใจ และกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากกว่าความรู้และทัศนคติที่ได้รับ

มัลฮอลล์ (Mulhall. 1995) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการวิจัยพบว่าโครงการป้องกันยาเสพตติดของโรงเรียนสามารถให้ผลทางบวกต่อความรู้ และทัศนคติ แต่มีผลทางลบต่อแอลกอฮอล์ บุหรี่ และยาเสพติดอื่น ๆ หลังการทดลองและติดตามผล 1 ปี พบว่า โครงการไม่มีผลกระทบต่อการเพิ่มทักษะการต้านในกลุ่มเพิ่มหรือลดความไวต่อความกดดันของกลุ่มเพื่อน

จากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าทัศนคติของผู้บริหาร ครู อาจารย์ และนักเรียน มีผลโดยตรงต่อนักเรียนที่ใช้สารเสพติด การให้การศึกษาคือทางออกที่ดีที่สุด ในการป้องกันการใช้สารเสพติดและเป็นส่วนในการช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้สารเสพติด โดยจัดออกมาอยู่ในรูปของโปรแกรมหรือโครงการในการจัดกิจกรรมที่ใช้ในการป้องกันและต้านยาเสพติดแก่ นักเรียนโดยรวมเป็นกลุ่มโรงเรียน ซึ่งอาจจะจัดอยู่ในรูปของหลักสูตรหรือไม่ใช่หลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และมีทัศนคติในการที่จะต้านการใช้ยาเสพติดชนิดต่าง ๆ

บทที่ 3
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

ในการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผู้จัดทำได้กำหนดขั้นตอนและการดำเนินงานดังนี้

1. การร่างคู่มือ
2. การพัฒนาคู่มือ

1 การร่างคู่มือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติด การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และศึกษาการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาอื่น ๆ ที่ได้ทำกิจกรรมมาแล้ว

2. ศึกษาสภาพปัจจุบันของปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำคู่มือ

3. ศึกษาแนวนโยบายและแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระยะที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549 ซึ่งมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน 9 ยุทธศาสตร์

4. จัดทำร่างคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย

- บทนำ
- ความสำคัญ
- วัตถุประสงค์ของคู่มือ

ส่วนที่ 2 คำชี้แจงการใช้คู่มือการจัดกิจกรรม

ส่วนที่ 3 การจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 9 โครงการ/กิจกรรม ดังนี้

โครงการที่ 1 โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน

โครงการที่ 2 โครงการทักษะชีวิต

โครงการที่ 3 โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ

โครงการที่ 4 โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด

โครงการที่ 5 โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ

โครงการที่ 6 โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ

โครงการที่ 7 โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงการที่ 8 โครงการกิจกรรมสานสัมพันธ์ครูและนักเรียน

โครงการที่ 9 โครงการตรวจสารเสพติด

2 การพัฒนาคู่มือ

เพื่อให้คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา มีประสิทธิภาพ ผู้จัดทำคู่มือ จึงได้มีการดำเนินการพัฒนาคู่มือดังนี้

2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา หลักการ แนวคิด

2.1.1 นำร่างคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญคณะที่ 1 ซึ่งชำนาญทางด้านทฤษฎี หลักการ แนวคิดในการจัดทำคู่มือ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

1. นายศิริ โพธินาม ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันภาคกลาง 6
2. นายประกอบ ศรีตระกูล ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี 2
3. นายวรศักดิ์ ธิ่นรุ่งโรจน์ ตำแหน่งประธานคณะทำงานเพื่อนใจวัยรุ่น กระทรวงสาธารณะสุข จังหวัดราชบุรี
4. นายวิรุณ วิทยาประเสริฐ ตำแหน่งช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม
5. นายพิษนุ ทองเลิศ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 8 ศูนย์ศึกษานิเทศก์ สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง1

2.1.2 ผู้จัดทำได้สร้างแบบสอบถามความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา หลักการ แนวคิดในการจัดทำคู่มือมีลักษณะเป็นปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น

2.1.3 แก้ไขปรับปรุงร่างคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญคณะที่ 1 ซึ่งได้เสนอแนะไว้ในเรื่องการพิมพ์แบบสอบถาม เพียงเรื่องเดียวเท่านั้นส่วนอื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

2.1.4 นำร่างคู่มือที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วส่งอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาอีกครั้ง

2.2 ตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ

2.2.1 นำร่างคู่มือที่แก้ไขปรับปรุงตามข้อ 2.1 แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญคณะที่ 2 ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อพิจารณาเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และวิธีการในการที่จะนำไปปฏิบัติจริง ว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้เพียงใด รวม 10 คน ดังมีรายนามต่อไปนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ได้แก่

1. นายพรชัย ศิริกาญจน ไพศาล	ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพอู่ทอง
2 นายวิสิฐ ธนกฤตอำไพ	ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพปากท่อ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน – นักศึกษา จำนวน 4 คน ได้แก่

1. นายจินดา คงหมวก	ตำแหน่งช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
2. นายทวีศักดิ์ กวยะปาณิก	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี
3. นายสุวัฒน์ งามยิ่ง	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างบรรหาร
4. นายเสน่ห์ ศรีวิลัย	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี 2

ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 4 คน ได้แก่

1. นายรุ่ง งามขำ	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพบ้านโป่ง
2. นายอนุชิต เชิงจำเนียร	ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
3. นายธวัชชัย สุขโข	ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี
4. นายวิโรจน์ สุวรรณรัตน์	ตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

2.2.2 เกณฑ์การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพเป็นมาตรส่วน 5 ระดับ โดยให้คะแนนลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้

สามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน
สามารถนำไปปฏิบัติได้มาก เท่ากับ 4 คะแนน
สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน
สามารถนำไปปฏิบัติได้น้อย เท่ากับ 2 คะแนน
สามารถนำไปปฏิบัติได้น้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมาย

ผู้ศึกษาได้นำคะแนนที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคณะที่ 2 จำนวน 10 คน มาทำการสรุป โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 — 5.00 แปลความหมายว่า สามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 — 4.50 แปลความหมายว่า สามารถนำไปปฏิบัติได้มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 — 3.50 แปลความหมายว่า สามารถนำไปปฏิบัติได้ปานกลาง
ค่าเฉลีย 1.51 — 2.50 แปลความหมายว่า สามารถนำไปปฏิบัติได้น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 — 1.50 แปลความหมายว่า สามารถนำไปปฏิบัติได้น้อยที่สุด

2.2.3 ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้จากผู้เชี่ยวชาญคณะที่ 2 ปรากฏผลดังตาราง 2-11 ดังนี้

ตาราง 2 โครงการเยี่ยมบ้าน

ลำดับที่	ความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้	$\overline{X}$	ระดับความคิดเห็น
1	โครงการเยี่ยมบ้าน โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มี ความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.70	เห็นด้วยมากที่สุด
2	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
3	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้	4.40	เห็นด้วยมาก
4	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล	4.50	เห็นด้วยมาก
5	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.80	เห็นด้วยมากที่สุด
6	การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
7	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้	4.40	เห็นด้วยมาก
	รวมเฉลี่ย	4.57	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 2 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ในโครงการเยี่ยมบ้าน โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\overline{X}$ = 4.80) มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ($\overline{X}$ = 4.70) มีความสอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.60) การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.60) วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล ($\overline{X}$ = 4.50) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ($\overline{X}$ = 4.40) สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยง ($\overline{X}$ = 4.40)

ตาราง 3 โครงการทักษะชีวิต

ลำดับที่	ความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้	$\overline{X}$	ระดับความคิดเห็น
8	โครงการทักษะชีวิต โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.70	เห็นด้วยมากที่สุด
9	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา	4.70	เห็นด้วยมากที่สุด
10	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้	4.70	เห็นด้วยมากที่สุด
11	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล	4.30	เห็นด้วยมาก
12	แนวทางดำเนินการสามารถนำไป ปฏิบัติได้	4.40	เห็นด้วยมาก
13	การประเมินผลโครงการมีความ เหมาะสม	4.40	เห็นด้วยมาก
14	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้	4.40	เห็นด้วยมาก
	รวมเฉลี่ย	4.51	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 3 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ในโครงการทักษะชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีความสอดคล้องกับนโยบาย ($\overline{X}$ = 4.70) มีความสอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.70) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ($\overline{X}$ = 4.70) แนวทางการดำเนินงานสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\overline{X}$ = 4.40) การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.40) สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยง ($\overline{X}$ = 4.40) วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล ($\overline{X}$ = 4.30)

ตาราง 4 โครงการเข้าสัวสร้างอาชีพ

ลำดับที่	ความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้	$\overline{X}$	ระดับความคิดเห็น
15	โครงการเข้าสัวสร้างอาชีพ โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.50	เห็นด้วยมาก
16	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา	4.40	เห็นด้วยมาก
17	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้	4.10	เห็นด้วยมาก
18	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล	4.70	เห็นด้วยมากที่สุด
19	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.20	เห็นด้วยมาก
20	การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
21	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้	4.40	เห็นด้วยมา
	รวมเฉลี่ย	4.41	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 4 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ในโครงการเข้าสัวสร้างอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผ ($\overline{X}$ = 4.70) การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.60) มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ($\overline{X}$ = 4.50) มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.40) สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่งเสี่ยงได้ ($\overline{X}$ = 4.40) แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\overline{X}$ = 4.20) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ($\overline{X}$ = 4.10)

ตางราง 5 โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด

ลำดับที่	ความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้	$\overline{X}$	ระดับความคิดเห็น
22	โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
23	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา	4.50	เห็นด้วยมาก
24	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
25	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล	4.70	เห็นด้วยมากที่สุด
26	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.50	เห็นด้วยมาก
27	การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม	4.30	เห็นด้วยมาก
28	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.54	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 5 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ในโครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล ($\overline{X}$ = 4.70) มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ($\overline{X}$ = 4.60) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ($\overline{X}$ = 4.60) สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้ ($\overline{X}$ = 4.60) มีความสอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.50) แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\overline{X}$ = 4.50) การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.30)

ตาราง 6 โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ

ลำดับที่	ความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้	$\overline{X}$	ระดับความคิดเห็น
29	โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
30	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา	4.30	เห็นด้วยมาก
31	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้	4.10	เห็นด้วยมาก
32	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล	4.40	เห็นด้วยมาก
33	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
34	การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม	4.30	เห็นด้วยมาก
35	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้	4.40	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 6 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ในโครงการสร้างสุนทรยภาพ ศิลป ดนตรี โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\overline{X}$ = 4.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีความสอดคล้องกับนโยบาย ($\overline{X}$ = 4.60) แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\overline{X}$ = 4.60) วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล ($\overline{X}$ = 4.40) สามารถพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้ ($\overline{X}$ = 4.40) มีความสอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.30) การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.30) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ($\overline{X}$ = 4.10)

ตาราง 7 โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ

ลำดับที่	ความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้	$\overline{X}$	ระดับความคิดเห็น
36	โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และ แข่งขันทักษะวิชาชีพ โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.50	เห็นด้วยมาก
37	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา	4.20	เห็นด้วยมาก
38	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้	4.40	เห็นด้วยมาก
39	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล	4.40	เห็นด้วยมาก
40	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
41	การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม	4.50	เห็นด้วยมาก
42	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้	3.80	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 7 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ในโครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\overline{X}$ = 4.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\overline{X}$ = 4.60) มีความสอดคล้องกับนโยบาย ($\overline{X}$ = 4.50) การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.50) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ($\overline{X}$ = 4.40) วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล ($\overline{X}$ = 4.40) มีความสอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.20) สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้ ($\overline{X}$ = 3.80)

ตาราง 8 โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลำดับที่	ความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้	$\overline{X}$	ระดับความคิดเห็น
43	โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
44	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา	4.50	เห็นด้วยมาก
45	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้	4.30	เห็นด้วยมาก
46	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล	4.50	เห็นด้วยมาก
47	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.30	เห็นด้วยมาก
48	การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม	4.00	เห็นด้วยมาก
49	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 8 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ในโครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\overline{X}$ = 4.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีความสอดคล้องกับนโยบาย ($\overline{X}$ = 4.60) สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้ ($\overline{X}$ = 4.60) มีความสอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.50) วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล ($\overline{X}$ = 4.50) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ($\overline{X}$ = 4.30) แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\overline{X}$ = 4.30) การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.00)

ตาราง 9 โครงการสายสัมพันธ์ครูและศิษย์

ลำดับที่	ความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้	$\overline{X}$	ระดับความคิดเห็น
50	โครงการกิจกรรมสายใยสัมพันธ์ครูและนักเรียน โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.80	เห็นด้วยมากที่สุด
51	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา	4.40	เห็นด้วยมาก
52	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้	4.50	เห็นด้วยมาก
53	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล	4.50	เห็นด้วยมาก
54	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.30	เห็นด้วยมาก
55	การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม	4.40	เห็นด้วยมาก
56	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้	4.50	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 9 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ในโครงการสายสัมพันธ์ครูและศิษย์ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\overline{X}$ = 4.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีความสอดคล้องกับนโยบาย ($\overline{X}$ = 4.80) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ($\overline{X}$ = 4.50) วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล ($\overline{X}$ = 4.50) สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้ ($\overline{X}$ = 4.50) มีความสอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.40) การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.40) แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\overline{X}$ = 4.30)

ตาราง 10 โครงการตรวจสารเสพติด

ลำดับที่	ความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้	$\overline{X}$	ระดับความคิดเห็น
57	โครงการตรวจสารเสพติด โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.80	เห็นด้วยมากที่สุด
58	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
59	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้	4.40	เห็นด้วยมาก
60	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล	4.70	เห็นด้วยมากที่สุด
61	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.60	เห็นด้วยมากที่สุด
62	การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม	4.30	เห็นด้วยมาก
63	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้	4.40	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย		4.47	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 10 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ในโครงการตรวจสารเสพติด โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีความสอดคล้องกับนโยบาย ($\overline{X}$ = 4.80) วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล ($\overline{X}$ = 4.70) มีความสอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.60) แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\overline{X}$ = 4.60) สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่งเสี่ยงได้ ($\overline{X}$ = 4.40) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฯ ($\overline{X}$ = 4.40) การประเมินผลโครงการมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.30)

2.24 กล่าวสรุปผล 9 โครงการจะปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 สรุปผล 9 โครงการ

ลำดับที่	โครงการ	$\overline{X}$	ระดับความคิดเห็น
1	โครงการเยี่ยมบ้าน	4.57	เห็นด้วยมากที่สุด
2	โครงการทักษะชีวิต	4.51	เห็นด้วยมากที่สุด
3	โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ	4.41	เห็นด้วยมาก
4	โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด	4.54	เห็นด้วยมากที่สุด
5	โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ	4.39	เห็นด้วยมาก
6	โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ	4.34	เห็นด้วยมาก
7	โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.40	เห็นด้วยมาก
8	โครงการสายใยสัมพันธ์ครูและนักเรียน	4.49	เห็นด้วยมาก
9	โครงการตรวจสารเสพติด	4.54	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่ารวมเฉลี่ย		4.47	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 11 เมื่อพิจารณาสรุปโครงการ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ทั้ง 9 โครงการ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\overline{X}$ = 4.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายโครงการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ โครงการเยี่ยมบ้าน ($\overline{X}$ = 4.57) โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด ($\overline{X}$ = 4.54) โครงการตรวจสารเสพติด ($\overline{X}$ = 4.54) โครงการทักษะชีวิต ($\overline{X}$ = 4.51) โครงการสายสัมพันธ์ครูและนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.49) โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 4.44) โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ ($\overline{X}$ = 4.41) โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ($\overline{X}$ = 4.39) โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ ($\overline{X}$ = 4.34)

บทที่ 4

คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาการอาชีวศึกษา

ส่วนที่ 1

บทนำ

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมของยาเสพติดในประเทศไทย เป็นปัญหาหนึ่งที่ดำรงเป็นเวลานานและมีแนวโน้มขยายขอบเขตมากขึ้น ภายใต้สถานการณ์วิกฤตในด้านต่างๆ นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นต่อสุขภาพ ชีวิต เศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก นอกจากยาเสพติดจะระบาดในบุคคลทั่วไปแล้ว ยังแพร่เข้าสู่รั้วโรงเรียนก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ แก่ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอีกไม่น้อย จำนวนนักเรียนที่เสพยาเสพติดจะเพิ่มสูงขึ้น กลุ่มนักเรียนระดับอาชีวศึกษามักมีพฤติกรรมเสพยาบ้า แพร่ระบาดมากที่สุด(กระทรวงศึกษาธิการ : 2542 2 – 3) สถานศึกษาเกือบทุกแห่งต้องประสบปัญหายาเสพติดของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในระดับอาชีวศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชน

สาเหตุของการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษาปัจจัยส่งเสริมและ เกื้อหนุนอยู่หลายประการ ได้แก่ ความอยากรู้ อยากลอง เพื่อนชวน ต้องการเข้ากลุ่มเพื่อน ต้องการเลียนแบบ มีเวลามั่วสุมกันมากเกินไป ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่อันเนื่องจากความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวและชุมชน เยาวชนตกอยู่ในสภาพครอบครัวแตกแยกขาดความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด (กัมภณฑ์ จุนโท.2542 : 49) เด็กในวัยนี้เมื่อมีความคับข้องใจไม่รู้จะไปปรึกษาใคร บางคนตั้งแต่จำความได้ไม่เคยสัมผัสกับชีวิตที่มีความสุข องค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งของการใช้ยาเสพติดคือ ภายในโรงเรียนที่มีส่วนเอื้อต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนเช่น สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี ขนาดของโรงเรียนใหญ่เกินกว่าที่จะควบคุมได้ ตลอดจนขบวนการค้ายาเสพติดใน โรงเรียน โดยนักเรียนด้วยกันเอง โรงเรียนไม่มีระบบป้องกันปัญหายาเสพติด มีการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับการลักทรัพย์ การหนีเรียน ขาดเรียน จับกลุ่มเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน ร่วมกันค้า ร่วมเสพยา นำไปสู่การพนันทะเลาะวิวาทและสื่อลามกอนาจารเพราะต้องใช้เงินจำนวนมากในการซื้อยาเสพติดเป็นปัญหาที่เหนี่ยวรั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก่อให้เกิดความสูญเสียทางสังคม เศรษฐกิจและสุขอนามัยของเยาวชน

สำนักงานป.ป.ส.ได้วิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดในสถานศึกษา ปรากฏแนวโน้มในกลุ่มนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่าที่มีฐานะยากจน จนถึงปานกลางมีพฤติกรรมเสพยาบ้า เอโรอีน กัญชา เป็นหลัก มีแนวโน้มการแพร่ระบาดมากที่สุด จากการสุ่มตรวจปัสสาวะของนักเรียนทั่วประเทศในช่วงปีพ.ศ.2538 – พ.ศ.2539 พบว่าการแพร่ระบาดยาบ้าในกลุ่ม

นักเรียนขยายตัวมากขึ้น โดยระดับที่มียาบ้ามากที่สุดได้แก่ ระดับอาชีวศึกษา มีนักเรียนเสพยาบ้าประมาณร้อยละ 2.4 ของระดับชั้นนี้ เนื่องจากสภาพของสังคมเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จึงควรเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดและอบายมุขให้แก่นักเรียน ด้วยการสร้างสังคมที่อบอุ่น สังคมแห่งความสุข สร้างสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง สร้างทักษะชีวิตและสร้างภูมิคุ้มกันด้านจิตใจ (กรมสุขภาพจิต. มปป. :6) การสร้างภูมิคุ้มกันในสถานศึกษาต้องเกิดจากความร่วมมือของสถานศึกษาและชุมชนนอกสถานศึกษา โดยเน้นการแก้ปัญหาหลักใน 3 ด้าน คือ จะต้องทำบ้านให้อบอุ่น ทำชุมชนให้น่าอยู่ และทำให้สถานศึกษาเป็นที่พึ่งของนักเรียนและผู้ปกครอง ยุทธศาสตร์เหล่านี้จะทำให้นักเรียนนักศึกษามีที่พึ่ง มีภูมิคุ้มกันที่จะพ้นจากยาเสพติดได้

จากยุทธศาสตร์หลัก 3 ด้านข้างต้น หากได้ดำเนินการทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อทำให้ยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นรูปธรรมไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง อันจะเป็นผลให้นักเรียนหลีกพ้นจากยาเสพติดได้โดยที่จะ เป็นการพัฒนาให้นักเรียนนักศึกษามียุทธศาสตร์ในการป้องกันตนเองให้พ้นยาเสพติด มีหลักในการดำรงชีวิต เสริมสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี ซึ่งวิธีการอย่างหนึ่งที่น่าจะมีประสิทธิภาพคือการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติด โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือหัวหน้างานโครงการพิเศษจะได้นำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและ สามารถเลือกกิจกรรมในคู่มือมาใช้ได้โดยสะดวก รวดเร็วและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน นอกจากนั้นยังสามารถใช้คู่มือดังกล่าวในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจกรรม หัวหน้างานโครงการพิเศษและอาจารย์ที่ปรึกษา ใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ประโยชน์ของคู่มือ

คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องดังนี้

1. ผู้บริหารสามารถใช้เป็นแนวทาง นิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายของ สังกัดกรมอาชีวศึกษา
2. ครู-อาจารย์ที่รับผิดชอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สามารถปรับแผนงาน / กิจกรรม / โครงการที่ปฏิบัติอยู่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2

คำชี้แจงในการใช้คู่มือ

1. เนื้อหาของคู่มือ

คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษามี 9 โครงการ แต่ละโครงการประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ตัวโครงการ ประกอบด้วยชื่อโครงการ ผู้รับผิดชอบ สถานที่ดำเนินการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน งบประมาณ ผลประโยชน์ของโครงการและการติดตามประเมินผล

ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบโครงการ โดยจัดทำแบบฟอร์มที่ใช้เอกสารประกอบโครงการ ซึ่งจะแตกต่างกันตามลักษณะของแต่ละโครงการ

ส่วนที่ 3 การประเมินผลโครงการ โดยจัดทำเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังจากการดำเนินงานตามโครงการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป

2. วิธีการใช้คู่มือ

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ควรปฏิบัติดังนี้

(1) ศึกษาสภาพความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดโครงการ

(2) เลือกโครงการที่เหมาะสมกับนักเรียน สถานที่ และอุปกรณ์

(3) ตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ

(4) พิจารณา ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการแต่ละโครงการ

(5) ติดตามประเมินผลโครงการ

สำหรับผู้ปฏิบัติการ ควรปฏิบัติดังนี้

(1) จัดประชุมผู้ปฏิบัติการในการเตรียมการ

(2) ศึกษาโครงการที่ได้เลือกไว้เพื่อจัดโครงการ / กิจกรรม

(3) ดำเนินการจัดทำปฏิทิน การจัดโครงการ / กิจกรรม

(4) มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติ ดูแลรับผิดชอบแต่ละโครงการ

3. การประเมินผลโครงการ

หลังจากการปฏิบัติโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนตอบแบบสอบถามที่ท้ายโครงการในแต่ละโครงการ เพื่อประเมินผลและสรุปแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการจัด กิจกรรมในครั้งต่อไป

วิธีการประเมินผลโครงการมีรายละเอียด

(1) ถ้านักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมมีจำนวนไม่ถึง 100 คน ให้ใช้ นักเรียนทั้งหมดเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

(2) กรณีที่นักเรียนมีจำนวนเกิน 100 คน ให้ใช้วิธีการสุ่มเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

(3)รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มนักเรียนทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS หาค่าตัวกลางเลขคณิต ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปรผลดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

(4). สำหรับคำถามแบบปลายเปิดให้ทำการประเมินผล โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของความคิดเห็นแล้วใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ส่วนที่ 3

การจัดกิจกรรมต้านยาเสพติด

คู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา ประกอบด้วย 9 โครงการดังนี้

1. โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน
2. โครงการทักษะชีวิต
3. โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ
4. โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด
5. โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ
6. โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ
7. โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น
8. โครงการกิจกรรมสายสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน
9. โครงการตรวจสารเสพติด

โครงการ เยี่ยมบ้านนักเรียน

ผู้รับผิดชอบโครงการ งานโครงการพิเศษ และงานอาจารย์ที่ปรึกษา

สถานที่ดำเนินการ ภายในวิทยาลัย และที่บ้านพักของนักเรียน

---

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันได้แพร่ระบาดเข้าสู่ประชากรกลุ่มวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนอย่างรวดเร็ว สถานการณ์เช่นนี้ส่งผลถึงเยาวชนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เกิดผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ อนามัย ค่านิยม และจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งนับว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติที่สำคัญได้ก่อให้เกิดความวิตกกังวล และความหนักใจ แก่ผู้ปกครองที่เกรงว่าลูกหลานของเขาจะต้องติดยาเสพติด

ตามสภาพความเป็นจริงนักเรียนที่เข้ามาเรียนในสถานศึกษา นักเรียนส่วนหนึ่งจะพักอยู่ที่หอพัก บ้านเพื่อน นอกจากสภาพแวดล้อมที่ขาดผู้ปกครองดูแลอย่างใกล้ชิด อาจจะทำให้นักเรียนเสพยาเสพติดได้ ก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ซึ่งจัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อหาทางร่วมมือวางแผนร่วมวางแผนการแก้ไขปัญหา

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากขึ้น

2.2 เพื่อให้ครู – อาจารย์ มีความใกล้ชิดนักเรียนมากขึ้น

2.3 เพื่อส่งเสริมผนึกกำลังในการร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขและ สนับสนุนให้เกิดกระบวนการแก้ไขปัญหา

3. เป้าหมาย

3.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความใกล้ชิดและมีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนมากขึ้นสามารถลดปัญหาของนักเรียน

3.2 วิทยาลัยมีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากขึ้นและเป็นกระบวนการ

3.3 นักเรียนจะมีครู – อาจารย์ เยี่ยมบ้านอย่างน้อย 1 ครั้ง ในหนึ่งภาคเรียน

3.4 จัดประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทุกชั้นปี

4. แนวทางการดำเนินงาน

4.1 ก่อนเปิดภาคเรียนจัดให้มีครูอาจารย์ที่ปรึกษาจัดทำเอกสารควบคุมดูแลนักเรียน

4.2 ผู้บริหาร ประชุมชี้แจง ครู – อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้การย้ำถึงเหตุผลความจำเป็นในการแก้ปัญหายาเสพติด

4.3 จัดประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้งทุกชั้นปี เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้หารือวางแผนป้องกันร่วมกัน สำรวจข้อมูลนักเรียน

4.4 ในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน พิจารณานักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงก่อน หรือกลุ่มที่มีปัญหาด้านยาเสพติด

4.5 สถานศึกษาให้การสนับสนุนเกี่ยวกับยานพาหนะตามความจำเป็นและโอกาส

4.6 จัดทำรายงานและประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ

5. งบประมาณ

รายรับ

เงินบำรุงการศึกษาเป็นเงิน 2,000 บาท

รายจ่าย

ค่าทำเอกสารและประชุมผู้ปกครอง 2,000 บาท

6. ผลประโยชน์ของโครงการ

6.1 ครู – อาจารย์ สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและทันต่อเวลา

6.2 นักเรียนในสถานศึกษา จะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะสมบูรณ์ตรงตามต้องการของหลักสูตรและความหวังของผู้ปกครอง

6.3 ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นการแบ่งเบาภาระของสถานศึกษาได้ระดับหนึ่ง

6.4 ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจะลดน้องลงตามลำดับ

7. การติดตามประเมินผลโครงการ

7.1 ประเมินจากแบบสอบถามที่จัดให้

7.2 ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 1.1

แบบบันทึกประวัติส่วนตัวของนักเรียน

โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ข้อมูลส่วนตัว

1. ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....อายุ.....ปี
2. บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

3. ลักษณะนิสัยและความประพฤติ.....
4. ผลการเรียน.....
5. รายชื่อพี่น้องร่วมบิดา - มารดา

บุตรคนที่	ชื่อ – สกุล	สถานศึกษา/ระดับชั้น หรือที่ทำงาน	อายุ	ไม่เรียน/จบการศึกษาแล้ว
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

6. การอยู่ร่วมในครอบครัว

❑ อยู่กับบิดา มารดา ❑ อยู่กับบิดา – หรือมารดา

❑ อยู่กับญาติ ระบุเกี่ยวข้องเป็น.....

❑ อยู่หอพัก / บ้านเช่า.....

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 1.2

แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

โครงการเยี่ยมบ้าน

สภาพแวดล้อมของบ้าน

1. สภาพบ้านและบริเวณที่ตั้ง.....

.....

.....

2. สภาพแวดล้อมของบ้าน

❑ บ้านเดี่ยว ในหมู่บ้านชนบท ❑ บ้านเดี่ยว ในหมู่บ้านในเมือง

❑ บ้านเช่า/ห้องเช่า ❑ บ้านในชุมชน ตรอก ซอย ค่อนข้างแออัดในเมือง

❑ อื่น ๆ ระบุ.....

สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว

1. อาชีพของครอบครัว

❑ เกษตรกรรม ❑ รับจ้าง

❑ ค้าขาย ❑ รับราชการ

❑ อื่น ๆ ระบุ.....

2. รายได้ของครอบครัว เดือนละ.....บาท

3. ให้เงินเป็นค่าใช้จ่ายแก่เด็ก เดือนละ.....บาท

ประเภทยานพาหนะที่ใช้ในบ้าน

❑ รถยนต์.....คัน

❑ จักรยาน.....คัน มีหมวกกันน็อค.....ใบ

❑ จักรยาน.....คัน

❑ ได้ทำ พ.ร.บ. ประกันภัยคุ้มครอง ผู้ประสบภัยจากรถยนต์และรถจักรยานยนต์

ปัญหาทางบ้านที่สำคัญสมควรให้ความช่วยเหลือ

1. ปัญหาการประกอบอาชีพ.....

.....

2 ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ.....

.....

3. ปัญหายาเสพติด.....

.....

4. ปัญหาอุบัติภัย (การใช้หมวกกันน็อค).....

.....

สรุปข้อคิดเห็นของครูที่มาเยี่ยม (ต่อแนวโน้มเรื่องการเรียน , การยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และความเดือดร้อนอื่นๆ ที่จะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ).....

.....

.....

.....

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 1.3

แผนที่บ้านโดยสังเขป (อาจารย์ที่ปรึกษาทำแผนที่บ้าน)

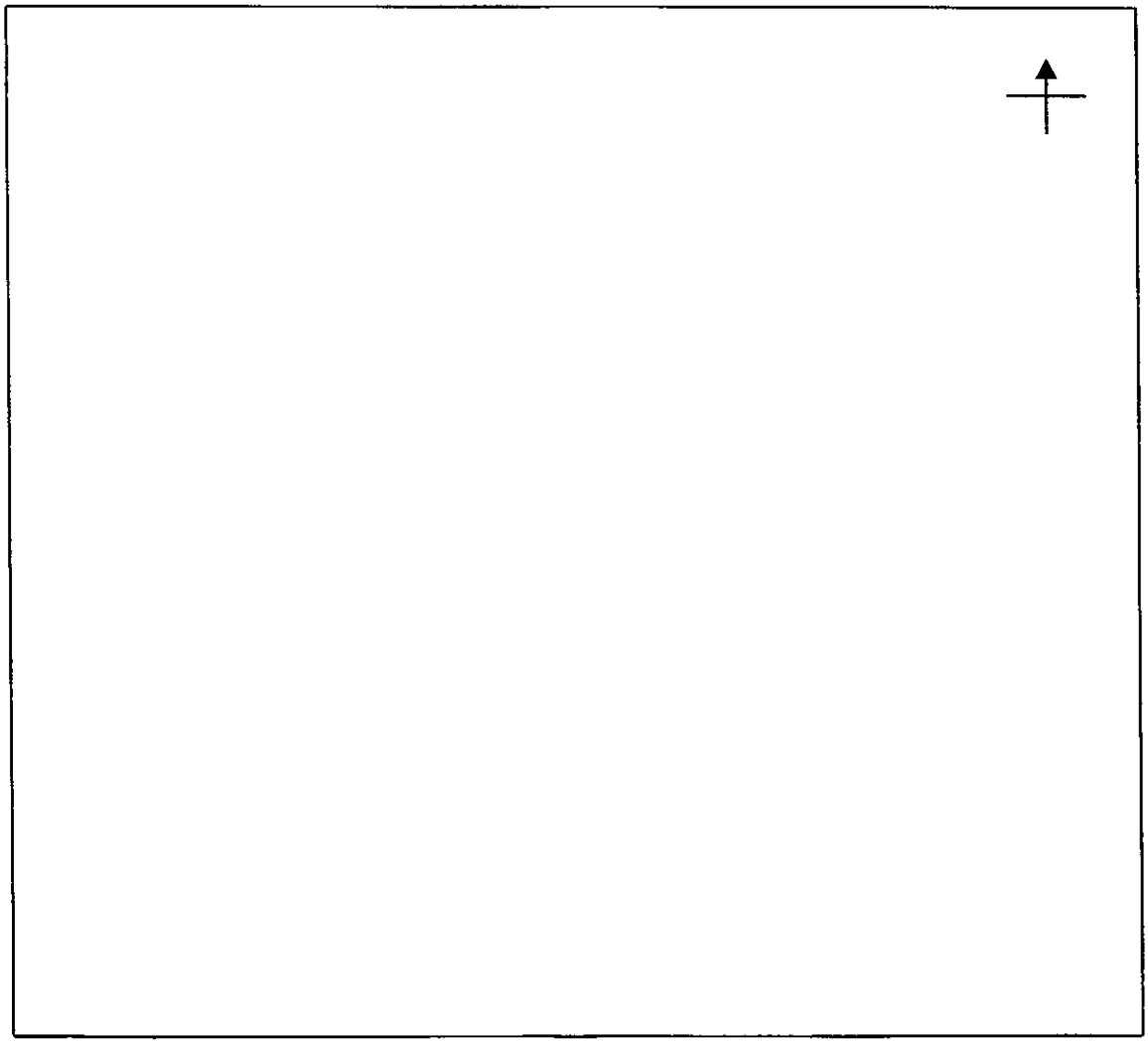

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 1.4

การประเมินโครงการเยี่ยมบ้าน

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	โครงการนี้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบันนี้					
2	ปริมาณนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาในอัตราส่วน 1:20 จัดเป็นปริมาณ					
3	สถานศึกษาให้การสนับสนุนเกี่ยวกับยานพาหนะในการปฏิบัติการในโครงการ					
4	การออกดำเนินการครู-อาจารย์จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนและจัดเตรียมเอกสาร					
5	ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6	ครู-อาจารย์มีความเข้าใจปัญหาสามารถที่จะลดปัญหายาเสพติด					
7	การแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษามีรูปแบบเป็นกระบวนการ					
8	ในการดำเนินกิจกรรมนี้ครู-อาจารย์มีความใกล้ชิดกับนักเรียน					
9	อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามโครงการ					
10	โครงการนี้สามารถลดอัตราการ แพร่ระบาดของยาเสพติด					

ข้อเสนอแนะ(ในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน).....

.....

.....

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 1.5

การประเมินโครงการเยี่ยมบ้าน

สำหรับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	โครงการนี้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบันนี้					
2	เห็นชอบกับการดำเนินการปฏิบัติตามโครงการนี้					
3	มีความเข้าใจและเห็นตามความจำเป็นในการแก้ปัญหายาเสพติด					
4	มีส่วนร่วมในการวางแผนในการแก้ไขปัญหา					
5	มีส่วนร่วมในการดำเนินปฏิบัติการแก้ไขปัญหา					
6	มีความเข้าใจในหลักการและเหตุผลของโครงการ					
7	มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8	มีความเข้าใจในแนวทางในการดำเนินการของโครงการ					
9	เอกสารที่ได้รับมีความเหมาะสม					
10	โครงการนี้สามารถลดอัตราการแพร่ระบาดของยาเสพติด					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

.....

.....

โครงการ ทักษะชีวิต

ผู้รับผิดชอบโครงการ งานโครงการพิเศษ

สถานที่ดำเนินการ ภายในวิทยาลัย และนอกสถานที่ที่เห็นสมควร

---

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปัญหายาเสพติดนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น และได้เข้าสู่สถานศึกษา โดยทำให้ผู้ที่กำลังศึกเล่าเรียนบางส่วนต้องติดยาเสพติดไปด้วย มีผลเสียต่อร่างกายและจิตใจของนักเรียน ทำให้เกิดปัญหาติดตามมาคือ นักเรียนกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับการลักทรัพย์มากขึ้น ในด้านการเรียนมีการหนีเรียน ขาดเรียน มีการจับกลุ่มเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน ร่วมค้า ร่วมเสพเป็นปัญหาที่นำไปสู่การพนัน การทะเลาะวิวาท การแก้ปัญหาวิธีการหนึ่งคือเสริมการฝึกทักษะชีวิต เพื่อสร้างคุณลักษณะหรือความสามารถในเชิงสังคมวิทยาให้กับนักเรียน เพื่อให้เผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง โดยทักษะชีวิตจะเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานที่ทุกคนจำเป็นต้องใช้ในสังคมที่ได้มาจากการฝึกฝนจนชำนาญนั่นเอง การฝึกทักษะชีวิตจะต้องใช้การสอนให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยให้ตระหนักถึงอันตรายของยาเสพติด การฝึกให้เป็นผู้นำเป็นแกนนำ การพัฒนาทักษะชีวิต ถ้าจะให้ประสบความสำเร็จจะต้องมีการพัฒนาจิตใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาสังคมในทุกด้าน จะต้องเสริมสร้างให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักการและนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียน การฝึกทักษะชีวิตจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ตระหนักถึงอันตรายของสารเสพติด

2.2 เพื่อให้ได้พัฒนาบุคลิกภาพที่ดีสู่การเป็นผู้นำ

2.3 เพื่อส่งเสริมพัฒนาคนเข้าสู่ระบบการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม

2.4 เพื่อให้ได้รู้หลักและแนวทางที่ถูกต้องในการประพฤติปฏิบัติตน

2.5 เพื่อเสริมสร้างสภาพจิตใจของนักเรียนให้เกิดความคิดที่ดีต่อการดำเนินชีวิต

2.6 เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียน นำประสบการณ์ที่ได้จากจัดกิจกรรมใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

3. เป้าหมาย

3.1 จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาจิต การเป็นผู้นำ การอยู่ร่วมกันในสังคม

3.2 สามารถขยายผลความรู้และการป้องกันยาเสพติดไปสู่นักเรียนคนอื่นได้

3.3 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นทาสยาเสพติด

4. แนวทางการดำเนินงาน

กิจกรรม 1 เข้าค่ายธรรมพัฒนาจิต

1. ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2 ดำเนินการประสานงานกับวัดที่ดำเนินการปฏิบัติธรรม เช่น วัดหลวงพ่อสด ในการที่จะนำนักเรียนนักศึกษาที่เข้าใหม่ทุกแผนกเข้าค่ายธรรมพัฒนาจิต

2. ผู้บริหารประชุมชี้แจงอาจารย์ที่ปรึกษา ถึงเหตุผลความจำเป็นในการนำ นักเรียน นักศึกษาเข้าค่ายธรรมพัฒนาจิตพร้อมทั้งเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย

3. จัดเตรียมเอกสารขออนุญาตผู้ปกครอง ในการนำนักเรียน นักศึกษาเข้าค่ายธรรมพัฒนาจิต พร้อมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเตรียมของใช้ที่จำเป็นในการเข้าร่วมกิจกรรม

4. ประสานงาน ในการเตรียมยานพาหนะนำนักเรียนนักศึกษาเข้าค่ายธรรมพัฒนาจิต

5. ดำเนินการนำนักเรียน นักศึกษาเข้าค่ายธรรมพันฒนาจิต

6. จัดทำรายงานและผลการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

กิจกรรม 2 กิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ เช่น กิจกรรมกล่าวสุนทรพจน์

1. ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ดำเนินการเรื่องขอเปิดชมรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ

2. แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมและคณะกรรมการดำเนินการ

3. เชิญวิทยากรบรรยายแนวทางในการเสริมสร้างภาวะผู้นำให้แก่สมาชิก

4. ดำเนินกิจกรรมในการฝึกกล่าวสุนทรพจน์แก่สมาชิกให้ปฏิบัติ

5. จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

กิจกรรม 3 กิจกรรมการต้านยาเสพติด ทัศนศึกษาการบำบัดรักษาผู้เสพติด

1. ประชุมนักเรียนนักศึกษาทั้งหมดเกี่ยวกับการไปทัศนศึกษา การบำบัดรักษาผู้เสพติด เช่น ถ้ำกระบอกจังหวัดสระบุรี

2. ประสานงานกับสถานที่บำบัดรักษา เพื่อขออนุญาตเข้าศึกษาดูงานและการจัดเตรียมวิทยากรพร้อมผู้เสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาเป็นที่เรียบร้อยแล้วเป็นผู้บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติดโดยตรง

3. ผู้บริหารประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาทุกคน เพื่อให้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการไปทัศนศึกษาในครั้งนี้ให้ชัดเจน

4. ประสานงานในการเตรียมยานพาหนะในการไปยังสถานที่ที่กำหนด

5. จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

5. งบประมาณ

รายรับ

ได้จากการเก็บจากนักเรียน นักศึกษาคนละ 80 บาท เป็นเงิน 6,400 บาท

รายจ่าย

1. ค่าเช่ารถบัส 80 ที่นั่ง เป็นเงิน 5,500 บาท
2. ค่าของที่ระลึก 900 บาท

รวมจ่าย 6,400 บาท

6. ผลประโยชน์ของโครงการ

6.1 นักเรียนสามารถมองเห็นอันตรายที่เกิดขึ้นจากการเสพยาเสพติดและจะไม่หันกลับไปเสพยาอีก

6.2 นักเรียนมีสุขภาพจิตดี อันจะทำให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษาและประกอบอาชีพ

6.3 นักเรียนที่เข้าอบรมสามารถพัฒนาตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคมได้

6.4 นักเรียนได้ประสบการณ์ จากการปฏิบัติกิจกรรมและการพัฒนาจิตมาใช้ในการดำเนินชีวิต ที่มีคุณภาพและมีความสุขได้

7. การติดตามประเมินผล

7.1 ประเมินผลการใช้แบบสอบถาม หลังการเสร็จสิ้นการอบรม

7.2 ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีส่วนร่วม

7.3 ประเมินจากการทำแบบรายงานและประเมินผลหลังจากอบรม

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 2.2

แบบประเมินโครงการทักษะชีวิต

กิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ (ประกวดสุนทรพจน์)

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินกิจกรรม

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ขนาดของสถานที่ที่ใช้ในการอบรมมีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมเพียงใด					
2	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมเพียงใด					
3	ระบบเสียงมีความเหมาะสมเพียงใด					
4	การตัดสินของคณะกรรมการมีความยุติธรรม					
5	เกณฑ์การตัดสินมีความชัดเจนเหมาะสม					
6	หัวข้อที่ใช้ในการประกวดมีความเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประกวดสุนทรพจน์ครั้งนี้					
8	การประกวดครั้งนี้จะส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีการเสริมสร้างภาวะผู้นำได้					
9	ประสบการณ์ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำไปปฏิบัติและเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้					
10	ในภาพรวมนักเรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมครั้งนี้มากน้อยเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ(ในการจัดกิจกรรมการประกวดสุนทรพจน์).....

.....

.....

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 2.1

เกณฑ์การให้คะแนน

การประกวดสุนทรพจน์

ชื่อผู้เข้าประกวด.....

ระดับ.....ปีที่.....แผนกวิชา.....

เกณฑ์ที่วัด	คะแนน	
	เต็ม	ได้
1. การใช้เสียง		
1.1 ความดังของเสียง	10	
1.2 น้ำเสียง	10	
1.3 อัตราความเร็ว/จังหวะการพูด	10	
1.4 อักขระ/การใช้ถ้อยคำ	10	
2. ท่าทาง		
2.1 การใช้สายตา	10	
2.2 สีหน้า	10	
2.3 การใช้มือ/ท่าทางประกอบ	10	
3. เนื้อหาสาระ		
3.1 เหมาะสม	10	
3.2 ชัดเจน	10	
รวม	90	

ลงชื่อ.....กรรมการตัดสิน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 2.3

แบบประเมินกิจกรรมเข้าค่ายธรรมพัฒนาจิต

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ท่านมีความรู้ความเข้าใจในด้านธรรมจะนำมาพัฒนาจิต ก่อนและหลัง การอบรมครั้งนี้ ก่อนการอบรม หลังการอบรม					
2	เอกสารในการอบรมมีความเหมาะสม					
3	โสตทัศณูปกรณ์และอุปกรณ์ในการอบรมมีความเพียงพอ					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม					
5	สถานที่ในการดำเนินการอบรมมีความเหมาะสม					
6	วิทยากรมีทักษะและประสิทธิภาพในการให้ความรู้ตามโครงการ					
7	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8	การอบรมมีความชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล					
9	เนื้อหาของการอบรมตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ					
10	ท่านคิดว่าสิ่งที่ได้จากการอบรมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

ข้อเสนอแนะ(ในการเข้าค่ายพัฒนาจิต).....

.....

.....

โครงการ เจ้าสัวสร้างอาชีพ

ผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการชมรมวิชาชีพ ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา

สถานที่ดำเนินการ ภายในและภายนอกสถานศึกษา

---

1. หลักการและเหตุผล

การเรียนทางด้านวิชาชีพ เป็นการเรียนที่มุ่งการปฏิบัติจริง ซึ่งนำไปสู่การประกอบอาชีพจริงและหารายได้จากวิชีพนั้น ในระหว่างกำลังศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาทางด้านทักษะอาชีพ ในการทำงานได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและมีรายได้สนับสนุนระหว่างกำลังศึกษา อีกทั้งยังเป็นการเสริมทักษะ แนวคิดในการประกอบอาชีพอิสระในอนาคต สิ่งที่สำคัญคือทำให้นักเรียนหลีกหนียาเสพติดได้ส่วนหนึ่ง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้พิเศษระหว่างเรียน

2.2 เพื่อให้นักเรียนมีแนวคิดในการประกอบอาชีพอิสระ

2.3 เพื่อนำทักษะประสบการณ์ในการดำเนินงานกลุ่มอาชีพ หลังจากจบการศึกษา

3. เป้าหมาย

3.1 นักเรียนสามารถนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิตในอนาคต

3.2 นักเรียนที่สนใจและเห็นความสำคัญเข้าร่วมโครงการจะได้รับการส่งเสริม

3.3 นักเรียนมีความสามารถในการดำเนินการหารายได้ระหว่างเรียน

3.4 นักเรียนมีแนวคิดในการประกอบอาชีพอิสระ

4. แนวทางการดำเนินงาน

4.1 เปิดรับสมัครนักเรียน นักศึกษาที่มีความสำใจในการเข้าร่วมโครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ อาชีพละไม่เกิน 4 คน

4.2 แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ แต่ละสาขาอาชีพ

4.3 ประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการและนักเรียนนักศึกษาแต่ละสาขาอาชีพให้เข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

4.4 ประสานงานกับแผนกวิชาชีพ ในการขอใช้สถานที่ เครื่องมือ เครื่องจักร ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ

4.5 ดำเนินการจัดซื้อวัสดุที่จำเป็น

4.6 ควบคุมการใช้วัสดุให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์และประหยัด

4.7 อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ออกตรวจเยี่ยมอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง เพื่อเสนอแนะในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

4.8 จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

5. งบประมาณ

5.1 รายรับ

- จากเงินงบประมาณ
- จากเงินสนับสนุนจากผู้ใช้บริการ

5.2 รายจ่าย

- ค่าวัสดุ
- ค่าจ้างนักเรียน นักศึกษา

6. ผลประโยชน์ของโครงการ

6.1 นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพอิสระในสาขาวิชาชีพที่ตนกำลังศึกษาอยู่

6.2 นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการประกอบอาชีพอิสระ

6.3 นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน

6.4 นักเรียนได้ประสบการณ์ โดยตรงจากการทำงาน

7. การติดตามประเมินผล

7.1 ประเมินผลจากการดำเนินงานโดยใช้การสอบถาม

7.2 ประเมินผลจากสภาพจริง

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 3.2

ใบสำคัญจ่ายเงิน

เลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บริษัท.....

ที่อยู่.....

ลำดับที่	รายการ	เอกสารเลขที่	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
.....	.....	.....	.....	..	.....
.....	.....	.....	.....	..	.....
.....	.....	.....	.....	..	.....
.....	.....	.....	.....	..	.....
.....	.....	.....	.....	.	.....
.....	.....	.....	.....	..	.....
.....	.....	.....	.....	...	.....
.....	.....	.....	.....	...	.....
.....	.....	.....	.....	...	.....
.....	.....	.....	.....	...	.....
.....	.....	.....	.....	...	.....
.....	.....	.....	.....	...	.....

ผู้ตรวจสอบ..... ผู้อนุมัติจ่าย.....

(.....) (.....)

ผู้รับเงิน..... ผู้บันทึกบัญชี.....

(.....) (.....)

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 3.1

ใบขออนุมัติจัดซื้อ

เลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หน่วยงาน.....

ถึง แผนกซื้อ

รายการที่ขอให้จัดซื้อ

ลำดับที่	รายการ	เอกสารเลขที่	จำนวนเงิน	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	
.....	.....	.....	.....	

ผู้ขอจัดซื้อ..... ผู้อนุมัติ.....

(.....) (.....)

สั่งซื้อจากร้าน..... วันที่สั่งซื้อ.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบส่งของเล่มที่/เลขที่..... ได้รับของวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 3.3

ใบรับงาน

แผนกคอมพิวเตอร์

ว.ด.ป.	พิมพ์งาน		งานก๊อปปี้ปริ้น		เข้าปก-เย็บเล่ม		อื่นๆ		ลงชื่อ	หมายเหตุ
	จำนวน	เป็นเงิน	จำนวน	เป็นเงิน	จำนวน	เป็นเงิน	จำนวน	เป็นเงิน	ผู้รับเงิน	
รวมเงิน										

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7	การประสานงาน การใช้สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์					
8	ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ สามารถนำไปประกอบอาชีพ ได้เพียงใด					
9	ในภาพรวมนักเรียนได้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ(กิจกรรมเจ้าสัวสร้างอาชีพ).....

.....

.....

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 3.5

แบบประเมินโครงการเข้าสัวสร้างอาชีพ

อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตอบประเมิน

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	จัดทำรายละเอียดของโครงการ					
2	ขออนุมัติพร้อมกำหนดแผนการดำเนินการ					
3	แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ					
4	ประชาสัมพันธ์โครงการ					
5	คัดเลือกนักเรียนนักศึกษาที่นำเสนอ					
6	ประสานงานแผนกวิชาชีพในการขอใช้สถานที่ เครื่องมือ เครื่องจักร ฯลฯ					
7	ประชุมชี้แจงนักเรียนนักศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ					
8	อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ออกตรวจเยี่ยมสัปดาห์ละ 3 ครั้ง					

โครงการ ลานกีฬาต้านยาเสพติด

ผู้รับผิดชอบโครงการ งานกิจกรรมนักเรียน

สถานที่ดำเนินการ ภายในสถานศึกษา หรือนอกสถานศึกษาที่เห็นสมควร

---

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาผู้เรียนให้ดี เก่ง และมีความสุขถือเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จำเป็นต้องจัดการศึกษาด้านกีฬา ควบคู่กับการจัดการศึกษาด้านอื่น ๆ อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในทุกๆ ด้านจะเห็นว่านโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดให้ความสำคัญของการกีฬาเป็นอย่างยิ่งโดยมุ่งเน้นไปที่เยาวชนของชาติให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีสุขภาพที่สมบูรณ์และในปัจจุบันยังทำให้ปัญหายาเสพติดของนักเรียนลดน้อยลงได้ ดังนั้นกีฬาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา

2.2 เพื่อส่งเสริมความสามัคคี และแสดงความสามารถทางด้านกีฬา

2.3 เพื่อให้นักเรียนรู้จักเคารพในกติกา มารยาทและความสามัคคีในหมู่คณะ

3. เป้าหมาย

3.1 นักเรียนสามารถนำหลักการกีฬาไปปฏิบัติตนและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2 สถานศึกษาได้ตัวแทนนักกีฬาไม่น้อยกว่า 3 ประเภทที่มีความสามารถด้านกีฬาในระดับอศจ.และระดับภาคต่อไป

3.3 นักเรียนมีสุขภาพ อนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ ซึ่งจะมีผลในการเรียนที่ดีขึ้น

4. แนวทางการดำเนินงาน

4.1 ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ดำเนินการขอเปิดชมรมกีฬา

4.2 ประชาสัมพันธ์ ในการรับสมัครสมาชิกกีฬาประเภทต่างๆ

4.3 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ กีฬาแต่ละประเภท

4.4 ให้สมาชิกทำการฝึกซ้อมกีฬาประเภทต่างๆ ตามความสนใจ

4.5 ทำการคัดเลือกตัวนักกีฬา เพื่อเป็นตัวแทนของสถานศึกษาในการเข้าแข่งขัน ในระดับอาชีวศึกษาจังหวัดและระดับภาค

4.6 ทำการรายงานผลการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

5. งบประมาณ

5.1 รายรับ

- เงินบำรุงการศึกษาจำส่วนของงานกิจการนักศึกษา 10,000 บาท
- เงินสนับสนุนบริจาค 5,000 บาท

5.2 รายจ่าย

- ค่าอุปกรณ์กีฬา 10,000 บาท
- ค่าเสื้อกีฬา 5,000 บาท

6. ผลประโยชน์ของโครงการ

6.1 นักเรียนได้แสดงออกทางด้านกีฬาที่ตนเองถนัด

6.2 นักเรียนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ มีร่างกายที่แข็งแรง

6.3 สถานศึกษามีนักกีฬา นำไปเป็นตัวแทนของวิทยาลัยในการแข่งขันในระดับอื่นต่อไป

7. การติดตามประเมินผล

7.1 ประเมินผลจากการสอบถามในการจัดกิจกรรม

7.2 ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 4.2

บัญชีรายชื่อนักกีฬา.....

ทีม.....

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	วัน/เดือน/ปีเกิด	ระดับชั้น	ลายเซ็น	หมายเหตุ
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้จัดการทีม,ผู้ควบคุมทีม

ลงชื่อ.....

(.....)

ประธานคณะกรรมการจัดการแข่งขัน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 4.3

ทะเบียนนักกีฬา.....ชื่อทีม.....

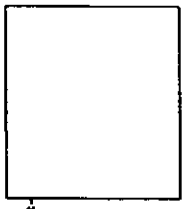

1. ชื่อ.....
สกุล.....

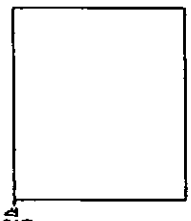

2. ชื่อ.....
สกุล.....

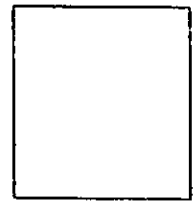

3. ชื่อ.....
สกุล.....

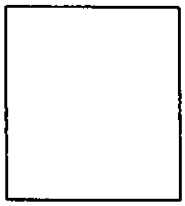

4. ชื่อ.....
สกุล.....

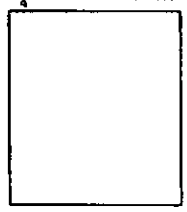

5. ชื่อ.....
สกุล.....

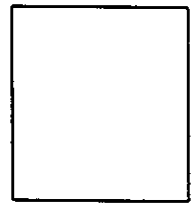

6. ชื่อ.....
สกุล.....

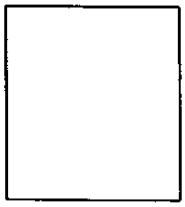

7. ชื่อ.....
สกุล.....

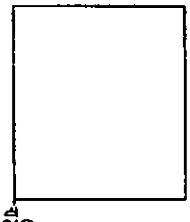

8. ชื่อ.....
สกุล.....

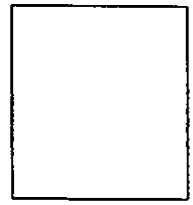

9. ชื่อ.....
สกุล.....

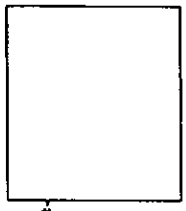

10. ชื่อ.....
สกุล.....

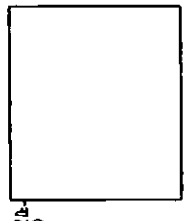

11. ชื่อ.....
สกุล.....

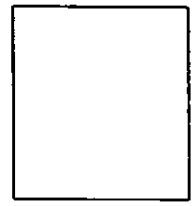

12. ชื่อ.....
สกุล.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้จัดการทีม,ควบคุมทีม

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 4.4

แบบประเมินโครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	สนามกีฬาที่ใช้ในการแข่งขันมีความเหมาะสมเพียงใด					
2	อุปกรณ์กีฬามีเพียงพอในการแข่งขันและฝึกซ้อมเพียงใด					
3	ประเภทกีฬาที่จัดแข่งขันมีความเหมาะสมเพียงใด					
4	การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬา					
5	สภาพการเชียรกีฬามีความเหมาะสมเพียงใด					
6	การตัดสินกีฬาแต่ละชนิดมีความยุติธรรม					
7	การแข่งขันกีฬาแต่ละประเภทมีความพร้อมเพียงใด					
8	ผลการแข่งขันกีฬาท่าสามารถนำหลักของการแข่งขันไปปฏิบัติตนในสังคมได้เพียงใด					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	การแข่งขันกีฬาสามารถทำให้นักเรียนมีสุขภาพดีขึ้นเพียงใด					
10	โดยภาพรวมการจัดกิจกรรมท่านได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ(ในการจัดกิจกรรมสานกีฬา).....

.....

.....

โครงการ สร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ
ผู้รับผิดชอบโครงการ งานกิจกรรมนักเรียน
สถานที่ดำเนินการ ภายในสถานศึกษา หรือนอกสถานศึกษาที่เห็นสมควร

---

1. หลักการและเหตุผล

กิจกรรมของนักเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา มุ่งที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณธรรม มีลักษณะนิสัยเป็นที่พึงประสงค์ของสังคมและที่สำคัญจะเป็นตัวในการป้องกันไม่ให้นักเรียนมั่วสุมเรื่องยาเสพติด ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้นั้นการทำกิจกรรมดนตรีศิลปะ จะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต การส่งเสริมการเป็นผู้นำ การแสดงออกตามความถนัดของนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมจะไม่หันไปพึ่งยาเสพติด

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

2.1 ให้นักเรียนมีสุขภาพกาย
2.2 เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพในการเป็นผู้นำในอนาคต
2.3 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคนและการอยู่ร่วมกันในสังคม

3. เป้าหมาย

3.1 นักเรียนจะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ร่าเริงแจ่มใส
3.2 นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์
3.3 นักเรียนที่ผ่านกิจกรรมจะมีลักษณะของการเป็นผู้นำ

4. แนวทางการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 การประกวดร้องเพลง

1) ประชาสัมพันธ์ รับสมัครสมาชิกชมรมนักร้อง
2) ตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา ประธานและคณะกรรมการชมรมนักร้อง
3) หาสถานที่ อุปกรณ์ และวัสดุให้สมาชิกทุกคนได้ใช้ในการฝึกซ้อมการร้องเพลง
4) จัดการประกวดร้องเพลงในชมรม เพื่อเป็นตัวแทนของสถานศึกษาไปแข่งขันในอาชีวศึกษาจังหวัดและในระดับภาค ทั้งเพลงไทยเดิมและเพลงสากล
5) ประชุมคณะกรรมการดำเนินการโดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินของเพลงแต่ละประเภท
6) จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

กิจกรรมที่ 2 การประกวดดนตรีโฟล์คซอง

1) ประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกชมรมดนตรีโฟล์คซอง

2) แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา ประธานและคณะกรรมการชมรมดนตรีโฟล์คซอง

3) หาสถานที่ อุปกรณ์ และวัสดุ เพื่อให้สมาชิกของชมรมได้ดำเนินการฝึกซ้อมดนตรี

4)จัดการประกวดเพื่อหาตัวแทนที่จะเข้าแข่งขันดนตรีโฟลค์ซองในระดับอาชีวศึกษาจังหวัดและระดับภาค

5) ประชุมคณะกรรมการการดำเนินการเพื่อกำหนดเกณฑ์การตัดสิน

6) จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

กิจกรรมที่ 3 ประกวดแดนเซอร์

1) ตั้งชมรม ประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกแดนเซอร์

2) แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา ประธาน และคณะกรรมชมรมแดนเซอร์

3) หาสถานที่ อุปกรณ์และวัสดุให้สมาชิกได้ทำการฝึกซ้อมแสดงกิจกรรมเข้าจังหวะต่างๆ ให้เกิดความพร้อมเพรียงในการแสดงออกของทีม

4) จัดการประกวดเพื่อหาทีมเข้าแข่งขันในระดับอาชีวศึกษาจังหวัดและในระดับภาค

5) ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน

6) จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการ

5. งบประมาณ

5.1 รายรับ

- จากเงินบำรุงการศึกษาชมรมละ 3,000 บาท
- เงินสนับสนุนผู้บริจาคชมรมละ 2,000 บาท

5.2 รายจ่าย

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมชมรม 5,000 บาท

6. ผลประโยชน์ของโครงการ

6.1 สถานศึกษาสามารถลดปัญหายาเสพติดได้

6.2 นักเรียนที่ผ่านกิจกรรมจะมีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำกล้าแสดงออกตามที่ตนเองถนัด

6.3 นักเรียนจะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการเล่นดนตรีและศิลปะ

7. การติดตามประเมินผล

    7.1 ประเมินผลจากการสอบถามในการจัดกิจกรรม

    7.2 ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 5.1

เกณฑ์การให้คะแนนการประกวดโฟกล์ซอง

ชื่อทีม / วง.....

ชื่อผู้เข้าประกวด

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ข้อ	เกณฑ์ที่วัด	คะแนน	
		เต็ม	ได้
1	จังหวะและทำนอง	20	
2	คำร้อง	20	
3	ภาษาและอักขระที่ใช้	20	
4	บุคลิกและการแสดงออกบนเวที	10	
5	ความสามารถในการบรรเลงดนตรี	30	
รวมคะแนน		100	

ลงชื่อ.....กรรมการตัดสิน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 5.2

เกณฑ์การให้คะแนนการประกวดร้องเพลง

ชื่อผู้เข้าประกวด.....

ระดับ.....ปีที่.....แผนกวิชา.....

เข้าประกวดประเภท ( ) เพลงลูกทุ่ง ( ) เพลงสากล

( ) เพลงไทยสากล

ชื่อผู้เข้าประกวด.....

.

ข้อ	เกณฑ์ที่วัด	คะแนน	
		เต็ม	ได้
1	น้ำเสียง	20	
2	จังหวะ	20	
3	ภาษาและอักขระ	20	
4	การแสดงออกบนเวที	20	
5	การแต่งกาย / บุคลิกภาพ	20	
รวมคะแนน		100	

ลงชื่อ.....กรรมการตัดสิน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 5.3

เกณฑ์การให้คะแนนการประกวดแคนเซอร์

ชื่อทีม .....

ชื่อผู้เข้าประกวด

1..... 6.....

2..... 7.....

3..... 8.....

4..... 9.....

5..... 10.....

ข้อ	เกณฑ์ที่วัด	คะแนน	
		เต็ม	ได้
1	ความพร้อมเพรียง / การประสานความร่วมมือ	20	
2	ความสวยงามของท่าทาง	20	
3	การแต่งกาย	20	
4	ทำนองประกอบเพลง	20	
5	ใช้เวลาตามกำหนด	20	
รวมคะแนน		100	

ลงชื่อ.....กรรมการตัดสิน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 5.4

แบบประเมินโครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ

กิจกรรมการประกวดโฟคล์ซอง ร้องเพลง และแดนเซอร์

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	การประกวดมีความเหมาะสมกับสภาวะการปัจจุบันเพียงใด					
2	สถานที่ที่ใช้ในการประกวดมีความเหมาะสมเพียงใด					
3	ระยะเวลาในการประกวดมีความเหมาะสม					
4	การตัดสินของคณะกรรมการมีความเหมาะสามยุติธรรม					
5	เกณฑ์กติกาการตัดสินมีความชัดเจนเหมาะสม					
6	กิจกรรมที่ทำสามารถทำให้ท่านมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตดีขึ้นเพียงใด					
7	ระบบเสียงที่ใช้ในการประกวดมีความเหมาะสม					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8	ครูอาจารย์และเพื่อนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเพียงใด					
9	ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
10	ในภาพรวมนักเรียนได้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ(การจัดกิจกรรมการประกวดโฟคล์ซองร้องเพลงแดนเซอร์).....

.....

.....

.....

โครงการ	สิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ
ผู้รับผิดชอบโครงการ	คณะกรรมการวิชาชีพ และฝ่ายวิชาการ
สถานที่ดำเนินการ	ภายในสถานศึกษา

---

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาผู้เรียนให้ดี เก่ง และมีความสุขถือเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา การดำเนินพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ ทักษะสอดคล้องกับการขยายตัวของเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีโดยการกำหนดและทำการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา การแข่งขันวิชาชีพเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของนักเรียนก่อนที่จะสำเร็จก้าวออกไปสู่โลกอาชีพ นอกจากนี้สิ่งประดิษฐ์ของนักเรียนเป็นอีกส่วนหนึ่งของการพัฒนาผู้เรียน โดยเป็นการฝึกทักษะในด้านกระบวนการคิด การจัดการ การทำงานกลุ่ม และนำความรู้ความสามารถที่ได้นั้นมาประมวลเป็นโครงงาน ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นผลสัมฤทธิ์ในการเรียนด้านอาชีวศึกษา และสอดคล้องกับการประกันคุณภาพในเรื่องการเรียนการสอนจะต้องพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถเสริมทักษะและเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ จึงควรมีการดำเนินการจัดทำโครงการ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาศักยภาพขีดความสามารถและทักษะด้านวิชาชีพของนักเรียน

2.2 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถคิด ค้นคว้าและทดสอบด้านวิชาชีพ

2.3 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม

2.4 ทำให้เกิดคุณภาพทางวิชาชีพตามมาตรฐานที่กำหนด

2.5 เพื่อเป็นการคัดเลือกนักเรียนและสิ่งประดิษฐ์เพื่อเข้าแข่งขันในระดับภาคหรือหน่วยงานอื่นๆ

3. เป้าหมาย

3.1 สถานศึกษามีคุณภาพในการจัดการศึกษาวิชาชีพตามมาตรฐานที่กำหนด

3.2 สถานศึกษามีสิ่งประดิษฐ์ คิดค้นใหม่เกิดขึ้นตลอดปี

3.3 นักเรียนมีคุณภาพในการเรียนทางวิชาชีพทั้งด้านความรู้และทักษะ

3.4 นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางความคิด

3.5 นักเรียนสามารถทำงานเป็นทีมได้

3.6 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้

4. แนวทางการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 การประกวดสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่

1) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ชักชวนให้นักศึกษาเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่

2) ประสานงานกับแผนกวิชาและผู้สอนวิชาโครงการเพื่อนำสิ่งประดิษฐ์เข้าประกวด

3) แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานประกวด

4) ประชุมคณะกรรมการกำหนดกฎเกณฑ์การประกวด

5) จัดประกวดโครงงานปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

6) ดำเนินการประกวด

7) จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการ

8) จัดนิทรรศการสิ่งประดิษฐ์ทุกชิ้นที่เข้าประกวดให้กับผู้สนใจได้ชม

กิจกรรมที่ 2 การแข่งขันทักษะวิชาชีพ

1) ประชาสัมพันธ์และเปิดรับสมัครนักเรียนนักศึกษาที่มีความสนใจ

2) ฝ่ายวิชาการประสานงานฝ่ายวิชาต่าง ๆ

3) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ

4) ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดเกณฑ์การตัดสิน

5) จัดการแข่งขันทักษะวิชาชีพสาขาต่างๆ ปีละ 1 ครั้ง

6) จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

5. งบประมาณ

5.1 รายรับ

- เงินงบประมาณ หรือเงินบำรุงการศึกษา หมวดค่าวัสดุ 10,000 บาท
- เงินสนับสนุนจากส่วนกลาง 30,000 บาท

5.2 รายจ่าย

ค่าวัสดุโครงงานละ 10,000 บาท จำนวน 4 โครงงาน เป็นเงิน 40,000 บาท

6. ผลประโยชน์ของโครงการ

6.1 นักเรียนแต่ละรายวิชา มีความรู้และทักษะตามเกณฑ์มาตรฐาน

6.2 นักเรียนมีความเชื่อมั่นในการนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้

6.3 นักเรียนที่ชนะการแข่งขันระดับสถานศึกษา มีโอกาสได้เป็นตัวแทนที่ร่วมแข่งขันระดับภาคได้

6.4 นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค้นคว้างานวิชาชีพ

6.5 ได้โครงงานวิชาชีพเพื่อส่งเข้าประกวดในระดับอื่นๆ ต่อไป

6.6 นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม

6.7 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้

การติดตามประเมินผล

7.1 ประเมินผลจากแบบสอบถาม

7.2 ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรม

7.3 ประเมินจากการรายงานผลสำเร็จจากการได้รับวุฒิบัตรและการรับรองมาตรฐานฝีมือ

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 6.1

เกณฑ์การให้คะแนนการประกวด

สิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่

ชื่อผลงาน.....

ผู้ประดิษฐ์

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

อาจารย์ที่ปรึกษา

1.....

2.....

ข้อ	เกณฑ์ที่วัด	คะแนน	
		เต็ม	ได้
1	มีความทันสมัย / ทันเทคโนโลยี	30	
2	สามารถพัฒนาต่อไปได้	20	
3	ขนาดของชิ้นงาน	10	
4	การควบคุมระบบกลไก	20	
5	ผลการทดสอบประสิทธิภาพ	20	
รวมคะแนน		100	

ลงชื่อ.....กรรมการตัดสิน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 6.2

เกณฑ์การให้คะแนนการแข่งขันทักษะวิชาชีพ

สาขาวิชา.....

ผู้เข้าแข่งขัน

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ข้อ	เกณฑ์ที่วัด	คะแนน	
		เต็ม	ได้
1	ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา	20	
2	ถูกต้องตามรูปแบบ / หลักวิชาการ	20	
3	สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อยของชิ้นงาน	20	
4	ผลงานเป็นที่ยอมรับ / ทำงานได้	20	
5	การจัดเสริมอุปกรณ์เครื่องมือ	20	
รวมคะแนน		100	

ลงชื่อ.....กรรมการตัดสิน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 6.3

แบบประเมินโครงการ

การประกวดสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และการแข่งขันทักษะวิชาชีพ

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	การประกวดสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่มีความเหมาะสมกับสภาวะการปัจจุบันเพียงใด					
2	ขนาดของสถานที่ที่ใช้ในการประกวด/ แข่งขันทักษะมีความเหมาะสม					
3	ระยะเวลาในการแข่งขันทักษะมีความเหมาะสม					
4	การตัดสินของคณะกรรมการมีความยุติธรรม					
5	เกณฑ์การตัดสินมีความชัดเจน เหมาะสม					
6	สิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่ / การแข่งขันทักษะวิชาชีพสอดคล้องกับวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่					
7	สิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่ / การแข่งขันทักษะวิชาชีพสามารถสร้างประโยชน์ในระหว่างศึกษาได้					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8	การประสานงานการใช้สถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์					
9	ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เพียงใด					
10	ในภาพรวมนักเรียนได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ(การประกวดสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ).....

.....

.....

.....

โครงการ สืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ผู้รับผิดชอบโครงการ งานกิจกรรมนักเรียน
สถานที่ดำเนินการ ภายในสถานศึกษาและชุมชนท้องถิ่น

---

1. หลักการและเหตุผล

จากการเปลี่ยนแปลงสภาพของสังคมไทยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลวัฒนธรรมตะวันตก ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ สื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันล้วนทำให้เยาวชนได้มองข้ามประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ซึ่งนับวันยิ่งลดน้อยถอยลง ส่งผลให้เกิดการสูญเสียประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามได้ในอนาคตนอกจากจะพัฒนาทางด้านความรู้และทักษะประกอบอาชีพแล้ว จะต้องให้รู้คุณค่าของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยและรู้จักเลือกรับวิทยาการจากภายนอก สามารถธำรงเอกลักษณ์ที่ ดีงามของไทย จึงควรจะจัดโครงการนี้เพื่อดำรงไว้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอนุรักษ์ ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นมรดกสืบทอด

2.2 เพื่อฝึกให้นักเรียนได้รู้จัก การเคารพผู้ใหญ่ อ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักกตัญญูกตเวทิตาคุณต่อผู้มีพระคุณ

2.3 เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีกิริยามารยาที่ดีเกิดขึ้นในตนเอง

2.4 เพื่อสร้างทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจและสำนึก ให้นักเรียนตระหนักว่าสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ วัฒนธรรมเป็นสมบัติของทุกคน ซึ่งจะต้องร่วมกันรับผิดชอบในการทำนุบำรุงและดูแลรักษา

3. เป้าหมาย

3.1 จัดประกวดแข่งขันและนิทรรศการ ด้านศิลปวัฒนธรรม ปีละ 1 ครั้ง และจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ

3.2 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย จะมีจิตสำนึกของความเป็นไทยเกิดขึ้น

3.3 นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.4 นักเรียนมีความตระหนักและความสำนึกที่จะรับผิดชอบในการทำนุบำรุง ดูแลรักษาวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

3.5 นักเรียนยอมรับและภูมิใจในวัฒนธรรมไทย จนสามารถเชื่อมโยงสืบทอดวัฒนธรรมไทยให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4. แนวทางการดำเนินงาน

1. ก่อนเปิดภาคเรียน 1 ดำเนินการเปิดชมรมสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ประชาสัมพันธ์ในการเปิดรับสมัครสมาชิกชมรม
3. แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษา ประธานและคณะกรรมการในการดำเนินโครงการ
4. การดำเนินการจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 การประกวดมารยาทไทย

1) กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทไทย

2) เชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยายให้กับสมาชิกและทำการฝึกภาคปฏิบัติแก่สมาชิกทุกคน

3) รับสมัครสมาชิกที่มีความสนใจในการเข้าประกวดมารยาทไทย

4) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในการประกวด

5) ประชุมคณะกรรมการกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน

6) ดำเนินการตามที่กำหนดและถ่ายทำวีดีโอไว้ให้ผู้ที่สนใจได้ดูและยืมไปใช้สอนสอดแทรกในรายวิชา

7) จัดทำรายงานผลและการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

กิจกรรมที่ 2 วันสำคัญและงานประเพณีต่างๆ

1) กำหนดกิจกรรมงานประเพณี

1.1 งานประเพณีลอยกระทง

1.2 งานประเพณีวันไหว้ครู

2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

3) จัดเตรียมรูปแบบและรายละเอียดต่างๆ

4) จัดทำรายงานผลและการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

5. งบประมาณ

5.1 รายรับ

- เงินสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น 5,000 บาท

5.2 รายจ่าย

- ถ้วยรางวัล 1,500 บาท
- เงินทุนการศึกษา 3,500 บาท

6. ผลประโยชน์ของโครงการ

6.1 นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ ในขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

6.2 นักเรียนจะใช้เวลาเกิดประโยชน์ ไม่ไปมั่วสุมยาเสพติด

6.3 นักเรียนมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย

6.4 นักเรียนที่เป็นผลผลิตของสถานศึกษา ได้รับประสบการณ์ตรงทางด้านวัฒนธรรม

7. การติดตามประเมินผล

7.1 ประเมินจากการติดตามผลการนิเทศ

7.2 ประเมินโดยใช้แบบสอบถาม

7.3 ประเมินโดยสังเกตพฤติกรรมและบรรยากาศโดยส่วนรวม

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 7.1

เกณฑ์การให้คะแนน

การประกวดมารยาทไทย

ชื่อผู้เข้าประกวด.....

ระดับ ○ ปวช. ○ ปวส. ปีที่.....แผนกวิชา.....

ข้อ	เกณฑ์ที่วัด	คะแนน	
		เต็ม	ได้
1	ความถูกต้องของท่าที่ใช้ในการประกวด	10	
2	ความสวยงาม	10	
3	ความพร้อมเพรียง (เป็นหมู่คณะ)	10	
4	กริยาท่าทาง / บุคลิกภาพ	10	
5	การแต่งกาย	10	
รวมคะแนน		50	

ลงชื่อ.....กรรมการตัดสิน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 7.2

แบบประเมินโครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิจกรรมการประกวดมารยาทไทย

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ก่อนการอบรมมารยาทไทยท่านมีความรู้มากน้อยเพียงใด					
2	วิทยากรที่ให้การอบรมมีความเชี่ยวชาญเพียงใด					
3	วิทยากรมีเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจมากน้อยเพียงใด					
4	สถานที่และบรรยากาศในการอบรมเหมาะสมเพียงใด					
5	ระยะเวลาในการจัดอบรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหาเพียงใด					
6	การประกวดมารยาทไทยมีความเหมาะสมกับสภาวะปัจจุบันเพียงใด					
7	การตัดสินของคณะกรรมการมีความยุติธรรม					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8	เกณฑ์การตัดสินมีความเหมาะสมเพียงใด					
9	ประสบการณ์ที่ท่านได้รับสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพียงใด					
10	หลังการอบรมท่านมีความรู้เรื่องมารยาทไทยมากน้อยเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ(การจัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น).....

.....

.....

.....

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 7.3

โครงการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย

ประกวดการจัดกระทงเนื่องในวันลอยกระทง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. รายละเอียดประเภทการประกวด

1.1 การทำกระทง ต้องทำมาจากวัสดุธรรมชาติเท่านั้น

1.2 ทุกแผนกวิชาต้องส่งกระทงทั้งประเภทสวยงามและความคิดสร้างสรรค์ เข้าร่วมประกวด

2. กำหนดการแข่งขัน

2.1 ต้องเป็นการทำจากฝีมือของนักเรียน-นักศึกษา

2.2 ไม่จำกัดจำนวนผู้ทำกระทง

2.3 ต้องนำกระทงมาส่ง ณ.....ของวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

3. งานที่กำหนด

3.1 ประเภทความคิด

3.2 ประเภทสวยงาม

3.3 ประเภทส่งเสริมวัฒนธรรม

3.4 ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 7.4

เกณฑ์การให้คะแนน

ประกวดการจัดกระทงเนื่องในวันลอยกระทง

ชื่อผู้เข้าประกวด.....

ระดับ ○ ปวช. ○ ปวส. ปีที่.....แผนกวิชา.....

ข้อ	เกณฑ์ที่วัด	คะแนน	
		เต็ม	ได้
1	รูปทรงได้สัดส่วน	20	
2	สวยงามประณีต	30	
3	เน้นความประหยัด	10	
4	ส่งทันเวลาที่กำหนด	10	
รวมคะแนน		70	

ลงชื่อ.....กรรมการตัดสิน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 7.5

การประกวดจัดพานดอกไม้และพานธูปเทียนวันไหว้ครู

1. รายละเอียดทั่วไป

การจัดพานดอกไม้ และพานธูปเทียน ให้ใช้วัสดุจากธรรมชาติ

หมายเหตุ ให้ผู้เข้าแข่งขัน นำวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์ทุกชนิดมาเอง

2. คุณลักษณะของผู้เข้าแข่งขัน

- รายบุคคล
- แข่งขันเป็นทีมๆ ละ 8 คน

3. กำหนดเวลาการแข่งขัน

- รายงานตัว เวลา.....พร้อมบัตรนักศึกษา
- เริ่มแข่งขัน เวลา.....และเวลา.....
- ณ สถานที่.....

4. งานที่กำหนด

- จัดพานดอกไม้และธูปเทียน ความกว้างไม่ต่ำกว่า 7 นิ้ว
- ให้ระบุประเภทของพานดอกไม้และพานธูปเทียน เป็นประเภทความคิดหรือสวยงาม
- ติดชื่อประเภท และแผนกหรือคณะวิชา ที่พานประกวดฯ
- เตรียมส่วนประกอบทุกชนิด เช่น ดอกข่า มาลัย แบบกลีบ แบบทัดหู ทำโครงรูปแบบ ปั้นหุ่น ปั้นแบบ ฯลฯ มาก่อนได้

5. สิ่งที่กรรมการเตรียมให้

โต๊ะปฏิบัติงานพร้อมเก้าอี้

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 7.6

เกณฑ์การให้คะแนน

การประกวดจัดพานดอกไม้และพานธูปเทียนวันไหว้ครู

ชื่อผู้เข้าประกวด.....

ระดับ ○ ปวช. ○ ปวส. ปีที่.....แผนกวิชา.....

ข้อ	เกณฑ์ที่วัด	คะแนน	
		เต็ม	ได้
1	รูปทรงได้สัดส่วน	20	
2	สวยงามประณีต	30	
3	ความสะอาดในขณะปฏิบัติงาน	20	
4	ความประหยัด	20	
5	ผลงานเสร็จทันเวลา	10	
รวมคะแนน		100	

ลงชื่อ.....กรรมการตัดสิน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 7.7

แบบประเมินโครงการ

วันสำคัญทางศาสนา / ประเพณี

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับความต้องการของท่านมากน้อยเพียงใด					
2	พิธีการ.....มีความเหมาะสม					
3	มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างทั่วถึง					
4	สถานที่ใช้จัดพิธี..... มีความเหมาะสม					
5	การจัดกิจกรรม..... เป็นกิจกรรมที่น่าชื่นชม ยกย่อง					
6	นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเข้าร่วมกิจกรรมเพียงใด					
7	นักเรียนมีความภาคภูมิใจเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้มากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8	การจัดพิธี..... เป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับวิทยาลัยและบุคลากรเพียงใด					
9	มีความร่วมมือของครูอาจารย์และนักเรียนในการจัดกิจกรรม					
10	การจัดกิจกรรมครั้งนี้ควรมีการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามมากน้อยเพียงใด					

ข้อเสนอแนะ(การจัดกิจกรรมสายสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน).....

.....

.....

.....

โครงการ กิจกรรมสายสัมพันธ์ครูและนักเรียน
ผู้รับผิดชอบโครงการ งานอาจารย์ที่ปรึกษา ฝ่ายวิชาการ
สถานที่ดำเนินการ ภายในสถานศึกษา

---

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปัญหาของนักเรียนนักศึกษา นับวันจะมีปัญหามากขึ้น อันเป็นผลมาจากการเจริญเติบโตของประเทศ วัฒนธรรมของต่างชาติ นักเรียนบางกลุ่มไม่สามารถปรับตัวได้ มักทำตามค่านิยม จึงส่งผลให้เกิดปัญหาตามมามากมายเช่น เรื่องชู้สาว ยาเสพติด บางทีอาจถึงขั้นก่ออาชญากรรม ครู - อาจารย์ที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องมีความเข้าใจบทบาทของตนเอง และต้องสามารถนำเอาวิธีการให้คำปรึกษามาใช้ กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ใช้กันมาก ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิต ดำเนินชีวิต ปรับตัวเข้ากับบุคคล สภาพแวดล้อมได้อย่างมีความสุข นักเรียนจะได้แก้ปัญหาและตัดสินใจ โดยมีครู - อาจารย์เป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

2.1 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์
2.2 ได้รับรู้ปัญหาและสามารถแก้ปัญหาได้ทันการ
2.3 เพื่อให้นักเรียนมีระบบดูแลกันเองในลักษณะพี่ดูแลน้อง

3. เป้าหมาย

3.1 จัดให้มีกิจกรรมโฮมรูมสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง
3.2 นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นทาสยาเสพติด
3.3 สร้างระบบเครือข่าย(พี่ดูแลน้อง) เพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

4. แนวทางการดำเนินงาน

4.1 ก่อนเปิดภาคเรียน จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมดูแลนักเรียน ในอัตราครู 1 ต่อนักเรียน 20 คน

4.2 ผู้บริหารประชุมชี้แจง ครู - อาจารย์ ให้มีความเข้าใจในการ ให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด

4.3 นักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษา เข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม โดยมีกิจกรรมดังนี้

1. สร้างจิตสำนึก สร้างทักษะชีวิต
2. สร้างภูมิคุ้มกันต่อต้านยาเสพติด
3. ให้นักเรียนสร้างเครือข่าย ต้านยาเสพติด เช่น เพื่อนเตือนเพื่อน

4.4 อาจารย์ที่ปรึกษารายงานกิจกรรมโฮมรูมทุกสัปดาห์ ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.5 ผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำรายงานและประเมินผลโครงการ

5. งบประมาณ

-

6. ผลประโยชน์ของโครงการ

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาและนักศึกษากับนักศึกษาได้รับการพัฒนาในด้านที่ดีขึ้น

6.2 นักเรียนมีทักษะชีวิตเพื่อการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต ในสังคมได้อย่างมีความสุข

7. การติดตามประเมินผล

7.1 ประเมินจากการรายงานของอาจารย์ที่ปรึกษา

7.2 ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนหลังการให้คำปรึกษา

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 8.1

แบบรายงานผลการปฏิบัติงาน

กิจกรรมสายสัมพันธ์ครูและนักเรียน

สัปดาห์ที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ระดับชั้น.....ปีที่.....กลุ่ม.....สาขาวิชา.....

.....

1. สรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรม

นักเรียนทั้งหมด.....คน เข้ากิจกรรมสายสัมพันธ์ครูและนักเรียน.....คน

2. ผลการ

- การแต่งกาย ○ เรียบร้อย.....คน ○ ไม่เรียบร้อย.....คน

- ผลการตรงเวลา.....คน

3. การให้คำปรึกษา / แนะนำ.....

.....

.....

.....

.....

4. สิ่งที่ควรแก้ไข / ปรับปรุง.....

.....

.....

.....

.....

5. การดำเนินงานในกรณีพิเศษ

○ พบผู้ปกครอง นาย / นางสาว.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 8.2

แบบประเมินโครงการกิจกรรมสายสัมพันธ์ครูและนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	โครงการนี้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาปัจจุบัน					
2	การแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยใช้ระบบกลไกของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสม					
3	โครงการนี้สามารถสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตในสังคม					
4	โครงการนี้สามารถสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดได้					
5	ในการดำเนินกิจกรรมนี้อาจารย์ที่ปรึกษามีความใกล้ชิดกับนักเรียนและสามารถให้คำแนะนำ					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียนสัปดาห์ละ 1 คาบ มีความเหมาะสม					
7	อาจารย์ที่ปรึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการในการเข้าร่วม กิจกรรมนี้					
8	อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ให้ลดลงได้ตามวัตถุประสงค์					
9	นักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูมสามารถสาร้างภูมิคุ้มกันต่อด้านยาเสพติดได้					
10	การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมดูแลนักเรียนในอัตราส่วนครู 1 คน ต่อ นักเรียน 20 คนมีความเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

.....

.....

โครงการ	ตรวจสารเสพติด
ผู้รับผิดชอบโครงการ	งานโครงการพิเศษ ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา
สถานที่ดำเนินการ	ภายในและภายนอกสถานศึกษา

---

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปัญหาการใช้สารเสพติดและยาในทางที่ผิดเกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน ได้ทวีความรุนแรงขึ้นและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสุขภาพเป็นอย่างมาก การตรวจสารเสพติดของนักเรียนนั้นเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ถือว่า ผู้ติดสารเสพติดจะต้องได้รับ การช่วยเหลือดูแล รักษา เสมือนหนึ่งเป็นผู้ป่วย ในการตรวจสารเสพติด ทำให้รู้ว่านักเรียนคนใดใช้ยาเสพติด การดำเนินการช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้การศึกษาเล่าเรียนประสบผลสำเร็จต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้นักเรียนที่ติดสารเสพติด ลด ละ และเลิก เสพยาเสพติด

2.2 เพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

2.3 เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึง อันตรายของสารเสพติด

3. เป้าหมาย

3.1 นักเรียนที่ได้รับการตรวจสารเสพติดเข้าค่ายอบรม

3.2 นักเรียนใหม่ทุกคนได้รับการตรวจสารเสพติดและ นักเรียนชั้นอื่นได้รับการตรวจเฉพาะกลุ่มเสี่ยง (กลุ่มที่ใช้ยา)

3.3 นักเรียนที่ ตรวจพบสารเสพติด เมื่อเข้าค่ายอบรมหรือเข้ารับการบำบัดแล้วสามารถ ลด ละ เลิก ยาเสพติดได้

4. แนวทางการดำเนินงาน

4.1 ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 เชิญผู้ปกครองของนักเรียนทุกคนประชุมชี้แจงถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการตรวจปัสสาวะนักเรียนนักศึกษา

4.2 ประสานงานกับกองสารเสพติด กระทรวงสาธารณะสุข เพื่อขอสถานที่ใช้ในการตรวจสอบ พร้อมทั้งคำแนะนำในการใช้สารตรวจสอบ

4.3 ตั้งคณะกรรมการในการปฏิบัติงานพร้อมทั้งคำแนะนำวิธีการใช้ตลอดจนการประมวลผลอย่างคร่าว ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของฝ่ายบริหาร

4.4 หากตรวจพบนักเรียนนักศึกษาคนใดผิดปกติเชิญผู้ปกครองมารับทราบ พร้อมทั้งส่งผลไปตรวจสอบยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อเป็นการยืนยัน

4.5 ดำเนินการแจ้งผู้ปกครองของนักเรียนที่ตรวจพบสารเสพติด เพื่อส่งตัวเข้ารับการบำบัดรักษา

4.6 จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

5. งบประมาณ

5.1 รายรับ

- เก็บค่าตรวจร่างกาย ตรวจปัสสาวะ นักศึกษาใหม่ทุกคน คนละ 100 บาท

5.2 รายจ่าย

จ่ายค่าตรวจร่างกาย ตรวจปัสสาวะนักเรียนคนละ 100 บาท

6. ผลประโยชน์ของโครงการ

6.1 นักเรียนที่ติดยาเสพติด เกิดกำลังใจกล้าแข็ง สามารถเลิกสารเสพติดได้

6.2 การระบาดของยาเสพติด ในสถานศึกษา ลดน้อยลง

6.3 นักเรียนสามารถมองเห็นอันตราย จากการเสพยาเสพติดและจะไม่เสพสารเสพติดอีก

7. การติดตามประเมินผล

7.1 ประเมินจากการรายงานของคณะกรรมการ

7.2 ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากการบำบัดรักษา

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 9.1

เอกสารลับ

แบบรายงานผลการดำเนินงานตรวจสารเสพติด

แผนกวิชา.....ระดับชั้น.....ปีที่.....กลุ่ม.....

จำนวนนักเรียน.....คน จำนวนนักเรียนที่เข้าตรวจ.....คน

ผลการตรวจสารเสพติด (ตรวจปัสสาวะ)

1. **นักเรียนปลอดสารเสพติด.....คน**
2. **นักเรียนใช้สารเสพติด.....คน**

2.1.....

2.2.....

2.3.....

2.4.....

2.5.....

ผลของการขยายผล

จากการสัมภาษณ์นักเรียนชื่อ.....

ได้ใช้ยาเสพติดประเภท.....อัตราการใช้.....ต่อคน/ต่อวัน

แหล่งที่ได้มาของยาเสพติด.....

ผู้ร่วมการเสพยา

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ผลการดำเนินงาน

○ แจ้งอาจารย์ที่ปรึกษา ○ แจ้งผู้ปกครอง

○ ส่งเข้าบำบัดรักษา ○ อื่นๆ.....

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 9.2

คำแนะนำในการใช้และปฏิบัติในการตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด

1. นำยาที่ใช้ในการตรวจปัสสาวะหาสารเสพติดจะต้องเก็บไว้ในตู้เย็น
2. ไม่ควรแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าว่าจะตรวจหาสารเสพติด
3. น้ำที่ใช้ในห้องน้ำควรที่จะใส่สีแดงหรือสีน้ำเงินเพื่อป้องกันการนำน้ำในห้องน้ำมาเป็นน้ำปัสสาวะ
4. ควรหาเครื่องหมายมาทำสัญลักษณ์ที่มือของนักศึกษาที่เข้ารับการตรวจ
5. ภาชนะที่ใส่ปัสสาวะของนักเรียนนักศึกษาจะต้องระบุให้ชัดเจน
6. ผลการตรวจที่ออกมาหากพบว่า มีสีตรงกับที่กำหนดให้ส่งไปตรวจยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดย ตรงซ้ำอีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นการยืนยัน
7. หากผลการตรวจยืนยันว่าถูกต้องต้องเชิญผู้ปกครองมารับรู้เพื่อส่งไปบำบัดรักษาต่อไป

เอกสารประกอบโครงการ

หมายเลข 9.3

แบบประเมินโครงการ

ตรวจสารเสพติด

คำชี้แจง แบบสอบถามมุ่งที่จะประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ในการดำเนินงานในโอกาสหน้า โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. ระดับการศึกษา ( ) ปวช. ( ) ปวส.

ตอนที่ 2 วัดความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	โครงการนี้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาปัจจุบันนี้					
2	ในการดำเนินโครงการจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบ					
3	นักเรียนใหม่ทุกคนจำเป็นต้องได้รับการตรวจสารเสพติด					
4	วิธีการดำเนินการตรวจปัสสาวะที่ใช้ในการหาสารเสพติดติดความเหมาะสม					
5	หากตรวจพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่น่าสงสัยควรเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุม					
6	หากตรวจพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่น่าสงสัยควรเชิญคณะกรรมการประชุมพิจารณา					

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7	นักเรียนที่ตรวจพบสารเสพติดควรได้รับการส่งตัวเข้ารับการบำบัดรักษา					
8	นักเรียนที่ตรวจพบสารเสพติดจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนสถานศึกษาให้ใหม่เพื่อเปลี่ยนสภาพแวดล้อม					
9	ผลการตรวจจะต้องดำเนินการเก็บเป็นความลับ					
10	ผลที่ได้จากการตรวจสอบควรที่จะใช้เป็นข้อมูลในการขยายผลต่อไป					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

.....

.....

บทสรุป

ในการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผู้จัดทำมีความมุ่งหมายให้เป็นแนวทางจัดโครงการ/กิจกรรม เสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดและอบายมุขให้แก่นักเรียน โดยการสร้างสังคมที่อบอุ่น สังคมแห่งความสุข สร้างสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง สร้างทักษะชีวิต และสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ การสร้างภูมิคุ้มกันในสถานศึกษาต้องเกิดจากความร่วมมือของสถานศึกษาและชุมชนภายนอก เน้นการแก้ปัญหาหลักใน 3 ด้าน ได้แก่ 1. จะต้องทำบ้านให้อบ 2. ทำชุมชนให้น่าอยู่ 3. ทำสถานศึกษาเป็นที่พึ่งของนักเรียนและผู้ปกครอง ยุทธศาสตร์เหล่านี้จะทำให้นักเรียนมีที่พึ่ง มีภูมิคุ้มกันที่จะหลีกพ้นจากยาเสพติดได้

ขอบเขตในการจัดทำคู่มือ ทำขึ้นตามแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแผนยุทธศาสตร์ของกรมอาชีวศึกษา กำหนดกิจกรรมในรูปแบบของโครงการไว้เป็นแนวทางยุทธศาสตร์ละ 1 โครงการ เป็นจำนวน 9 โครงการคือ 1)โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน 2)โครงการทักษะชีวิต 3)โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ 4)โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด 5)โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลป 6)โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ 7)โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น 8)โครงการกิจกรรมโฮมรูม 9)โครงการตรวจสารเสพติด

ผู้จัดทำมีความเชื่อว่าคู่มือการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาจะเกิดประโยชน์ต่อผู้บริหาร สถานศึกษา ครูอาจารย์และนักเรียนดังนี้

1. ผู้บริหารจะได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายของกรมอาชีวศึกษา

2. ครู-อาจารย์ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติด โดยปรับแผนงาน / กิจกรรม / โครงการ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เมื่อได้ทำคู่มือนี้ไปใช้ในสถานศึกษาแล้ว จะก่อให้เกิดผลดังนี้ 1) นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดดีขึ้น 2) นักเรียนมีภูมิคุ้มกันยาเสพติดดีขึ้น 3) ลดจำนวนนักเรียนที่เป็นของกลุ่มเสี่ยงลดลง

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2538). *คู่มือการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการเรียนรู้ควบคู่การทำงาน.* กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ.

กรมสามัญศึกษา. (2539). *รายงานการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา.* กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.

กรมสุขภาพจิต, (ม.ป.ป.). *ทู บี นัมเบอร์วัน คลับ..* กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.

กรมอาชีวศึกษา. (ม.ป.ป.) *รายงานผลการดำเนินการ การกำหนดรูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาเรื่อง บูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด-โรคเอดส์ของนักเรียนนักศึกษา.* กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

_____. (2540) *ครบรอบ 50 ปี กรมอาชีวศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา

_____. (2543). *แผนงานโครงการและกิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมองค์การ*

_____. (2544). *61ปี อาชีวศึกษาวิวัฒน์.* กรุงเทพ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

กระทรวงศึกษาธิการ, กองสารวัตรนักเรียน. (2536). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย.* กรุงเทพฯ : กรมพลศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540) . *การใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา

_____. (2542). *การศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาและแนวทาง ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ของกระทรวงศึกษาธิการ.*กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

กัมภณฑ์ จุนโท. (2542, กรกฎาคม). "โรงเรียนสีขาวการสร้างนิสัยให้ห่างไกลยาเสพติด," *วารสารวิชาการ.* 2 (7) : 49 – 57

กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : อักษราวิวัฒน์.

ทัศนา แสวงศักดิ์. (2542). กลยุทธความสำเร็จในการบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทัศนา แสวงศักดิ์. (2544). *การจัดทำโครงการ.* กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (เอกสารประกอบคำบรรยาย)

ธนวัน จันทศักดิ์. (2540). *ผลการรณรงค์ป้องกันการใช้ยาเสพย์ติด ตามโครงการเพื่อนเตือนเพื่อน ต่อความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพย์ติด ของนักเรียนในโครงการเพื่อนเตือนเพื่อน ในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

บัญชา ดาวประจาย. (2539) *พฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันการเสพสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปรีชา ขวัญช้างยืน และคนอื่น ๆ. (2539). *เทคนิคการเรียนและผลิตตำรา.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปวีณา ศรีบูรณ์. (2538). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปัจนิมา พิตรสาธร. (2539) *สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

พวงรัตน์ เกษรแพทย์. (2543). *การวางแผนการศึกษา.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เพลินตา กะลัมพากร. (2544) *การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันสารเสพติดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มนทิรา พาณิชยิ่ง. (2544). *คู่มือการจัดทำโครงการและการจัดทำกิจกรรมห้องสมุด.* กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วันชัย ธรรมสัจการ และคนอื่น ๆ. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่อง การแพร่ระบาดของสารเสพติดในเด็กและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย.* สงขลา : ศูนย์วิจัยพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ภาควิชาสารัตนถศึกษา คณะศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วีณา นนทพันธาวาทย์. (2530). *การป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิด : แนวคิดในการสร้างภูมิคุ้มกัน.* กรุงเทพฯ : กองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา.

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคนอื่น ๆ. (2535). *เส้นทางก้าวหน้าของข้าราชการครู : คู่มือการจัดผลงานทางวิชาการ.* กรุงเทพฯ : ประติภัทธ์การพิมพ์.

สวาท ภูคำแสน. (2539). *แนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา.* กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2530). *การจัดทำโครงการการวิเคราะห์และพัฒนาโครงการ.* กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผนการศึกษา.

_____. (2536). *รายงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในประเทศไทย ประจำปี 2535.* กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2537). *ความรู้เบื้องต้นเรื่อง ยาและยาเสพติด.* กรุงเทพฯ : พรีเมีย เมย์ ออฟเซ็ท.

_____. (2544). *นโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549).* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา

_____. (2538). *คู่มือผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเรื่อง ผู้บริหารกับการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ 2540-2544).* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำเริง แย้มโสภี. (2539). *การศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

เสน่ห์ ศรีวิลัย. (2545). ความคิดเห็นของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ

สุพัตรา สุภาพ. (2539,เมษายน). " ปัญหาสังคม," กรุงเทพฯ. *วารสารศาสตร์.* 22 (4) : 63.

สุภรณ์ ศรีพหล และคนอื่น ๆ. (2543). *การวางแผนพัฒนาโรงเรียน.* กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุวิมล ติรกานันท์. (2543). *การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรวรรณ หุ่นดี. (2531). *ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ.* กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

ภาคผนวก ก.
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

1.	นายศิริ โพธินาม	ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันภาคกลาง 5
2.	นายประกอบ ศรีตระกูล	ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี 2
3.	นายวรศักดิ์ ธิ่นรุ่งโรจน์	ตำแหน่งประธานคณะทำงานเพื่อนใจวัยรุ่นจังหวัดราชบุรี
4.	นายวิรุณ วิทยาประเสริฐ	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม
5.	นายพิศณุ ทองเลิศ	ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 8 สถาบันอาชีวศึกษาภาคหลาง 1 จังหวัดราชบุรี

ภาคผนวก ข.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ

ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ

ผู้บริหารสถานศึกษา

1. นายพรชัย ศิริกาญจนไพศาล	ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพอู่ทอง
2. นายวิสิฐ ธนกฤตอำไพ	ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพปากท่อ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

1. นายจินดา คงหมวก	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
2. นายทวีศักดิ์ กวยะปาณิก	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี
3. นายสุวัฒน์ งามยิ่ง	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนายการสารพัดช่างสุพรรณบุรี
4. นายเสน่ห์ ศรีวิลัย	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี 2

ผู้ปฏิบัติงาน

1. นายรุ่ง งามขำ	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพบ้านโป่ง
2. นายอนุชิต เชิงจำเนียร	ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
3. นายธวัชชัย สุขโข	ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
4. นายวิโรจน์ สุวรรณรัตน์	ตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

ภาคผนวก ค.
แบบสอบถามความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

แบบตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ .....

ตำแหน่ง .....

.....

คำชี้แจง

โปรดตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษา โดย กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ○ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและโปรดแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในแต่ละหัวข้อด้วย

โครงการที่ 1 โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน

1. หลักการและเหตุผล

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

2 วัตถุประสงค์

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการดำเนินงาน

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

4. การประเมินผลโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

5. เอกสารที่แนบท้ายแต่ละโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

โครงการทักษะชีวิต

โครงการที่ 2

1. หลักการและเหตุผล

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2 วัตถุประสงค์

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. แนวทางการดำเนินงาน

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

4. การประเมินผลโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

5. เอกสารที่แนบท้ายแต่ละโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

โครงการที่ 3 โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ

1. หลักการและเหตุผล

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2 วัตถุประสงค์

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. แนวทางการดำเนินงาน

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

4. การประเมินผลโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

5. เอกสารที่แนบท้ายแต่ละโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

โครงการที่ 4 โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด

1. หลักการและเหตุผล

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2 วัตถุประสงค์

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. แนวทางการดำเนินงาน

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

4. การประเมินผลโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

5. เอกสารที่แนบท้ายแต่ละโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

โครงการที่ 5 โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ

1. หลักการและเหตุผล

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. แนวทางการดำเนินงาน

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

4. การประเมินผลโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

5. เอกสารที่แนบท้ายแต่ละโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

โครงการที่ 6 โครงการสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่และแข่งขันทักษะวิชาชีพ

1. หลักการและเหตุผล

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. แนวทางการดำเนินงาน

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

4. การประเมินผลโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

5. เอกสารที่แนบท้ายแต่ละโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

โครงการที่ 7 โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. หลักการและเหตุผล

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. แนวทางการดำเนินงาน

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

4. การประเมินผลโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

5. เอกสารที่แนบท้ายแต่ละโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

โครงการที่ 8 โครงการกิจกรรมโฮมรูม

1. หลักการและเหตุผล

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. แนวทางการดำเนินงาน

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

4. การประเมินผลโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

5. เอกสารที่แนบท้ายแต่ละโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

โครงการที่ 9 โครงการตรวจสารเสพติด

1. หลักการและเหตุผล

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. แนวทางการดำเนินงาน

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

4. การประเมินผลโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

5. เอกสารที่แนบท้ายแต่ละโครงการ

○ ดีแล้ว ○ ควรแก้ไข

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

(.....)

.....

ภาคผนวก ง.
แบบสอบถามความเป็นไปได้ของคู่มือ

แบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ .....

ตำแหน่ง .....

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นต่อการนำคู่มือไปใช้ปฏิบัติจริง โดยพิจารณาเนื้อหา ภาษาที่ใช้และวิธีการดำเนินการในแต่ละโครงการ พิจารณาใช้เกณฑ์ดังนี้

มีความเหมาะสมและเป็นได้ระดับมากที่สุดทำเครื่องหมายที่ระดับ 5

มีความเหมาะสมและเป็นได้ระดับมากทำเครื่องหมายที่ระดับ 4

มีความเหมาะสมและเป็นได้ระดับปานกลางทำเครื่องหมายที่ระดับ 3

มีความเหมาะสมและเป็นได้ระดับน้อยทำเครื่องหมายที่ระดับ 2

มีความเหมาะสมและเป็นได้ระดับน้อยที่สุดทำเครื่องหมายที่ระดับ 1

ข้อที่	ความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปปฏิบัติจริง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	โครงการเยี่ยมบ้าน โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับนโยบายฯของคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา					
2	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา					
3	คู่มือฯผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้					
4	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล					
5	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้					
6	การประเมินผลโครงการมีความ เหมาะสม					

ข้อที่	ความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปปฏิบัติจริง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้					
8	โครงการทักษะชีวิต โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา					
9	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา					
10	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้					
11	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล					
12	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้					
13	การประเมินผลโครงการมีความ เหมาะสม					
14	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้					
15	โครงการเจ้าสัวสร้างอาชีพ โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับนโยบายฯของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา					
16	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา					

ข้อที่	ความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปปฏิบัติจริง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
17	คู่มือฯผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้					
18	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล					
19	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้					
20	การประเมินผลโครงการมีความ เหมาะสม					
21	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้					
22	โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา					
23	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา					
24	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้					
25	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล					
26	แนวทางดำเนินการสามารถนำไปปฏิบัติได้					
27	การประเมินผลโครงการมีความ เหมาะสม					
28	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้					

ข้อที่	ความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปปฏิบัติจริง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
29	โครงการสร้างสุนทรียภาพ ดนตรี ศิลปะ โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มี ความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา					
30	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา					
31	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้					
32	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล					
33	แนวทางดำเนินการสามารถนำไป ปฏิบัติได้					
34	การประเมินผลโครงการมีความ เหมาะสม					
35	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้					
36	โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่และ แข่งขันทักษะวิชาชีพ โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับนโยบายฯของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา					
37	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา					
38	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้					

ข้อที่	ความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปปฏิบัติจริง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
39	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล					
40	แนวทางดำเนินการสามารถนำไป ปฏิบัติได้					
41	การประเมินผลโครงการมีความ เหมาะสม					
42	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้					
43	โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับนโยบายฯของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา					
44	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา					
45	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้					
46	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล					
47	แนวทางดำเนินการสามารถนำไป ปฏิบัติได้					
48	การประเมินผลโครงการมีความ เหมาะสม					
49	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้					

ข้อที่	ความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปปฏิบัติจริง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
50	โครงการกิจกรรมโฮมรูม โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา					
51	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯมีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา					
52	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้					
53	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล					
54	แนวทางดำเนินการสามารถนำไป ปฏิบัติได้					
55	การประเมินผลโครงการมีความ เหมาะสม					
56	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้					
57	โครงการตรวจสารเสพติด โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับนโยบายฯ ของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา					
58	โครงการที่นำเสนอในคู่มือฯ มีความสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา					
59	คู่มือฯ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดในสถานศึกษาได้					
60	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับ หลักการและเหตุผล					

ข้อที่	ความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปปฏิบัติจริง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
61	แนวทางดำเนินการสามารถนำไป ปฏิบัติได้					
62	การประเมินผลโครงการมีความ เหมาะสม					
63	โครงการนี้สามารถลดพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยงได้					

.....

(.....)

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นายสมพล ศักดิ์ทวีกุลกิจ
วัน / เดือน / ปีเกิด	2 มกราคม 2493
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลหัวเฉียว ตำบลมหานาค อำเภอป้อมปราบ จังหวัดกรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	9 ถนนเกาหลี ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2520	อาจารย์ 1 โรงเรียนอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2524	อาจารย์ 1 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี
พ.ศ. 2530	อาจารย์ 2 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี
พ.ศ. 2540	ผู้ช่วยผู้อำนวยวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2511	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไพศาลศิลป์
พ.ศ. 2513	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสมาคมโรงเรียนราษฎร์
พ.ศ. 2515	ประกาศนียบัตรครูประถมศึกษา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
พ.ศ. 2519	การศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิตหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ